

Kronika Města Turnova za rok 1995 - ÚVOD

V roce 1995 prožívalo město Turnov, tak jako v několika předchozích letech, poměrně viditelný rozvoj. Toho si ale, jak bývá zvykem, všímali spíše návštěvníci, kteří se sem vracejí po delších časových intervalech, než místní obyvatelé. Jak z nadcházejících kapitol vyplyne, podařilo se i letos mnohé změnit k lepšímu, a to jak péčí města, tak z iniciativy podnikatelů i ostatních turnovských obyvatel. Domy na hlavních ulicích dostávaly "nový kabát", objevovaly se výlohy nových obchodů, v místních továrnách a provozovnách se po počátečních problémech celkem úspěšně dařilo inovovat výrobní programy, modernizovat provozy. To mělo velký význam především pro běžný život obyvatel, protože nezaměstnanost se v našem regionu udržovala na velmi nízké úrovni. Zároveň však naráželi Turnováci na každodenní problémy, které jim značně ztrpčovaly život. K nejpálčivějším jistě patřila stále nevyřešená otázka dopravy. Ve špičkách téměř neprůjezdná Nádražní ulice, stejně tak jako ulice Hluboká, vyvolávaly ostré kritiky občanů. Pro velkou komplikovanost se ani letos nepodařilo tuto situaci zdárně vyřešit. Obnovená jednání o dokončení průtahu a severního obchvatu města sice přinášejí naději na zlepšení, ale je to ještě otázka několika let. S touto problematikou souvisí také nevyhovující stav komunikací, chodníků i ulic, kde se v podstatě řeší jen nejpálčivější problémy a na zásadní rekonstrukci zatím městský rozpočet nestačí. Nespokojenost vzbuzovaly i ty podnikatelské aktivity, které nějakým způsobem část obyvatel omezovaly. Byla to např. stále nedostatečná síť obchodů s potravinami, místní obchodníci byli nespokojeni s podnikáním trhovců (povětšinou vietnamského původu) na tržištích a o nedělních burzách, výstavba benzinového čerpadla nad Dioptrou vyvolala dokonce petiční akci místních obyvatel atd.

Každý rok v životě našeho města je velmi pestrý, a tak je pro kronikáře mnohdy nesnadné postihnout plně jeho rozmanitost.

Jmenování kronikáře

Na počátku roku 1996 poděkovala městská rada dosavadnímu kronikáři prom. fil. V. Jenšovskému za jeho práci, kterou vykonal pro kroniku města Turnova. Pan Jenšovský, který stojí u zrodu mnoha především kulturních aktivit v Turnově, se zasloužil o obnovení městské kroniky po roce 1989 a zpracoval její první polistopadové zápisy za roky 1993 - 1994.

Usnesením městské rady dne 20. února 1996 byla novou kronikářkou jmenována PhDr. Hana Maierová (nar. 1. 11. 1953), historička Okresního muzea Českého ráje v Turnově. Byla pověřena sepsáním zápisu za rok 1995, a to podle osnovy, kterou rada schválila dle návrhu letopisecké komise, aby tak byla dodržena celostátně stanovená struktura obsahu městské kroniky.

Zápis za rok 1995 obsahuje 150 stran.

Kronika Města Turnova za rok 1995 - I. Zastupitelstvo, rada a ostatní orgány města

MĚSTSKÉ ZASTUPITELSTVO

Městské zastupitelstvo se scházelo pravidelně jednou do měsíce a projednávalo nejdůležitější záležitosti města, z nichž mnohé byly značně konfliktní a vyvolávaly nejednou na zasedáních bouřlivé diskuze. Jmenujme alespoň již zmíněnou výstavbu benzinového čerpadla nad Dioptrou, areálu technických služeb, prodej domů č.p. 3 a 4 a další. Nelze však jednoznačně říci, že by názorová různorodost byla vždy způsobena různou politickou příslušností zastupitelů, i když by se dalo konstatovat, že především zástupci ODA stáli u zrodu mnohých názorových střetů při rozhodování o některých problémech města. Při celkovém hodnocení snad lze ale říci, že v místních poměrech nebyla ve většině případů politická příslušnost směrodatná. Spíše se v různých polemikách, alespoň jak naznačil první rok po komunálních volbách, tříbily názory na cestě při hledání optimálního řešení daných problémů.

Zasedání městského zastupitelstva

První povolební pracovní zasedání MZ se konalo v závěru roku 1994 - 15. prosince. Již zde narazili zastupitelé na první sporný bod - postoj města k výstavbě nové benzinové pumpy, proti níž vznesli formou petice protest občané bydlící v okolí Dioptry. Okresní úřad sice řeší odvolání proti vydání stavebního rozhodnutí, ale dr. Pelc (ODA, ředitel CHKO ČR) nyní navrhl v zájmu komplexnosti zhodnocení celé situace a ochrany zájmu občanů, aby si město vyžádalo celkové posouzení vlivů stavby na životní prostředí.

Po zvolení delegátů do okresního shromáždění se dále MZ usneslo věnovat napříště pozornost problematice prodeje městských bytů a bytové otázce vůbec.

12. ledna - se konalo první jednání zastupitelstva v roce 1995. Bylo pracovní a neveřejné. Zastupitelé se na místě mohli seznámit s největšími rozestavěnými či plánovanými investičními akcemi (nemocnice, penziony, TS). Vlastní jednání, věnované především předběžnému posouzení rozpočtu města, pak probíhalo v novém areálu III. Základní školy, jež byla největší investiční akcí města v minulém období. Pozornost byla věnována především rozboru plánovaných investic: na výstavbu pavilonu D penzionu je pro tento rok přislíbena státní dotace ve výši 16,25 mil., nejnutnější částka potřebná na dokončení přístavby městské nemocnice je alespoň 35 mil., rekonstrukce tří velkých kotelen by měla být uskutečněna především díky dotaci z fondu ŽP (celkem téměř 70 mil.), naproti tomu výstavbu TS v hodnotě 25 - 30 mil. korun si musí město hradit zcela samo. Stejně tak i finance na dokončení rekonstrukce bazénu - asi 3 mil. korun musí být vyčleněny v městském rozpočtu.

26. ledna - se konalo první letošní veřejné zasedání MZ. V úvodu byl projednán a po zanesení připomínek schválen jednací řád MZ. Dále byli zastupitelé informováni o stavu zpracovávání územního plánu města a o návrhu plánu regenerace městské památkové zóny. Tento dokument, týkající se především budoucího stavebního vývoje v centru města, byl pak přijat po zpracování připomínek na zasedání MZ dne 29. června 1995. Dle vlastní iniciativy se zastupitelé s projednávanými dokumenty mohli seznámit na stavebním odboru MěÚ.

K důležitým bodům jednání patřila zpráva tajemníka ing. Žáka, projednávaná již na předchozím zasedání MR, o hospodaření s nemovitým majetkem města. Ten je v současnosti ohodnocen asi na 350 mil. korun, město vlastní 350 ha pozemků a 190 staveb. Bylo odprodáno již 33 objektů. Na 61 dalších byly vzneseny restituční požadavky. Nedostatečná je především evidence tohoto majetku. O městském majetku rozhoduje vždy MZ, které může pověřit projednáním majetkových záležitostí radu, ale přesto vždy její rozhodnutí potvrzuje svým usnesením.

Hned na počátku roku se dostal na pořad jednání velice kontroverzní problém, který nevyřešilo

zastupitelstvo minulé a kterým se toto zastupitelstvo zabývalo ještě mnohokrát během první poloviny roku. Jednalo se o prodej dvou městských domů č.p. 3 a 4 v exponovaném prostoru náměstí. Celá záležitost byla do značné míry zkomplikována i osobními vztahy a subjektivními postoji některých zastupitelů, kteří byli ovlivněni faktem, že se výběrového řízení zúčastnil také tajemník MěÚ ing. Žák, který nakonec spojil svůj podnikatelský záměr s firmou BAK. Také další dva uchazeči se spojili, a to firma Profes ing. Mullera a Sekoprojekt ing. Sekaniny. Po velice úporném jednání bylo nakonec přijato usnesení o novém výběrovém řízení, jehož se mohou zúčastnit pouze tito dříve přihlášení uchazeči na základě již předložených návrhů. Další rozhodnutí bude v rukách městského zastupitelstva.

2. března - některé z bodů, zařazených na toto jednání MZ, byly projednávány již v minulých zasedáních. K nejdůležitějším patřil rozpočet na rok 1995, který byl schválen v navrhované výši 130.849 tisíc korun, včetně hlavních záměrů v úvěrové a investiční politice města (s upřednostněním výstavby nemocnice, plynofikace kotelen a výstavby areálu TS). Stejně byl projednáván i bod, který se týkal prodeje č.p. 3 a 4 a opět vyvolal bouřlivou diskuzi. Aby bylo rozhodnutí maximálně nestranné, přijalo MZ usnesení o tajném hlasování mezi dvěma uchazeči. To skončilo vítězstvím firmy Profes a Sekoprojekt většinou 15 hlasů (za cenu 4,4 mil.korun). Kupní smlouva, jejímž vypracováním byla pověřena rada, měla být předložena ke schválení opět zastupitelstvu.

Další bod programu se týkal stavební problematiky, kdy byl dán souhlas se zřízením výjezdu od plánované benzínové čerpací stanice do Svobodovy ulice. Zároveň zastupitelé vyslechli informaci, že OkÚ zrušil rozhodnutí stavebního úřadu v Turnově a vrací zpět záležitost benzínové stanice k novému projednání.

Již předchozí zastupitelstvo se zabývalo možností zřídit ve městě informační středisko, ale za dlouhou dobu diskuzí se na tomto bodě nedokázalo shodnout. Vzhledem k tomu, že většina stran v komunálních volbách měla ve svých programech podporu turistického ruchu, našel nyní návrh na zřízení této nové příspěvkové organizace města příznivou odezvu. Zároveň byla schválena účast Turnova v mezinárodním zábavném televizním programu Hry bez hranic a příspěvek soutěžnímu družstvu do výše 150 tisíc korun.

30. března - MZ bylo informováno o způsobu privatizace VaK, kdy z jeho majetku bezplatně dostane síť, čističku odpad. vod aj. zařízení. Vzhledem k propojení zdrojů pitné vody schválilo MZ vstup města do vodohospodářského sdružení s okolními obcemi Přepeře, Orazenice a Rakousy. Zároveň jmenovalo zástupce města do tohoto sdružení - JUDr. V. Šolc, ing. M. Hejduk, ing. J. Ulmann.

Na základě schváleného rozpočtu dalo MZ souhlas k rekonstrukci tří velkých kotelen v případě dotace od Fondu ŽP /40% dotace, 40% bezúroč. půjčka městu) a souhlasilo i s přijetím půjčky na tuto akci od bankovního ústavu.

27. dubna - Pozornost zastupitelů vzbudil hned první bod jednání - zprávy o činnosti Policie ČR (kpt. Mlejnek) a Městské policie (p. Pelc) vzhledem k některým bezpečnostním problémům ve městě. Působnost Policie ČR je v Turnově omezena vzhledem k velikosti území, které má v péči (Turnov a 20 okolních obcí), pravomoci Městské policie jsou zase dosud omezeny zákonem. Přesto MP řeší především problémy s neukázněnými řidiči, přestupky proti veřejnému pořádku, spolupracuje s jinými zodpovědnými organizaemi apod. Vzhledem k personálnímu obsazení 8 strážníky není schopna pokrýt službami souvisle celých 24 hod. denně.

Dále byl projednáván rozbor hospodaření za rok 1994, kdy závěrečný účet města činil 3.994.052,43 Kč. S touto problematikou souvisel návrh na využití části rezervy rozpočtu na rok 1995 k podpoře různých zajímavých a potřebných iniciativ ve městě. Aby však tyto příspěvky nebyly zcela nahodilé jako dosud, byla schválena pravidla pro dělení této rezervy dle návrhu ing. Hejduka. Největší částka z 2,5 mil. korun (50%) byla schválena na podporu sportovních aktivit vzhledem k tomu, že to je oblast působící v Turnově zcela mimo městský rozpočet. V dalších vybraných oblastech - kultura, propagace města, vzhled města, ekologie, věda a vzdělání, zdravotnictví, charita, nadace a spolky,

účasť města v jiných organizacích apod. budou podporovány výjimečné iniciativy, jež nemohou být řešeny jinou formou nebo jsou zcela soukromého charakteru. V rámci této aktivity města byl schválen např. příspěvek na Turnovské staročeské trhy, na vydání reprezentativní publikace o rybnících Českého ráje nakladatelství p. Radoušové, majitelce Knihkupectví Českého ráje v Hluboké ulici, příspěvek na sanitní vůz pro záchrannou službu, na ekologické vytápění v soukromých domech apod. Zbytek rezervy se pak podobnou formou řešil ještě v podzimním termínu, kdy již byla většina žádostí předjednána v příslušných komisích.

MZ bylo také informováno, že Turnovu byla schválena dotace na plynofikaci kotelen, která je rozpočtována na 50 mil. korun oproti předchozímu předpokladu 70 mil. Byla totiž vyřazena kotelna v Žižkově ulici, kde se již používá topný olej.

Podobně jako v minulosti rekonstrukce kotelen, byl nyní schválen záměr dostavby tělocvičen u III. ZŠ a rekonstrukce jídelny I.ZŠ, jako nezbytně nutný krok pro podání žádosti o státní dotaci.

25. května - Toto MZ mělo na programu především různé majetkové záležitosti města, tak jako pokaždé prodeje nemovitostí a pozemků. Naskytl se také zájemce o odkoupení skeletu zubní polikliniky. Prodej však nebyl schválen s ohledem na budoucnost nemocnice a vzhledem k tomu, že v této části Turnova není možné připustit v budoucnu např. nějaký nevhodný provoz. A na to by město při prodeji v podstatě ztratilo vliv.

Jak již bylo výše zmíněno, téměř na každém zasedání projednávalo MZ koplikující se podmínky kupní smlouvy na domy čp. 3 a 4, kdy se přes snahu rady nedařilo dospět k přijatelné dohodě s kupujícími. Ti v některých bodech nebyli nyní zcela ochotni dodržet podmínky nabízené městu při výběrovém řízení.

Dokonce na příštím jednání zastupitelstvo schválilo požadavek podepsat kupní smlouvu a notářský zápis do 31. 7., jinak město odstupuje od smlouvy. Téměř v poslední den před vypršením této lhůty kupující nakonec zmíněné dokumenty podepsali a zavázali se tak k termínům a podmínkám, které by měly zaručit, že náměstí již bude koncem příštího roku vypadat alespoň na své jižní straně daleko lépe než nyní.

29. června - poslední předprázdninové zasedání MZ navštívila přednostka OkÚ v Semilech JUDr. Dana Hůlková. Informovala zastupitele o některých pro město zajímavých faktech. Jednalo se např. o usnesení vlády 338/95 o přiblížení výkonu státní správy občanům, tzn. zřizování poboček a kontaktních míst okresních úřadů, jehož realizaci mají přednostové okresních úřadů plně podporovat a prosazovat. Potěšitelná byla také informace o státních dotacích na výstavbu nájemních bytů v roce 1995 (na 1 okres 15 mil. korun, na 1 byt 350 tisíc korun). Negativní dopad bude mít příkaz ministerstva zdravotnictví o 10% snížit stav lůžek v nemocnicích či rozhodnutí minist. kultury nezařadit hrad Valdštejn do dotací na období 1995-96.

Bez problémů byla schválena smlouva s FŽP a úvěrová politika města ve věci rekonstrukce kotelen na rozdíl od bodu, který se týkal schválení výsledků výběrového řízení na výstavbu nového areálu TS. I když byl již záměr výstavby schválen, znovu se rozpoutala bouřlivá diskuze o realizaci této akce, byť byl projekt řešen v maximálně úsporné verzi na rozdíl od původní studie z ledna t.r. A tak se i přednostka OkÚ mohla přesvědčit, že ani v Turnově není projednávání některých problémů jednoduchou záležitostí. Nakonec byla přece jen výstavba schválena a přijat vítězný projekt firmy BAK Trutnov jako i projekčně nejzajímavější. Tato firma bude zároveň celou akci realizovat podle rozpočtu ve výši téměř 25 mil. korun s termínem dokončení říjen 1996. Letos bude muset město investovat do této akce 10 mil. korun, jež se podařilo získat především prodejem akcií Preciosy a.s.

24. srpna - v závěru prázdnin se sešlo MZ, aby projednalo tyto hlavní body: Po pololetním rozboru hospodaření a schválení rozpočtových změn byla v souvislosti s osazením parkovacích automatů na náměstí schválena novelizace vyhlášky o regulaci dopravy. V návaznosti na minule projednávanou problematiku TS se diskutovalo o efektivnosti jejich hospodaření a ředitel této organizace byl pověřen předložením podrobné zprávy o hospodaření. Dále byli zastupitelé seznámeni a souhlasili s výsledkem veřejné soutěže na výstavbu 9 malobytů v Žižkově ul., což bylo opět podmínkou k žádosti o státní dotaci. Zároveň byl odsouhlasen záměr rekonstrukce domu čp. 84 ve Skálově ulici

pro potřeby budoucích poboček okresních úřadů, jako zásadní krok ze strany Turnova pro realizaci tohoto záměru, který by mohl do určité míry ztlumit dopad negativního rozhodnutí vlády ve věci obnovení okresu Turnov.

Zajímavým a dlouho diskutovaným bodem programu byly návrhy na řešení přednádražního prostoru, zpracované městským architektem ing. Patrným, jež byly připraveny vzhledem k projevenému zájmu některých firem o investování v této části města. Protože žádný z návrhů nezbudil příznivý ohlas a protože je to věc se značným dopadem na obyvatele, kteří tu žijí, pověřilo MZ radu, aby zorganizovala anketu, která by zjistila, jaké jsou názory občanů. Při říjnovém vyhodnocení této ankety, v které bylo odevzdáno 712 vyplněných dotazníků (většinou za celé rodiny), se ukázalo, že převažuje požadavek na parkovou úpravu celé plochy, což je asi do jisté míry ovlivněno i stávající dopravní přetížeností v Turnově II.

28. září - MZ schválilo navrhované ukončení zřizovatelství ZvŠ a její převod pod Školský úřad v Semilech s platností od 1.1.1996.

K nejdůležitějším bodům usnesení patřilo vyjádření jednoznačného nesouhlasu se záměrem velkokapacitní těžby vápence mezi Koberovy a Železným Brodem. Zastupitelé Turnova tak podpořili odmítavý postoj těchto obcí v zájmu ochrany životního v Turnově i v celém regionu. Starosta Turnova byl pověřen odesláním dopisu všem zúčastněným subjektům.

26. října - S problematikou stavebních aktivit v Turnově II souviselo projednání a souhlas MZ s prodejem pozemku při hlavní Nádražní ulici, kde dr. Šídová plánovala stavbu nárožního domu. Tam by našly umístění kromě obchodních prostor především lékařské ordinace. Před podepsáním kupní smlouvy však ekoložka města ing. Hadačová předložila znalecký posudek, který ohodnotil stávající stromoví na více než 500 tisíc korun. MZ se nakonec rozhodlo i vzhledem k neodkladné potřebě zajistit lékařskou péči v této části města neměnit své původní rozhodnutí o prodeji s podmínkou náhradní výsadby (v hodnotě 80.000,-Kč), kterou navrhovala ekoložka ing. Hadačová. Tento případ i následně projednávaný zákaz vjezdu motorových vozidel do městském parku ukázal, že napříště bude vhodné doplnit návrhy prodeje a podobných akcí stanoviskem ekologa předem.

Dále MZ zvolilo na žádost Školského úřadu v Semilech tři členy okresní školské rady, a to dle návrhu školské komise. Ing. Hejduk na závěr podal informaci o zvyšujících se požadavcích ČSAD - BUS a.s. Semily vůči městu, což souvisí s podílem města na zajištění dopravní obslužnosti. V tomto roce ještě tuto problematiku řešil především Okresní úřad v rámci celého okresu, v příštím roce přinese daná situace jistě zatížení i pro městský rozpočet.

30. listopadu - Prvním bodem programu byla školská problematika - MZ souhlasilo se zřízením II. ZŠ jako příspěvkové organizace s právní subjektivitou, a to od 1.1. 1996.

Značná pozornost byla věnována obsáhlému materiálu, který na základě předchozích usnesení a dosavadních zkušeností navrhoval pravidla pro odprodej městských bytů. Obsahoval nejen úplný výčet domů a jejich rozdělení do jednotlivých kategorií, ale i takové novinky jako vyplácení finanční částky za uvolněný městský byt, což vyvolalo značnou diskuzi. Nakonec byla v rámci těchto pravidel přijata i navrhovaná změna organizování prodeje, kterého se od nového roku ujme místo realitní kanceláře P.P.P. odbor správy majetku.

Vzhledem k tomu, že se během několika měsíců poněkud vyjasnily záměry státu v dotační podpoře vystavby domovů důchodců, souhlasilo MZ s návrhem sociální komise vybudovat v Turnově i toto zařízení a zajistit tak komplexní péči o starší spoluobčany.

Novým fenoménem v životě Turnova se v roce 1995 stala místní kabelová televize, a tak na tomto zasedání byli zastupitelé seznámeni s dalšími záměry jejích provozovatelů, kteří předpokládají i vlastní spoluúčasť města, především finanční, což bude vyžadovat uzavření jasné vzájemné dohody. Téměř jako bomba zapůsobilo vystoupení vedoucího odboru výstavby ing. Fišera v závěru zasedání. Ten předložil zastupitelům architektonické návrhy dvou objektů na náměstí pod spořitelnou (č.p. 95 a 96). Vzhledem k tomu, že se jednalo o zcela novou zástavbu proluk a navíc o značně odvážné architektonické pojetí staveb, vyvolal tento bod programu ostrou polemiku a ukázal

názorovou různorodost při hodnocení takového specifického a zároveň odborného problému. Vždyť vzhled náměstí, které bylo zvláště v Turnově v minulosti několikrát negativně poznamenáno, se dotýká všech občanů. To naznačily i následné ohlasy na stránkách především Pojizerských listů. Navíc je v tomto případě situace komplikována nejen záměry vlastníků, ale i stanoviskem památkářů a dalších zúčastněných subjektů. Zastupitelé tak ani po dlouhé diskuzi nedokázali nalézt na věc shodný názor a nějaké vhodné řešení, které by výstavbu na náměstí nezdržovalo a zároveň co nejvíce prospělo vzhledu samého centra města. Tento stav trval přes všechnu snahu i v následujících jednáních, kdy se zasedání MZ zúčastnily i hlavní subjekty celé záležitosti (památkáři, vlastníci, architekti).

14. prosince - Po schválení vyhlášky č. 34 týkající se problematiky psů ve městě přišly na pořad jednání zásadně důležité záležitosti.

MZ schválilo statut městské nemocnice jako příspěvkové organizace města s právní subjektivitou. Vzájemnou komunikaci bude zprostředkovávat komise pro nemocnici.

Dále byly přijaty navrhované rozpočtové změny, takže upravený rozpočet za rok 1995 nakonec dosáhl v příjmech 239.148 tisíc korun a ve výdajích 255.222 tisíc korun.

V zájmu rozšíření bytového fondu ve městě byl schválen záměr budovat půdní vestavby i v domech neurčených k odprodeji.

Z uvedeného přehledu je patrné, že zastupitelstvo města řešilo hned v prvním roce po volbách dost zásadní otázky v životě Turnova. Jedním z problémů, které někdy komplikovaly jednání, byla nedostatečná docházka některých zastupitelů či jejich určitá nepřipravenost. Zároveň se stalo již tradicí, že turnovská veřejnost nejevila příliš zájmu o problémy, které se tak často mezi lidmi diskutovaly, a její účast na zasedáních byla minimální. Tento stav nezlepšily ani podrobnější informace o programu, které se objevovaly na plakátech.

RADA MĚSTSKÉHO ZASTUPITELSTVA

Od svého zvolení se městská rada scházela v roce 1995 téměř pravidelně dvakrát do měsíce (úterý) vzhledem k obsáhlosti problémů, které musela projednávat. Ve většině případů se o jednotlivých bodech programu celkem věcně diskutovalo, někdy však i zde docházelo k ostřejším střetům, jako tomu bylo např. ve věci výstavby nových technických služeb. K takovýmto finančně náročným akcím se vyjadřoval především ing. J. Pekař z hlediska své dlouholeté bankovní praxe. Vedle přísně finančních měřítek však bylo nutné přihlížet také k obecným potřebám města a dané problémy hodnotit maximálně komplexně. Stanoviska členů rady se tak někdy značně rozcházela, ale dalo by se říci, že právě tyto diskuze byly ku prospěchu věci.

Zasedání rady

První povolební zasedání rady se konalo již 6. prosince 1994, kdy se její členové seznámili s jednotlivými odbory městského úřadu, s nejdůležitějšími problémy města a jeho majetkovými záležitostmi.

10. ledna - městská rada se sešla poprvé v letošním roce. K hlavním bodům programu patřilo především ustavení zákonem stanovených komisí MR - kontrolní, finanční, přestupkové (viz následující kapitola), informace o územním plánu a projednání záležitostí z oblasti kultury a sociálních věcí. Zde si jednak převedení městského kina na příspěvkovou organizaci vynutilo jmenovat znovu jejího dosavadního vedoucího Miloše Kerpla ředitelem a dále bylo nutné řešit obsazení funkce vedoucího Turnovského kulturního střediska vzhledem k odchodu paní Ireny Fričové do důchodu. Rada se usnesla vypsat výběrové řízení a jmenovala příslušnou komisi. Zajímavým bodem v jednání byla informace o činnosti občanského sdružení pro zaměstnávání osob mentálně a tělesně postižených. Rada podpořila myšlenku zřídit v Turnově co nejdříve chráněné

dílny a pověřila tímto úkolem sociální odbor MěÚ.

Zcela pravidelně předjednávala rada majetkové záležitosti, ke kterým se pak většinou vyjadřovalo i zastupitelstvo - pronájmy, ale především prodeje pozemků, nemovitostí atd. Pravděpodobně nejdůležitějším bodem bylo jednání o dalším postupu ve věci vleklého problému prodeje domů čp. 3 a 4 na náměstí. MR schválila předložit konkrétní možnosti co nejdříve zastupitelstvu. V souvislosti s projednáváním žádostí o pronájmy se poprvé narazilo na možnost budoucího využití domu čp. 84 ve Skálově ul. pro pobočky okresních úřadů.

19. ledna - MR se sešla kromě jmenování povodňové komise města k jedinému, ale zásadně důležitému bodu programu - hospodaření s nemovitým majetkem města. Byla podrobně seznámena se stávajícím objemem městského majetku a dosavadním způsobem hospodaření. Pověřila odbor správy majetku, aby pro MZ připravil přehledný materiál, který by rozděloval majetek do jednotlivých kategorií podle nezbytnosti pro město a stal by se tak podkladem pro budoucí způsob hospodaření. Samostatnou problematiku pak tvoří bytová otázka, kterou rada a zastupitelstvo projednávaly během roku velice často. Tentokrát bylo rozhodnuto zřídit bytovou komisi a ve spolupráci se sociální komisí zpracovat soupis tzv. sociálních bytů, které nebudou odprodávány. MR projevila souhlas s dosavadním způsobem odprodeje bytů i s pokračováním půdních vestaveb jako s jednou z mála možností rozšiřování bytového fondu.

7. února - Jmenovány byly další komise městské rady. Již měsíc po prvním jednání došlo díky aktivitě vedoucí sociálního odboru MěÚ k zásadnímu řešení v zajišťování pracovních možností pro postižené spoluobčany. Občanskému sdružení Fokus byly pro chráněné dílny poskytnuty nebytové prostory v bývalých kasárnách a město věnovalo na jejich zařízení a provoz prozatím částku 70 tisíc korun.

Městská rada na tomto jednání doporučila městskému zastupitelstvu schválit zřízení městského informačního střediska, o kterém se již dlouho diskutovalo. Pokud chce Turnov budovat své prioritní postavení centra turistického ruchu v celém regionu Českého ráje, je tato instituce nezbytná. S touto problematikou do jisté míry také souvisela diskuze o omezení parkování v centru města a ved. stavebního odboru byl pověřen zjistit možnost umístění parkovacích automatů. Od tohoto jednání rady se také datuje vyslovení konkrétního požadavku na zřízení poboček okresních úřadů v Turnově pro potřeby obyvatel z rozsáhlého spádového území. Usnesení pověřilo starostu, aby jednal především ve věci pracovišť Sociálního úřadu, Správy soc. zabezpečení, Dopravního inspektorátu, Pasů a víz, Katastrálního úřadu.

Tak jako měst. zastupitelstvo, projednávala i rada v tomto období rozpočet města. Často se také objevila na pořadu jednání problematika výstavby areálu technických služeb, což právě s rozpočtem velice úzce souviselo. Nyní to byl např. požadavek, aby zpracovatelé projektu prověřili i jinou variantu umístění (např. objekt VaK a Vesecko), a to i z hlediska finanční náročnosti výstavby..

7. března - Kromě jednání o běžných pronájmech pozemků a nebytových prostor se MR opět zabývala přípravou smlouvy týkající se čp. 3 a 4, jež by maximálně pojistila rychlou dostavbu těchto objektů v samém centru města.

Na základě výsledků výběrového řízení byl jmenován novým ředitelem Turnovského kulturního střediska Václav Feštr.

21. března - Rada vyslechla informaci o výsledku veřejné obchodní soutěže na plynofikaci velkých kotelen a výběrového řízení na novou počítačovou síť radnice, aby se zpřehlednila a zjednodušila práce tohoto úřadu. Zároveň byl vysloven souhlas s vyhlášením veřejné soutěže na projekt a stavbu TS s podmínkou úsporného zadání, a to ve dvou variantách (Vesecko aj., za Zastávkou). Na předchozí jednání o zřízení poboček okresních úřadů navázal souhlas s vyhlášením veřejné zakázky na přestavbu čp. 84 ve Skálově ul.

Do oblasti sociální péče směřovalo rozhodnutí zadat vypracování studie na případnou stavbu domova důchodců v případě dotace ze strany státu. Nabízejí se různé možnosti umístění, o nichž bylo později ještě mnohokrát jednáno nejen v sociální komisi, radě, ale i v měst. zastupitelstvu.

11. dubna - K stěžejním bodům programu tohoto jednání patřily otázky týkající se budoucího vzhledu centra města. Byl projednán koncept regenerace městské památkové zóny, který předtím již připomínkovala stavební komise i pracovní skupina pro regeneraci MPZ. Ve věci rekonstrukce čp.

96 v sousedství České spořitelny si MR vyhradila i po vydání územního rozhodnutí vznášet připomínky k vnějšímu vzhledu budovy. Opět bylo projednáváno znění kupní smlouvy na čp. 3 a 4. Vzhledu města se týkal i úkol pro technické služby - vypracování seznamu závad na státních komunikacích a zajištění nápravy. Na tomto zasedání se také začalo poprvé projednávat případné budoucí řešení přednádražního prostoru. Architekt města ing. Patrný předložil několik návrhů a rada si vyžádala alespoň dvě nezávislá odborná hodnocení. V červenci pak doporučila MR předložit plán zástavby zastupitelstvu a do doby, než bude rozhodnuto, vyhlásit na tento prostor i okolí stavební uzávěru.

K dalším zajímavým bodům patřil rozbor hospodaření za rok 1994, z kterého vzešel požadavek navrhnout na základě podrobné analýzy opatření k zlepšení hospodaření městského kina. Projednávány byly opět majetkové záležitosti, pronájmy, jako např. zásady nájemní smlouvy nově rekonstruovaného bazénu na Výšince, který by měl po zkušebním provozu od září sloužit veřejnosti, především pak žákům turnovských škol.

18. dubna - MR řešila organizační záležitosti městského úřadu - byl přijat ing. Stejskal jako vedoucí důležitého odboru správy majetku. Tento odbor byl zároveň sloučen s dosud značně problémovým odborem správy bytů.

Na pořad jednání se opět dostaly technické služby - výstavba nového areálu i restituce části starého objektu. K budoucím investičním záměrům patří i dokončení areálu III. ZŠ - přístavba tělocvičen v případě státní dotace, i velké opravy na starších budovách (v havarijním stavu je např. jídelna I. ZŠ), které si vyžadují urychlené řešení.

9. května - Od schválení prodeje čp. 3 a 4 zastupitelstvem firmám Sekoprojekt ing. Sekaniny a Profes ing. Mullera probíhala vleklá a značně konfliktní jednání ohledně znění kupní smlouvy. Nyní se strany konečně dohodly na znění smlouvy i notářského zápisu až na bod "smluvní pokuta" při nesplnění termínu dokončení stavby. MR rozhodla, že pokud kupující nepřistoupí na její návrhy, předloží tento ožehavý problém opět na program jednání zastupitelstva.

Na základě provedeného rozboru hospodaření kina byla radou uložena řediteli různá úsporná opatření (omezení promítacích dnů, snížení počtu pracovníků, atd.), měst. zastupitelstvu pak bylo doporučeno snížit kinu příspěvek, což by bylo možné díky těmto opatřením.

30. května - MR projednávala především některé aktuální problémy turnovských škol. Ředitel ZUŠ Vítězslav Čapek k 1. 9. 1995 rezignoval na svou funkci, a proto musí vedení odboru školství MěÚ jednat se Školským úřadem v Semilech o vypsání výběrového řízení na toto místo. (To pak proběhlo a byl vybrán dlouholetý pedagog této školy Vladimír John.). Na některých školních budovách proběhnou nutné opravy, k největším akcím pak bude patřit oprava fasády cenné secesní budovy SUPŠ.

Vzhled městských budov se objevoval na programu jednání rady téměř pravidelně - nyní bylo např. rozhodnuto o vypsání veřejné soutěže na již dříve projednávanou rekonstrukci budovy č.p.84 ve Skálově ul. Rada souhlasila také s technickými úpravami při stavbě penzionu D - lepší zateplení, schválila investici na pořízení dálkového ovládání kotelny na Výšince. 20. června - na programu jednání bylo 9 bodů. K nejdůležitějším patřily, kromě řešení dopravní situace (parkovací automaty na nám., semafor u nádraží), opět Technické služby. Po obsáhlé debatě však ani návrh ing. Pekaře ani ing. Hejduka nezískal většinu, a proto bylo rozhodnuto předložit celou záležitost výstavby areálu Technických služeb znovu městskému zastupitelstvu.

11. července - Zdravotnictví, školství, bytová výstavba a majetkové záležitosti tvořily hlavní náplň jednání rady. V rámci zdravotnické problematiky byla nejčastěji projednávána městská nemocnice, kterou má Město Turnov oficiálně převzít od Fondu národního majetku. Proto rada rozhodla o provedení fyzické inventarizace veškerého majetku nemocnice nejdéle do konce měsíce října a případné rozdily vypořádat do konce roku. Po obsáhlé diskuzi o způsobu organizace nemocnice rozhodla rada ponechat ji pro nejbližší období jako příspěvkovou organizaci města a co nejdříve prověřit a projednat další možnosti.

K budoucímu rozšíření městského bytového fondu by mohla přispět výstavba nového domu v Žižkově ulici, s kterou rada souhlasila v případě státní dotace. MR také uložila tajemníkovi ing. Žákovi zajistit zprovoznění ubytovny na Šetřilovsku a co nejdříve ji využívat pro neplatiče

nájemného, bezdomovce apod. Toto rozhodnutí však bylo usnesením MR dne 3. 10 změněno vzhledem k nabídce Preciosy a.s. přenechat městu bytový dům v ul. 5. května za poskytnutí prostor této ubytovny. Nakonec však byla přijata třetí nabízená možnost a tento dům byl naopak Preciose odprodán. Tato firma však využívala Šetřilovsko i nadále. A tak zatím vůbec nebylo vyřešeno ubytování pro výše uvedené problematické skupiny osob. Tento případ je jen jednou z ukázek komplikovanosti a složitosti bytové problematiky v Turnově. Koncepce bytů a jejich prodeje však byla postupně především během tohoto roku vytvářena a vlastně její první ucelená podoba byla předložena ing. Hejdukem a správou majetku k připomínkování v měsíci říjnu. Průběžně se dle potřeby projednával způsob přidělování bytů i výše nájemného, problém služebních bytů (nejen pro zaměstnance MěÚ, ale i jeho zařízení), o nichž by měla vždy rozhodovat MR atd. Tak např. hned v příštím jednání bylo schváleno přidělení bytu pro specialistu, kterého chce přijmout nemocnice (i když tento záměr pak ani do konce roku nebyl realizován).

8. srpna - MR byla informována, že byly konečně v nejzazším schváleném termínu podepsány smlouvy týkající se domů čp. 3 a 4.

Dlouhotrvající diskuze na zasedáních minulého i současného městského zastupitelstva a protesty petiční skupiny obyvatel bydlících nad zastávkou ČD proti výstavbě benzínové pumpy nad Dioptrou a.s. vedly radu k rozhodnutí, aby i přes vydání stavebního povolení podalo město prostřednictvím odboru výstavby podnět referátu regionálního rozvoje OkÚ v Semilech o přezkoumání tohoto rozhodnutí o vydání stavebního povolení k této kontroverzní stavbě.

5. září - Na základě požadavku z minulého jednání byl radě předložen přehled výkonu státní správy a jejího podílu v činnosti celého MěÚ (vzhledem k neustále se rozšiřujícím pravomocem MěÚ, čímž se však zároveň zvyšují nároky na výši mzdového fondu). Tato zpráva konstatovala, že na 50,6 pracovníků MěÚ připadá 17,3 úvazku na výkon státní správy, což činí 34% v práci celého úřadu.

Vzhledem k tomu, že se osvědčily první půdní vestavby v domech prodávaných do soukromého vlastnictví, jejichž počet je však omezen, souhlasila rada s realizací vestaveb i v domech, které se nebudou prodávat. Mohl by se tak opět rozšířit městský bytový fond o nové kvalitní byty.

K ostatním zajímavým bodům patřilo projednání a schválení převodu Zvláštní školy v Turnově pod Školský úřad v Semilech k 1. 1. 1996. MR také vyslovila souhlas se zavedením regionální televize do vybraných městských domů.

3. října - Kromě běžných majetkových záležitostí (pronájmy nebyt. prostor, návrhy odprodeje zbytkových pozemků) byla na programu opět bytová otázka. Na základě vyhlášky č. 30/95 projednala a schválila MR, aby u nově přidělovaných bytů bylo stanoveno nájemné v trojnásobné výši. V odůvodněných sociálních případech může finanční komise schválit slevu.

K zlepšení technického stavu městských objektů by měla přispět plynofikace hotelu Slávie, jež byla schválena vzhledem k aktivitě a finanční účasti nájemce na této akci.

Delší diskuze se týkala stavu kulturních zařízení ve městě. Rada nakonec přijala návrh kulturní komise, aby byla zpracována koncepce sanace kulturních zařízení. Zároveň jmenovala pracovní výbor, který vypracuje zadání podmínek a požadavků pro výběrové řízení, jež by pak MR vyhlásila. Do oblasti kulturní také patřilo projednání nezbytně nutné rekonstrukce mostu na hradě Valdštejně, což bude přes veškerou naléhavost možné pouze v případě dotace z fondu ministerstva kultury v roce 1996.

MR mimo jiné také projednala zprávu referátu kontroly o dosud nesplněných usneseních rady a uložila příslušným zodpovědným pracovníkům vyvinout maximální úsilí v jejich řešení. Potěšitelná byla zpráva o uspokojivém fungování chráněných dílen.

31. října - MR předjednala znění vyhlášek města Turnova o nakládání s odpady a o místním poplatku ze psů (zvýšení). Starosta JUDr. Václav Šolc byl pověřen sestavením návrhu smlouvy o provozování kabelové televize ve městě a jednáním o znění zřizovací listiny městské nemocnice. Tak jako se při minulém zasedání rady diskutovalo o koncepci kulturních zařízení, vyvolal nyní polemiku návrh na vybudování sportovního komplexu - dvou tělocvičen a víceúčelového hřiště, jež by byly spojeny s rekonstrukcí sousedního atletického stadionu AC Turnov včetně položení

tartanového povrchu. MR nakonec vyslovila souhlas s tímto záměrem (ještě s podmínkou prověřit také možnost využít pro tělocvičnu budovu kina v Žižkově ulici), samozřejmě tak jako v jiných případech pouze za podmínky státní dotace. Po podrobném zpracování bude ještě vše projednáno nejen v radě, ale i na zastupitelstvu.

14. listopadu - Na základě minulého usnesení byl předložen a radou projednán návrh zřizovací listiny městské nemocnice. Jejím znění se bude ještě jednou MR věnovat, aby nejdéle na prosincovém zasedání mohl být tento dokument předložen městskému zastupitelstvu. Obdobné problematice věnovala MR pozornost v případě Technických služeb, u nichž je plánován přechod z rozpočtové organizace na příspěvkovou.

Rada také projednala materiál zpracovaný ing. Hejdukem o bytové problematice v Turnově, který především obsahuje návrh koncepce odprodeje bytů a souhlasila s předložením konkrétních pravidel MZ. Bytům byl věnován i další bod jednání - rada souhlasila se záměrem pokračovat ve výstavbě nových bytů a pověřila tajemníka zadáním projektové studie a vypracováním žádosti pro ministerstvo o dotaci.

Organizačních změn se týkalo zřízení nového referátu MěÚ, tak jako již dříve referátu výpočetní techniky. Změna obecně právních předpisů zvýšila povinnosti města v řešení přestupků, a tak je nutné k 1. 1. 1996 zřídit referát přestupkové agendy, který bude vykonávat přenesenou pravomoc pro celé spádové území. Jeho vedením bude pověřen p. Dědeček, dosavadní pracovník živnostenského úřadu.

5. prosince - Na programu posledního zasedání rady v roce 1995 byly opět organizační záležitosti nemocnice a TS. Ty nakonec MR doporučila zřídit jako příspěvkovou organizaci až od roku 1997 vzhledem k výstavbě nového areálu.

Po první sezóně byla hodnocena činnost informačního střediska a první zkušenosti i jeho zapojení do různých organizací cestovního ruchu včetně povinného účastnického poplatku (Koridor, Euroregion). Poprvé také byla zvažována možnost přemístit v budoucnu toto zařízení do větších prostor na náměstí.

Podobné problematiky se týkalo projednání návrhu kulturní komise na zadání koncepce kulturních zařízení a vedoucí referátu kultury p. Kuliš byl pověřen vyhlášením výběrového řízení na tuto zakázku.

KOMISE MĚSTSKÉ RADY

Komise byly na základě ustanovení zákona o obcích nově jmenovány po volbách v prvních měsících roku 1995.

K o n t r o l n í komise - ing. J. Pekař(čl. MR), RnDr. Fr. Pelc(čl. MZ), ing. A. Holasová.

Tajemníkem komise - Jan Hájek(ved. ref. kontroly)

F i n a n č n í komise - ing. M. Hejduk (místostarosta), ing. L. Šubert (čl. MZ), ing. V. Hájek, ing. J. Pekař (oba čl. MR), I. Štecher. **Tajemnice** kom. - ing. Iva Schneiderová (ved. finanč. odboru) .

P ř e s t u p k o v á komise - V. Barchánek (ved. odb. vnitřních věcí), J. Hájek (ved. ref. kontroly), J. Pelc (velitel MP).

P o v o d ň o v á komise - JUDr. V. Šolc (starosta), ing. M. Hejduk (místostarosta), ing. V. Žák (tajemník), L. Preisler (řed. TS), P. Potůček (ved. odb. správy bytů), V. Barchánek, I. Tůma (řidič MěÚ), J. Pelc (MP), V. Jágr (Požární útvar), Z. Šupík (Povodí Labe).

S o c i á l n í komise - MUDr. J. Tomášek (čl.MR), MUDr. E. Šolcová, V. Stěhulka (oba čl. MZ), P. Potůček, M. Jordáková, J. Mochalová, D. Štrinclová, A. Svobodová, H. Kocourová (ved. sociálního odb.)

B y t o v á komise - MUDr. L. Bakalíková (čl. MZ), P. Šilhán (čl. MR), Mgr. J. Rytíř (čl. MR), I. Kunetka (čl. MZ), P. Potůček (ved. byt. ref.).

S t a v e b n í komise - ing. arch. Patrný (měst. architekt), ing. arch. Jeřábek, arch. Sekený, dr. Novák (Hr. Rohozec), zástupci firem: ing. Jeníček (Triga) ing. J. Vávra (VaK), ing. J. Hradil

(Kamenoprojekt), ing. Zumer (K+HDesign), ing. Chval (Profes), ing. Brunclík (Agrosel), ing. Sekanina (Sekoprojekt), ing. Louma (Gema), ing. Janoušek (Status), ing. Kousal (F. Kousal), ing. Smutný (Aco), ing. Javorský, ing. Fišer (ved. staveb. odboru).

Z iniciativy několika zájemců o památkovou péči se scházela při stavební komisi dle potřeby pracovní skupina pro městskou památkovou zónu ve složení: ing. Javorský, ing. Chval, PhDr. Cogan (muzeum), PhDr. Maierová (čl. MR), do srpna PhDr. Mikolášek (zam. staveb. odboru).

Š k o l s k á komise - Mgr.E. Mazánková (čl. MZ), Mgr. J. Rytíř (čl. MR), J. Kuliš (ved. ref. školství a kultury), J. Fibrichová, Mgr. Bárta, J. Drbohlav, ing. J. Černá, p. Hendrychová a Žatečková
L e t o p i s e c k á komise - JUDr. V. Šolc, J. Hajfler, M. Haken, PhDr. Maierová (čl. MR), J. Petrušková, J. Mašek, M. Vávra, D. Sehnoutka.

Komise pro k u l t u r u a c e s t o v n í r u c h -

PhDr. V. Jakoubčová (řed. muzea), E. Kordová (MK), J. Zajíc (Pěv. spol. AD), PhDr. H. Maierová (čl. MR), ing. P. Bičíková (INFO), Mgr. Z. Tůma (SHŠ a OA), ing. Grégr, J. Kuliš.

MĚSTSKÝ ÚŘAD

Na městském úřadě pracovalo k 1. lednu 1995 na 11 pracovištích celkem 55 pracovníků (tento počet schválila MR usnesením dne 11. 4. t.r.) Postupně byl schválen počet 61 pracovníků, i když usnesení o vytvoření manažerské skupiny dvou pracovníků nebylo realizováno. Úřední dny pro obyvatelstvo byly v úterý a ve čtvrtek.

Pod vedením starosty JUDr. Václava Šolce, místostarosty ing. Milana Hejduka a tajemníka ing. Vojtěcha Žáka zde k 1.1. 1995 pracovaly tyto odbory:

Finanční: ved. ing. Iva Schneiderová, 7 prac. (rozpočet města, platební a zúčtovací styk, mzdová agenda, účetní evidence majetku, daně, poplatky, kontrola hospodaření org. řízených městem).

Vnitřních věcí : ved. Vl. Barchánek, 5 prac.+ pomoc. personál (matrika, evid. obyvatel, přestupkové řízení, spisová a archivní činnost, přenesený výkon státní správy pro 18 obcí).

Správy bytů, od 1. 7. připojen k správě majetku: ved. P. Potůček, prac. (evidence, správa, údržba a využití bytového fondu města).

Správy majetku: ved. O. Vinš, od dubna ing. Stejskal, 6 prac. (evidence, správa, údržba a využití nemovitého majetku města, zajišťování realizace nových investic).

Výstavby, územního plánování a zemědělství. ved. ing. Zd. Fišer, 7 prac. (územní plánování, stavebně správní, katastrální a kartografická, místní dopravní problematika. Přenesená působnost ve výkonu státní správy pro 19 obcí).

Sociálních věcí a zdravotnictví: ved. H. Kocourová, 3 prac. (zajišťování sociální péče, poskytování příspěvků, řídí Turnovské sociální služby a domy s počovatelskou službou).

Živnostenský úřad: ved. ing. K. Košková, 3 prac. (výkon státní správy na úseku tzv. volných živností. Přenesená působnost ve výkonu státní správy pro 19 obcí).

Referát kontroly: ved. J. Hájek, 2 prac. (kontrolní činnost ve všech organizacích řízených MěÚ).

Referát školství, kultury, cestovního ruchu a sportu: ved. J. Kuliš, 3 prac. (výkon stát. správy a samosprávy na úseku školství, metod. a koordinační činnost v oblasti kultury, cestovního ruchu a

sportu. Podřízené org. - 8 mateřs. škol, 4 ZŠ, ZvŠ, ZUŠ, kino, knihovna, TKS a Středisko pro volný čas dětí a mládeže, od 1. 4. 1995 Městské informační středisko).

Ekolog: ing. J. Hadačová, 1 prac., (výkon státní správy a samospr. v rozsahu vymezeném zákony o ochraně ovzduší, vod, přírody a odpadovém hosp.

Pracoviště výpočetní techniky: ing. J. Kvapil

Městem jsou zřizovány k 1. 1. 1995 kromě výše uvedených tyto další organizace:

Městská policie: velitel Jan Pelc, 10 strážníků, během roku úbytek na 8 (veřejný pořádek, odhalování přestupků, dodrž. měst. vyhlášek, spolupráce s Policií ČR, dopravním inspektorátem, odbory a organizací města).

Technické služby: rozpočtová org. města, řed. L.

Preisler, 40 pracovníků (sběr domovního odpadu, opravy komunikací, úklid města, veř. osvětlení, plakátování, správa hřbitovů apod.)

Teplo Turnov: dosud státní podnik, jehož zřizovatelem je město, řed. Ing. J. Žalský, 54 prac. (provoz veřejných kotelen a vytápění bytových domů. Předpokládá se privatizace bezplatným převodem na město.

Zdravotnická zařízení: příspěvkové org. města, ale ve státním majetku. Jde o přechodnou fázi vývoje - nemocnice, Stomatologická poliklinika, Sdružení ambulantních zařízení, Záchraná služba.

Kronika Města Turnova za rok 1995 - II. ROZPOČET

Rozpočet města Turnova pro rok 1995 byl schválen usnesním městského zastupitelstva dne 2. března t.r., a to v výši 130.849 tisíc korun. Zároveň vzalo MZ na vědomí informaci o plánovaných záměrech v investicích a s tím související úvěrovou politikou města. Pod vlivem aktuálního vývoje příjmů a výdajů byly provedeny dvakrát během roku rozpočtové změny.

Rozbor hospodaření byl předložen městskému zastupitelstvu k projednání dne 29. února 1996 s tímto výsledkem:

Konečný výsledek příjmů v r. 1995 činil 239.148 900,-Kč

V přehledu nejdůležitějších příjmů stojí v tomto roce na prvním místě výnos z prodeje městského majetku - 27.260 600,-Kč (oproti plánu 6.200 tisíc). Pak následují příjmy z daní ze závislé činnosti, které stouply téměř o 5 mil., a to na 25.261 700,- Kč. Naproti tomu daně z příjmů z podnikání fyzic. osob byly nižší o 3 mil. - 26.451 100,-Kč, daň z příjmů právnických osob odpovídala předpokladu - 11.867 200,-Kč.

Velký podíl na zvýšení příjmů proti plánu měly také dotace získané od státu - především na nemocnici - 36 mil. korun a na rekonstrukci kotelen od FŽP - 17.436 tisíc korun. Celková dotace od OkÚ činila 25.414 tisíc, účelové dotace 2.553 tisíc. 3.500 tisíc korun pak byl převod z Fondu rezerv a rozvoje.

Konečné výdaje v roce 1995 činily 255.222 800,- Kč

Největší částka ve výdajích byla proinvestována v kapitole 39 - místní hospodářství - 91.233 600,- Kč oproti plánu 31 mil.korun: 42.603 100,-Kč bylo proinvestováno při plynofikaci kotelen (do rozpočtu vchází pouze výdaj města, tj. součet úvěru 9.687tis a bezúročné půjčky od FŽP 19.374 tis.). Účtem prošla i dotace na nemocnici vev výči 36 mil. korun.

Z ostatních stálých výdajů města činí náklady na školství 25.509 tisíc, na sociální péči 24.435 tisíc, Technické služby 19.960 tisíc a výdaje na MěÚ a MP ve výši 15.247 tisíc korun.

Výsledkem hospodaření byl schodek ve výši 16.073.972, 09 Kč.

Tento schodek byl kryt takto:

1. bezúročná půjčka od FŽP 19.374tisíc korun
2. přechodná fin. výpomoc pro nemocnici 959.000,-Kč

Zůstatek finanční hotovosti k 31.12 1996: 4.259.027, 90Kč

Zůstatek na Fondu rezerv a rozvoje 493.622,70Kč

Z tohoto zůstatku finanční hotovosti je třeba použít 4 mil. korun na dostavbu kotelen (nevyčerpaná půjčka od FŽP).

Město Turnov může v roce 1996 použít nad stanovený rozpočet zbývající částku z roku 1995 ve výši pouze 259 tisíc korun.

Kronika Města Turnova za rok 1995 - III. PRŮMYSL, OBCHOD, SLUŽBY

Všeobecné údaje o této pro život města důležité oblasti poskytují přehledy Živnostenského a Finančního úřadu.

Ve srovnání s minulým rokem přibylo během roku 1995 v Turnově 111 podnikatelů, celkem zde bylo evidováno 2 024 podnikatelů živnostníků. V celém obvodu zdejšího ŽÚ je evidováno 2 799 tzv. volných živností.

Turnov se řadí spíše k městům, kde převažují služby a obchodní činnost. Nejvíce subjektů se zabývalo v letošním roce nákupem a prodejem zboží (fyzické a právnické subjekty) - 1.312, zprostředkováním obchodu 343 subjektů, službami v pohostinství 139 subjektů.

Pouze 211 subjektů provozovalo výrobní činnost. Co se týče tradiční turnovské výroby jako je broušení a zpracování drahých kamenů, zlatnické, stříbrnické a klenotnické služby, podniká v těchto oborech 127 subjektů v celém obvodu.

Do obvodu Finančního úřadu v Turnově patří 20 obcí. Z větších organizací FÚ registroval 12 akciových společností, 167 společností s ručením omezeným, 8 státních podniků středního významu, 14 veřejných obchodních společností, 17 příspěvkových organizací, 3 rozpočtové, 3 družstva 4 zemědělská družstva, 7 nadací, 6 zájmových sdružení, 1 obchodní zahraniční zastoupení, 51 sdružení (spolky, společnosti, kluby). Bohužel zatím není možné získat z evidence FÚ např. údaje o počtech zaměstnaných, a také údaje pouze o Turnově nelze zatím získat.

V oblasti finančních služeb se situace nezměnila. Působí zde 5 finančních ústavů - Česká spořitelna a Komerční banka, Agrobanka a.s., Investiční a poštovní banka a.s., Pragobanka a.s. Na úseku pojišťovnictví se kromě České pojišťovny objevují i v Turnově zástupci a pobočky dalších pojišťoven a nabízejí služby soukromníkům i podnikatelským subjektům.

Kamenářství

V celkovém přehledu podnikání na Turnovsku je zvláště potěšitelné zjištění, že v obvodu turnovského Živnostenského úřadu je evidováno 127 subjektů podnikajících v tradiční kamenářské výrobě.

DUV Granát

K největším firmám trvale patří Družstvo umělecké výroby Granát, které za předsednictví ing. Zd. Hlubučka v tomto roce zaměstnávalo 530 zaměstnanců. Tento stav se po odchodu mnohých členů družstva, kteří většinou začali pracovat soukromě nebo založili novou firmu, podařilo udržet také díky vlastnímu vzdělávacímu zařízení. Ve středisku praktické výuky při Integrované střední škole získává vzdělání v oborech zlatník a brusič 112 žáků.

Odbyt v tuzemsku se zvětšuje mimo jiné díky rozšiřující se síti specializovaných prodejen, jejichž počet vzrostl již na sedm (Turnov 2, Praha, České Budějovice, Český Krumlov, Jičín, Lomnice n. Pop.,) a plánují se ještě další, především po skončení rekonstrukce domu č.p. 4 na náměstí.

Družstvo se také podílí na rozvoji města - rekonstruovalo veškeré objekty, které v Turnově vlastní. Dále finančně podporuje některé kulturní aktivity ve městě a samozřejmě i sport (nese náklady oddílů volejbalu a házené, podílí se na financování kopané).

Kromě tradičních i moderních vzorů granátových šperků se snaží družstvo obohacovat svou produkci o výrobky zcela nové. Tak např. byla koncem roku osobně předsedou družstva předána prezidentu Václavu Havlovi replika plastiky pomníku sv. Václava. Návrh a voskový model je dílem akad. mal. J. Studničky (SUPŠ), realizaci provedl pracovník vývojového atelieru V. Jareš. Toto dílo by mělo být první z řady takovýchto upomínkových předmětů vyšší umělecké úrovně.

Eligius a.s.

Akciová společnost Eligius patří k předním výrobcům zlatých a stříbrných šperků. Od podzimu t.r. byla dána předčasně do užívání nová budova na Výšince, která každého upoutá zelenou barvou typickou pro tuto firmu. 70 zaměstnanců společnosti se věnuje především ruční výrobě, která se opět začíná prosazovat.

Současná vzorkovnice stříbrných šperků představuje 600 vzorů - náušnic, prstenů a přívěsků. Nově se začaly vyrábět hřebeny do vlasů se stříbrnou ozdobou.

V oblasti zlatých šperků je Eligius vyhledávaným producentem dámských a dětských náušnic. Tuto skutečnost potvrdila nedávná výstava v Praze, kde byly uzavřeny nové kontrakty včetně zahraničních. Rozšiřující se objem výroby přinese další pracovní možnosti zdejšími šperkařům. Menší kamenářské firmy

Studio D Šperk, Drahozem Turnovec, Routa Soliter Granát a další patří k menším firmám, které však rozšiřují nabídku a samozřejmě i konkurenci v klasické šperkařské a kamenářské výrobě. První zaměstnává v současné době 20 pracovníků a zabývá se výrobou zlatých a stříbrných šperků zdobených převážně českými granáty. Podobné zaměření má i Routa Soliter Granát, jejíž umělecká produkce vychází především z rukou J. Urbana. Výjimečný šperk je pak doplňován běžnou granátovou produkcí.

Firma dr. Turnovce se od r. 1993 věnuje broušení drahých a technických kamenů a výrobě šperků. Uplatňuje se na tuzemském i zahraničním trhu, kde hlavní zájem budí prubířské kameny a vltavínové šperky. Kromě toho jsou poskytovány konzultace a znalecké posudky v oboru drahých kamenů a šperků. Sesterská firma Drahozem Dr. Turnovec, kterou vlastní p. A. Turnovcová, se zaměřuje na výrobu kamenové bižuterie, ale především na prodej šperků, drahých kamenů, bižuterie, dárkových předmětů, přírodnin, keramiky a skla. Od roku 1995 byla činnost fy. Drahozem Turnovec rozšířena o nakladatelskou činnost. První vydanou publikací byla příručka Diamant a jeho oceňování.

Preciosa a.s., závod 4

Poměrně složitý organizační vývoj turnovských závodů Preciosy v minulém roce dal vzniknout dvěma společnostem. 1.1. 1994 se utvořila oddělením zbytku bývalých Monokrystalů a.s. od závodu 4 nová s.r.o. CRYTUR. V jejím čele stojí ing. R. Matyáš CSc. a zaměstnává 200 pracovníků.

Ředitelem stávajícího závodu 4, kde je zaměstnáno 850 pracovníků, byl 21. 6. 1994 jmenován ing. M. Vacek. Tento závod se specializuje převážně na perlový sortiment bižuterních polotovarů a pokračuje ve zdokonalování tradičních brusírenských technologií. Preciosa rozšiřuje neustále své výrobní a obchodní aktivity. 80% své produkce vyváží do celého světa.

DIAS, s.r.o.

Obor technického kamenářství je zastoupen s.r.o. DIAS, jejíž výrobky se mohou pochlubit dlouholetou tradicí. K hlavním produktům patří technické kameny z achátu, syntetického safíru a rubínu, používané v regulační a měřicí technice a v hodinářském průmyslu. Diamantové brousicí nástroje, jejichž počátky sahají až do roku 1958, jsou určeny k opracování velmi tvrdých a křehkých materiálů, zejména na strojní a ruční opracování křišťálového, tabulového a optického skla, keramiky a korundu. DIAS je také znám jako výrobce technické keramiky. Břítové destičky odebírají především výrobci automobilů a strojírenských výrobků. Nejnovější obor je představován výrobky z biokeramiky pro zdravotnictví. Jsou to keramické hlavice pro totální endoprotézu kyčelního kloubu a další výrobky jsou stále vyvíjeny.

Ostatní průmysl

Poměrně široké pracovní možnosti pro obyvatele celého Turnovska zajišťují nyní, tak jako i v minulosti, čtyři velké podniky - Sklostroj, Šroubárna, Dioptra, Juta.

Sklostroj, s.r.o.

Sklostroj, s.r.o. pokračuje v dlouholeté výrobě automatů na nejrůznější druhy lahví. V roce 1995 byl název firmy rozšířen na Sklostroj - Sklářské strojírný, s.r.o. Jinak se situace oproti loňskému roku zásadně nezměnila.

Šroubárna Turnov a.s.

Akciovou společnost Šroubárna vlastnily k 31. 12. t.r. z téměř 70% investiční společnosti a fondy, 26% měli drobní akcionáři a 5% akcií mělo v držení město Turnov (podobný majetkový podíl mělo město i v některých dalších prům. podnicích včetně Preciosy. Právě tyto akcie se však rozhodlo prodat pro částečné krytí výdajů na stavbu TS). Generálním ředitelem byl ing. M. Carda. Průměrný počet zaměstnanců činil letos 443 osoby, během tohoto roku vzrostl jejich počet o 89. Průměrný věk je poměrně vysoký - 43 let, průměrný plat se ve srovnání s r. 1994 zvýšil téměř o 16%, tzn. 7.303,- Kč). Tato firma patří mezi naše rozhodující výrobce spojovacího materiálu, kdy jejím významným tuzemským odběratelem je i automobilka Škoda a jednu čtvrtinu výroby tvoří vývoz. Výroční zpráva zmiňuje nárůst výnosů o 15% na téměř 330 mil.Kč, kdy čistý zisk činil 10,4 mil. korun.

Dioptra a.s.

Dioptra, která je v současné době již zcela privatizována, zaměstnává v současnosti 400 pracovníků. Jejím nosným programem zůstává klasická výroba minerálních čoček - kompletního sortimentu sferických i torických skel. Tento sortiment byl již před několika lety rozšířen o plastické čočky, dále brýlové obruby a zvláště lupy, které jsou žádané na tuzemském i zahraničním trhu. Stále více jdou na odbyt čočky s UV filtrem a v poslední době má úspěch i antireflexní vrstva AR Plasma Coat jako povrchová úprava brýlových čoček. Při obratu 113,7 mil. korun činil zisk téměř 3 mil. korun, které byly použity na rozvoj závodu.

JUTA a.s. závod 8

Turnovská JUTA zůstala i po privatizaci v současné akciové společnosti závodem 8 v čele s ředitelem ing. Zb. Cuchým. Zaměstnává 95 pracovníků. Nosnou součástí výrobního sortimentu zůstávají geotextilie související s rozvojem výstavby komunikací včetně železnic i s výstavbou ekologických skládek. Proto byl v tomto roce dovezen ze závodu Úpice vpichovací stroj Fehrer, který je schopný vyrobít geotextilii o šíři 5,2m a o hmotnosti 1.200q/m². Letos byla také zahájena i výstavba nové skladovací haly o rozměrech 60 x 18 m. Viditelné byly i počínající opravy zchátralých továrních hal. Díky tomuto postupu dostávala i tato část města novou tvář.

Seco a.s.

Akciová společnost Seco se sídlem v Přemyslově ulici, vedená generálním ředitelem ing. J. Dědečkem, patří k firmám, jejichž vznik je spojen s polistopadovým vývojem. Vývoj celkového majetku i základního kapitálu zaznamenával stabilně vzrůstající tendenci (celk. maj. 91 mil. Kč). S předchozími ukazateli koresponduje i nárůst pracovníků na 210 stálých a 140 smluvních. Podnikatelská činnost společnosti je velmi různorodá a komoditně odlišná, odbyt se zaměřuje především na zahraničí. Jednotlivá pracoviště jsou rozmístěna nejen po celém Turnovsku a Jičínku, ale i na jiných místech naší republiky. Přímo v Turnově sídlí výroba stříbrných a zlatých šperků, a to nejen podle vlastních návrhů, ale i na zakázku. Velikou oblibu mezi zákazníky mají produkty

pekárny Seco ve Studentské ulici, zahrnující široký sortiment od chleba až po sladké výrobky. Místní obchodní divize firmy realizuje prodej výrobků firmy Seco, zajišťuje strojírenskou kooperaci pro zahraniční odběratele a zabývá se i zprostředkovatelskou činností. Poslední turnovský provoz firmy je zaměřen na genetiku hospodářských zvířat a je k dispozici genetickým materiálem vysoké úrovně zemědělské prvovýrobě, plemenářským organizacím i chovatelským svazům.

Trima, s.r.o.

Mladá firma Trima, s.r.o. s 50 zaměstnanci (v čele stojí ing. V. Formánek), orientující se na elektronická zařízení, zaznamenávala od roku 1992 každoroční stoprocentní nárůst výroby. Během jednoho roku dokázali její konstruktéři vyvinout a vyrobit bubnové navíječky skleněných vláken, jež se svou kvalitou a rychlostí práce vyrovnají tradičním japonským výrobkům. Mají však tu výhodu, že jsou lacinější, což uvítají i tuzemští odběratelé, jako např. Vertex Litomyšl, který odebral prvních 70 strojů.

Stavební firmy

Všeobecný rozvoj podnikatelských aktivit trvale přináší dobré podmínky pro podnikání stavebních firem. Na základech dřívějších Pozemních staveb vyrostla akciová společnost BAK Trutnov, která působí v celém okrese a pobočku má i v Turnově, v bývalém sídle pozemních staveb. Podílí se na nejvýznamnějších stavebních aktivitách ve městě - rekonstrukce III. Základní školy včetně přístavby jídelny, interní pavilon nemocnice, areál Technických služeb. Nadále v Turnově působí také Kamenoprojekt, jenž získal např. městskou zakázku výstavby tří pavilonů pro důchodce. Čtvrtý pavilon pak staví firma Status, s.r.o. Ukázkou činnosti stavební firmy Kousal se stal obchodní dům Skalička atd.

Turnovské tiskárny - Unipress, s.r.o.

Turnovské tiskárny, následovník bývalé Severografie, se mohou za dobu více než tří let pochlubit významným rozšířením technologií a strojních kapacit. Tiskárna získala poprvé ve své historii technologii barevné reprodukce zřízením DTP studia vybaveného nejmodernější technikou, rozšířila technologii povrchové úpravy tiskovin o laminaci i možnosti knihárny o výrobu lepené a kalendářové vazby.

Obchodní firmy

V Turnově působí také mnoho obchodních a velkoobchodních subjektů se zaměřením na nejrůznější sortiment. Jen pro příklad spol. s r.o. DUVEMARO se během krátké doby vypracovala na stabilní velkoobchodní společnost nabízející na trhu klempířské, pokrývačské, topenářské a instalátérské materiály jak z dovozu, tak domácí provenience.

Bankovníctví a pojišťovnictví

Vedle tradičních služeb České spořitelny a Komerční banky prosperuje v Turnově v budově radnice pobočka Investiční banky, která v letošním roce rozšířila svůj název o Poštovní vzhledem ke sloučení s touto spořitelnou. V dubnu tohoto roku zahájila svou činnost turnovská expozitura Pragobanky a.s. v budově pojišťovny na Havlíčkově náměstí. Poskytuje kompletní bankovní služby včetně spolupráce s Penzijním fondem České pojišťovny a.s.. Právě tato instituce je přes rostoucí konkurenci stabilně největším poskytovatelem pojišťovacích služeb v naší republice. V Turnově sídlí agentura pojištění občanů i agentura pojištění průmyslových a podnikatelských rizik. Obě tyto

složky pracují od letošního roku v nové budově na Havlíčkově náměstí. Tento objekt se stavěl od června 1993 do března 1995 podle projektu uznávaného pardubického architekta ing. L. Drimla (zhotovitelem byly Vojenské stavby Praha). Tento objekt, který měl být původně nevkusnou ubytovnou Preciosy, nyní celkem organicky a na dobré úrovni doplnil historickou část města. Prostory rozsáhlé budovy využívá i finanční úřad.

Z Á S O B O V Á N Í A C E N O V Ý P Ř E H L E D

V oblasti zásobování potvrzuje Turnov pověst obchodního centra, kde právě tato činnost převažuje nad výrobou. Obchod v souladu s celostátním vývojem nabízel ve všech prodejnách, ale i ve stáncích na parkovišti pod náměstím, u nádraží a při nedělních burzách velice bohatý sortiment nejrůznějších druhů zboží. Rozdílné byly cenové relace mezi jednotlivými prodejny, velice různá byla často i kvalita zboží.

Ceny základních potravin (duben):

chléb(1,3 kg): 12,60 - 13,50

mléko (krabice) 12,50 - 14,90

vejce (1ks): 1,90 - 2,10

Liberec. párky (1kg): 49,- - 64,-

banány (1 kg): 19,- - 27,-

pomeranče (1 kg): 19,- - 23,-

cibule (1 kg): 17,- - 21,-

bramb. nové (1kg): 21,- - 24,-

máslo (250 g): 21,- - 24,-

cukr krupice (1 kg): 18,50 - 24,90

Podle průzkumu, který také prováděla turnovská televize RTT, vesměs vycházela u většiny zboží jako nejlacinější samoobsluha "Ve mlejně", k nejdražším patřily samoobsluhy na Výšince, U Karla, Achát.

Také u vybraných druhů spotřebního zboží byly ceny velmi rozdílné, Např. ceny sezónní obuvi se pohybovaly v pásmu 400,- až 2.000,-Kč, rifle od 350,- (u stánku) do 1.500 (značkové). Spotřební elektronika - např. radiomagnetofon přenosný 1.500,- až 3.500,-Kč, lednička 8.000,- až 20.000, -Kč (značka vyšší kvality např. AEG), televizor 7.500,- až 26.000,-Kč(stereo). Nový typ ŠKODA Felicia se pohyboval podle provedení v cenové relaci 219.000,- až 340.000,-Kč.

Přítom průměrný měsíční příjem v ČR se letos pohyboval mezi 8.400,- až 8.600,-korun. Přímo v našem okrese byl nižší - 6.994 Kč, přičemž právě u zaměstnanců obchodu činil pouhých 5.251 Kč, nejvíce si vydělali zaměstnanci v oblasti peněžnictví a pojišťovnictví.

Obchod s potravinami provozuje vedle akciové společnosti Potravin, které v Turnově zůstala již jen velkoprodejna Achát, stále rostoucí počet soukromníků, i když jsou jejich prodejny rozmístěny v Turnově stále dost nerovnoměrně. Některé obchody provozují přímo výrobci, zvláště u pekárenských či masných výrobků. Vkusně zařízená prodejna firmy Takano v.o.s. v Hluboké ulici nabízí široký sortiment výrobků vyrobených přímo v sousedním provozu, kde je zaměstnáno na 25 pracovníků. Produkce pekárny i obrat prodejny se od doby jejich vzniku v roce 1991 ztrojnásobily. Navíc je v poschodí rekonstruovaného domu i příjemná restaurace. V Hluboké ulici nabízí také své masné výrobky p. Kužel, o něco dále v ul. Palackého probíhá rekonstrukce bývalého hotelu Kazaň, kde bude výrobní i provozovna podobného zaměření.

Rizika podnikání nejednou přinesla různé přesuny obchodů a časté změny sortimentu. To hodnotili občané dost negativně, ale tento trend byl způsoben především riziky podnikatelské činnosti.

Nejcitelnější byly tyto změny v zásobování potravinami, na což měl smůlu především Turnov II, kde situaci zásadně vyřešil až mladý podnikatel pan Adámek a jeho prodejna potravin Ve mlejně.

Kronika Města Turnova za rok 1995 - IV. VÝSTAVBA

MĚSTSKÁ VÝSTAVBA

Město se i v tomto roce soustředilo na několik rozsáhlých investičních akcí, které byly hrazeny z jeho rozpočtu, úvěrů od bankovních ústavů (především od místní pobočky Čs. spořitelny a.s.) a významnou roli zde sehrály i dotace ze strany státu. O všech těchto investicích a způsobu jejich financování rozhoduje městské zastupitelstvo. Po stanovení podmínek a požadavků probíhá zákonem dané výběrové řízení a pak většinou nastává pro odpovědné pracovníky, ponejvíce však pro vedení MěÚ, komplikovaná cesta jednání o státních dotacích na příslušných ministerstvech. Vlastní realizaci pak zajišťují pracovníci z oddělení investiční výstavby odboru správy majetku MěÚ.

Nejdůležitější akce v roce 1995:

1) Investice zahájené před rokem 1995:

III. Základní škola

III. Základní škola v Žižkově ulici se po náročné rekonstrukci dočkala slavnostního otevření dne 3. ledna. Byla převážně financována již v předchozích dvou letech, z celkového rozpočtu 52 mil. korun byly v tomto roce hrazeny poslední 4 mil. Tato akce je ukázkou iniciativy města, jež vedla k moderní rekonstrukci chátrajícího objektu a navíc zásadně vyřešila mnohé problémy turnovského školství. Myšlenku rekonstrukce inicioval a hlavní jednání s centrálními úřady vedl tajemník MěÚ ing. V. Žák, "duchovním otcem" vnitřní podoby školy byl pak tehdejší ředitel Břet. Mánek. Na koordinaci a průběhu stavebních prací, které vcelku ke spokojenosti města prováděla firma BAK a.s. Trutnov, pak dohlížel odbor správy majetku.

Plavecký bazén

Plavecký bazén na Výšince - rekonstrukce pokračující z roku 1994. Z rozpočtu roku 1995 byly ještě investovány 3 mil. z celkového objemu 7 mil. korun. V závěru celé akce nastalo zdržení oproti předpokladům. Rekonstrukce takovéto stavby a především technologie vnitřního vybavení je přece jen speciální záležitostí, a tak se projeví některé nedostatky v prováděcím projektu firmy Sekoprojekt. Na ně pak doplatila i firma Profes, jež vyhrála výběrové řízení na realizaci této akce. Po složitých jednáních, které vedl především místostarosta ing. Hejduk, se podařilo největší nedostatky odstranit a plavecký bazén mohl být slavnostně otevřen 2. září 1995 pro potřeby turnovských škol i veřejnosti. Jeho provoz zahájil starosta JUDr. Václav Šolc (přímo skokem do jeho vod), kdy v zahajovacím projevu vzpomněl učitele Miloslava Kopala. Ten se jako hlavní iniciátor původní výstavby i nynější rekonstrukce těchto slavnostních chvil bohužel o půl roku nedožil. Jeho zásluhy připomíná všem návštěvníkům pamětní deska.

Interní pavilon

Interní pavilon Městské nemocnice je největší investiční akcí těchto let, která byla zahájena v roce 1994 a jejíž dokončení se předpokládá v roce příštím. Celkové náklady jsou rozpočtovány ve výši 75 mil. korun, z čehož bylo k 31. 12. 1995 proplaceno 70.636 tisíc korun. Státní dotace činila během dvou let 60 mil. korun, z městského rozpočtu bylo v tomto roce investováno 7 mil. korun.

2) Investice zahájené v roce 1995:

a) Investice realizované za spoluúčasti státu (dotace)

Plynové kotelny

Městské sídlištní kotelny na Přepeřské a na Výšince - rekonstrukce a přeměna na ekologické plynové vytápění. Tato výjimečná investiční akce mohla být realizována především díky mimořádné aktivitě vedení s. p. Teplo, maximálnímu úsilí ze strany města a samozřejmě díky dotaci ze Státního fondu ŽP. Celkový rozpočet byl stanoven ve výši 50 mil. korun (20 mil. dotace a 20 mil. bezúročná půjčka od Fondu životního prostředí, 10 mil. musí město investovat v tomto roce). Zahájení i realizace mimo topnou sezónu v květnu až říjnu roku 1995 předpokládaly perfektní projekční přípravu a návaznost všech prací při vlastní realizaci. Výběrové řízení vyhrála firma Metalprogress Brno. Technickým přínosem celého řešení byla kogenerační jednotka na Výšince, tedy v podstatě plynový motor, který vyrábí a dodává do sítě elektrickou energii a současně produkuje teplo do systému vytápění. Řízení provozu všech kotelen je napojeno na nejmodernější počítačový systém, který mimo jiné přispívá k dalším úsporám energie. Vzhledu města pak napomohlo i zbourání nyní nepotřebných vysokých nevhledných komínů. Turnovské kotelny se tak v roce 1995 zařadily mezi nejmodernější v celé republice.

Penzion pro důchodce

Pavilon D penzionu pro důchodce - stavba mohla být zahájena díky státní dotaci, která bude poskytnuta prakticky v plné výši rozpočtových nákladů, pro tento rok činí 16 250 tisíc korun. Výběrové řízení na realizaci vyhrála turnovská firma Status (- předchozí pavilony stavěl Kamenoprojekt, bohužel s mnohými následně se objevujícími problémy). Tímto objektem by byl dokončen komplex organicky spolu souvisejících budov, jež poskytují kvalitní bydlení starším občanům v bezprostřední blízkosti turnovských parků.

Malobyty

Malobyty v Žižkově ulici - tato v rekordní rychlosti připravená akce nebyla původně zahrnuta do rozpočtu na rok 1995. Po letech absence jakékoli hromadné bytové výstavby byly v červnu náhle oznámeny zásady poskytování státní dotace na výstavbu malobytů. Za pouhé dva týdny byly zpracovány projekty na přístavbu k městskému domu v Žižkově ulici a předloženy ke schválení příslušným orgánům. Protože podmínky byly splněny, získalo město státní dotaci ve výši 3 miliony korun na výstavbu devíti malometrážních bytů (stát stanovil podmínku velikosti jedné bytové jednotky do 50 metrů čtverečných). Finanční spoluúčast města činila 2 mil. korun. Zakázku získala ve výběrovém řízení mnichovohradištská firma Agrostav, která v září zahájila stavbu. Byty by měly být dokončeny k předání především mladým manželům v květnu příštího roku. Pokud bude stát vyvíjet i nadále tuto dotační politiku, využije město i v příštích letech dle možností svého rozpočtu těchto financí k pokračování v bytové výstavbě.

b) Investice hrazené zcela z rozpočtu města:

Technické služby

Technické služby - výstavba nového komplexu na pozemku, jehož nákup u zastávky ČD a základní úpravu schválilo již minulé zastupitelstvo. Celý areál by se tak přesunul mimo centrum města, zároveň by však zůstal v jeho bezprostřední blízkosti. Projekt vítězné firmy BAK a.s. Trutnov předpokládá náklady 25 mil. korun, které budou v plné výši hrazeny z rozpočtu města, tzn. pro letošní rok 10 mil. korun. Akce byla zahájena na podzim, v zimě již byla realizována větší část hrubé stavby, dokončení se předpokládá v říjnu 1996, kdy bude opuštěn starý objekt. Ten byl shodou okolností v této době vydán restituentům (potomkům bývalého autodopravce p. Tomsy). A za větší část areálu musí město platit nájem restituentům.

Dům čp. 84

Dům č.p. 84 ve Skálově ulici, plánované sídlo poboček a kontaktních míst některých okresních institucí - rekonstrukce byla zahájena v závěru roku, dokončení se předpokládá v polovině roku následujícího. Kromě rekonstrukce uličního bloku byla vyprojektována rozsáhlá přístavba zadního traktu, který by měl významně rozšířit kapacitu celého objektu včetně možnosti využití půdních prostor pro bytové účely (např. pro potřeby pracovníků plánovaných poboček okresních úřadů). Rekonstrukce je rozpočtována ve výši 11 mil. korun.

K dalším větším stavebním aktivitám města patří běžná údržba vlastních objektů včetně bytového fondu. Největší částky jsou pravidelně věnovány na školní budovy. V tomto roce byla např. zahájena první etapa rekonstrukce omítky secesní budovy SUPŠ.

OSTATNÍ VÝSTAVBA VE MĚSTĚ

Bytový fond

Bytová výstavba se kromě výše uvedených malobytů a podpory půdních vestaveb omezila pouze na soukromou rodinnou výstavbu. Její rozsah je však do určité míry limitován dosavadními podmínkami stavebního spoření nebo hypoték, které předpokládají splátky v průměru 10 tisíc korun měsíčně po dobu minimálně dvaceti let, což si samozřejmě málokdo může dovolit. Družstevní výstavba v současnosti neexistuje. Město se snaží podporovat zájem obyvatel a iniciovat jejich účast na údržbě městského bytového fondu, který nyní činí přibližně 1.200 bytových jednotek, možností odkoupení bytu do soukromého vlastnictví. Do tohoto roku bylo prodáno asi 180 bytů. Během roku byla na základě předchozích usnesení zpracována a měst. zastupitelstvem dne 30. listopadu schválena podrobná pravidla pro odprodej bytů ve vybraných, především menších domech. Naproti tomu u velkých panelových bytových objektů se zatím nepočítá s odprodejem vzhledem ke komplikovanosti budoucí údržby. Také prodej družstevních bytů není dosud zcela právně vyjasněn.

Další stavební aktivity

V Turnově se v posledních letech očividně rozvíjela stavební aktivita jak velkých organizací tak drobných soukromých subjektů. Sice dosud nemohou být obyvatelé spokojeni s celkovým vzhledem náměstí, ale i zde došlo během roku k významné změně. V prosinci byla dokončena rekonstrukce františkánského kláštera Českou poštou, čímž tato instituce získala celkem citlivou přestavbou po letech provizoria své reprezentativní sídlo. Stavba byla podle vítězného projektu ing. arch. J. Macase realizována pardubickou firmou Stavitelství ČHM za jeden a půl roku.

V samém závěru roku také započala stavební aktivita na domech č. p. 3 a 4. O něco dále, na Havlíčkově náměstí, byla po dvou letech čilého stavebního ruchu ve středu 29. března slavnostně otevřena nová budova České pojišťovny a.s., kde našla sídlo i Pragobanka a.s. a Finanční úřad. V opačném směru od náměstí, v sousedství Malého mostu, pak na počátku června (6.6.) otevřela svou expozituru Komerční banka a.s. Rozsáhlou budovu z přelomu století nákladným způsobem rekonstruovala při citlivém zachování vnějších historických prvků a luxusním řešením vnitřních prostor.

O vylepšení vzhledu města se však také významnou měrou zasluhují mnozí majitelé zvláště viditelných či atraktivních objektů. Zřejmá je tato aktivita již při prvním pohledu do Hluboké ulice, opraven byl původní hotel Kazaň v Palackého ulici s novým názvem Alfa, upravují se a rozšiřují prostory v obchodním domě "Skalička". Místo zbourání se dočkal opravy rohový dům v sousedství

viaduktu s prodejnou automobilů. Také Nádražní ulice se mění zřizováním nových obchodů v přízemí domů. Právě těchto změn si povšimnou nejvíce pravidelní návštěvníci Turnova, kteří např. o prázdninových pobytech oceňují rozvoj, jenž v tomto směru město rok od roku prožívá.

VÝSTAVBA KOMUNIKACÍ, VODOVODŮ

Městské komunikace

V tomto roce byly v Turnově prováděny především menší rekonstrukce vybraných městských komunikací, které zajišťovaly Technické služby. Jednalo se o lokality, kde byly největší problémy - ulice Dvořákova, Nádražní, Zelená cesta, sídliště J. Patočky a u nádraží, z okrajových částí města Nudvojovice, Na hranicích ad. Na tyto akce byly v rozpočtu TS vyčleněny 4 mil. korun. Hlavní silnice jsou ve správě státu. Po letech odmlky se začala znovu projednávat problematika dokončení průtahu a je naděje, že by se mohlo se stavbou začít na přelomu roku 1997/98. Tato stavba se jeví jako stále akutnější včetně realizace silničního obchvatu na Harrachov, a to vzhledem k neúměrně silnému provozu v Nádražní ulici. Chodcům sice alespoň trochu ulehčil situaci semafor, instalovaný u Kudrnáčových hodin, ale neúnosná situace v této části města se tak stejně neřeší.

Vodovody a kanalizace

Zcela nová situace nastala ve správě vodovodů a kanalizací jako nezbytná a logická reakce na privatizační projekt VaKu s.p. Městské zastupitelstvo schválilo dne 30. 3. 1995 vstup města do Vodohospodářského sdružení, které bylo vymezeno propojeným "zařízením" na území Turnova a okolních obcí Ohrazenice, Přepeře a Rakousy. Byl přijat pracovník, aby provedl zmapování veškerého majetku přejímaného od Fondu národního majetku. Sdružení, kde má Turnov většinový podíl, nakonec vyhlásilo veřejnou soutěž na provozovatele s cílem zajistit od počátku roku 1996 kvalitního nájemce, který by hospodařil s tímto majetkem v hodnotě asi 70 mil. korun (vodovody, kanalizace, čistička odpad. vod, čerpací zařízení). Výtěžek pak bude sdružení investovat do obnovy těchto zařízení, která bohužel jsou v značně neutěšeném stavu.

ÚPRAVA VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ

Běžný úklid a údržbu všech veř. prostranství zajišťovaly tak jako dříve Technické služby, příspěvková organizace města.. Obhospodařují 76 km místních komunikací včetně přilehlých chodníků, 1748 veřejných světelných zdrojů, provádějí čištění města a svoz odpadků, výlep plakátů apod. Zajišťují také správu a údržbu hřbitovů, provozování veřejných WC atd.

Ve městě bylo donedávna udržováno 27 ha zelených ploch, k nim letos přibylo ještě dalších 5ha včetně 50 okrasných míst. Jejich údržba byla opět i na příští roky zadána zahradnické firmě Jana Hájka, který ve výběrovém řízení prokázal, byť v malé konkurenci zájemců, kvalitu své práce. Koupaliště v Dolánkách pronajímalo město v tomto roce firmě Kříž - Vaňátko. Díky teplému počasí v letních měsících bylo toto zařízení hojně využíváno, i když se jeho technický stav značně horší.

OCHRANA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Dodržování právních norem na ochranu životního prostředí zajišťuje ve městě referát životního

prostředí s ekoložkou ing. Hadačovou. Ta např. dohlíží na zásahy do městské zeleně, vydává odborné posudky k stavebním povolením, navrhuje novelizace městských vyhlášek. S platností od 15. června byla pro Turnov přijata vyhláška č. 31 o pravidlech zpoplatňování malých zdrojů znečišťování ovzduší, která pro podnikatele stanoví výši poplatků podle jednotlivých druhů paliv a tepelného výkonu topného média. Dále zde platí vyhláška č. 17 o nakládání s odpady, která určuje povinnosti podnikatelů a firem jako původců odpadů na území města.

Černé skládky

Dle návrhů ekoložky likvidují TS "černé skládky" na území města. Na tuto záležitost včetně zajištění velkoobjemových kontejnerů na odpadky byly v tomto roce z městského rozpočtu odčerpány 2 mil. korun. Během první poloviny roku byly např. odtěženy a rekultivovány skládky u Odolenovického potoka v areálu Vesecka a u Bukoviny nad Dolánkami, a to nákladem 120 tisíc korun.

Ochrana ovzduší

Zásadní význam pro zlepšení ovzduší ve městě však mělo převedení všech velkých kotelen na ekologická paliva. Na další období zbývá již jen kotelna u kasáren. Z městského rozpočtu bylo dále rozděleno 400 tisíc korun na zavedení ekologického vytápění v rodinných domech (na jednoho žadatele 5.000,-Kč).

Samozřejmě, že na druhé straně přibývá jiných negativních vlivů, takže ochrana životního prostředí by měla být do budoucna stále důležitějším faktorem korigujícím jednání všech občanů. K tomu by měla přispívat i ekologická výchova dětí a mládeže na turnovských školách. Např. v minulém i letošním roce se žáci z I. ZŠ zúčastnili mezinárodní akce "Modré z nebe - zajímá tě, co dýcháš?", kdy si vybudovali vlastní měřicí stanici na zkoumání stavu ovzduší. Bohužel, zjištěné výsledky byly značně neradostné - vždyť občas na město přšel zcela kyselý déšť. Studenti středních škol se zase účastní ekologických kurzů - např. SHŠ a OA v Krkonoších apod.

CHKO Český ráj

Výjimečný přínos pro ochranu přírody a životního prostředí na Turnovsku a v celé oblasti Českého ráje má Správa chráněné krajinné oblasti Český ráj, která sídlí právě v Turnově, byť přímo ve městě své pravomoce nevykonává. O založení této nejstarší české CHKO, vyhlášené 1. března 1955, tedy právě před 40 lety, se zasloužila významná osobnost našeho kraje - MUDr. Jiří Šolc, zanícený ochránce přírody a památek. Chráněná oblast se rozkládala na ploše 92 km čtverečných, samotná správa pak byla zřízena v Turnově v r. 1969. Její provoz po řadu let obětavě zajišťoval Miroslav Pojkar s řadou strážců. Od r. 1991 působí správa CHKO v rámci Českého ústavu ochrany přírody, v čele kolektivu odborníků stojí RnDr. Zdeněk Mrkáček. U příležitosti letošního 40. výročí CHKO ČR se ve dnech 4. a 5. října konal v Lázních Sedmihorkách celostátní slavnostní seminář zaměřený právě na ochranu přírody.

DOPRAVA

Největších změn doznává v poslední době autobusová doprava, jejíž problémy negativně dopadají nejen na místní občany, ale především na obyvatele okolních vesnic. Vzhledem k tomu, že jde o problematiku širší, řešilo zvyšující se požadavky na dotace ze strany ČSAD Bus Semily téměř každé okresní shromáždění. Prozatím byly téměř vždy chybějící finance uhrazeny z rozpočtu OkÚ Semily. ČSAD mohlo maximálně využívat svého monopolního postavení ke stupňování požadavků, jež vyvrcholily v červnu hrozbou zastavení autobusové dopravy v okrese. Okresní shromáždění nakonec ustoupilo a schválilo tehdy požadovanou dotaci ve výši 2,9 mil korun. V září roku 1995

bylo z již omezených spojů zrušeno dalších 13%, některé pak byly obnoveny, pokud se zainteresované obce podílely na provozu ztrátových linek. Navíc se opět zdražilo jízdné. Bylo zřejmé, že v příštím roce se zvýší především nároky přímo vůči rozpočtům měst a obcí. Služby Českých drah se pro obyvatelstvo v tomto roce nijak zásadně nezměnily.

SPOJE

Po vystěhování z budovy České spořitelny působila hlavní pošta téměř celý rok ve značně omezených prostorách ve Skálově ulici. Naštěstí rekonstrukce budovy františkánského kláštera, přes tříměsíční zdržení, pokračovala slibně kupředu. A tak mohla být 1. prosince slavnostně otevřena nová pošta, kde jsou poskytovány služby na skutečně vysoké úrovni. Nesrovnatelně se změnilo k lepšímu nejen prostředí pro uživatele, ale i pro samotné zaměstnance.

Současným požadavkům vyhovuje již bezbariérový vstup. Hlavní dvorana, zastřešená sklem, byla umístěna do tzv. rajského dvora, mezi sloupy původního ambitu je celkem 11 přepážek, osazených bezpečnostními skly. Pro zákazníky je také připraveno několik telefonních kabin a skříňky pro firemní poštu. V patře se nacházejí kanceláře, šatny atd. Zásobování pošty je zajišťováno dvorem z ulice 5. května. Dle požadavků církve byl také zachován přístup na kůr postranním točitém schodištěm, aniž by bylo nutné vstoupit do pošty. Zachována byla i zakristie, která se již také nachází v objektu pošty. Samostatně přístupné podkroví může být pronajímáno jiným firmám. Na rozdíl od hlavní pošty je u nádraží tato instituce umístěna sice v nové moderní budově, ale její použitelnost, především pro starší občany, je značně komplikovaná vzhledem k umístění přepážek v prvním poschodí. Situaci ještě komplikuje neutěšený stav příjezdové komunikace, což je často předmětem oprávněné kritiky zdejších obyvatel.

PAMÁTKOVÁ PÉČE

Město dělí své aktivity při ochraně památek dvěma směry. Jednak zde existuje městská památková zóna a dále má město ve své správě hrad Valdštejn.

Městská památková zóna

Významným krokem na úseku ochrany památek ve městě bylo v letošním roce projednání plánu regenerace městské památkové zóny a jeho schválení městským zastupitelstvem 29. června t.r. Je to obsáhlý materiál, který mapuje současnou situaci v centru města a stanoví obecné podmínky, jež by měly být základem pro další aktivity města v této oblasti. Pro letošní rok byla získána dotace od MK ČR ve výši 150 tisíc korun, která alespoň pokryla náklady na zpracování výše jmenovaného materiálu. Dle potřeby se scházela užší pracovní skupina pro památkovou zónu, která na podzim spolupracovala s odborem výstavby na přípravě základních dokumentů pro získání dotací na vybrané památkové objekty - SUPŠ a kostel sv. Františka. Prozatím však schází této činnosti koncepčnost a ucelenost, nedostatečná je vzájemná komunikace mezi touto skupinou, odborem výstavby, architektem města. Neexistuje ani osvěta mezi občany apod. Je zřejmé, že zde je třeba ještě mnohé udělat, aby se současný stav zlepšil.

Hrad Valdštejn

Výjimečnou událost prožil v letošním roce hrad Valdštejn, kde byl po 19 letech znovu slavnostně vysvěcen kostelík sv. Jana Nepomuckého, což si zaslouží krátkou rekapitulaci jeho historie. Barokní kostel byl na Valdštejně postaven v letech 1722 - 1728. Později byly kamenné mosty osazeny sochami svatých z dílny kosmonoských Jelínků. Později byla provedena přestavba celého areálu v duchu romantismu, přistavěna příjezdní brána, hostinec a v roce 1834 výklenková kaple s obrazem sv. Jana Křtitele. Poslední oprava kostela proběhla před sto lety v roce 1893.

Poslední boslužbu zde roku 1976 sloužil vyskeřský páter Vítek. Pak byl kostel pro špatný technický stav uzavřen a peníze na jeho opravu nebylo možné dlouhou dobu sehnat, pouze v roce 1982 byla pořízena první stavební studie na rekonstrukci. Situace se ještě zhoršila, když se o Velikonocích roku 1986 zřítily ochozy na jižní straně a za 3 roky nato i na straně severní. V tu chvíli hrozila zkáza celému kostelu. Tehdy se teprve podařilo sehnat první finance a započalo se s rekonstrukcí. Pod vedením obětavého kastelána L. Kouckého se pracovalo ve skalách pod hradem, prováděla se injektáž v kostele, pokládaly se ztužující věnce a stahovala se vazba. V roce 1993 byla vyměněna celá kostelní věž a položena nová střešní krytina. V loňském roce kostelík do dále zazářil novou fasádou a současně se začalo s opravou vnitřní výmalby. Letos byly všechny práce dokončeny, a tak zde v úterý 16. května mohlo dojít ke slavnostnímu znovuvysvěcení, které provedl sám litoměřický biskup ThDr. Josef Koukl.

V minulém roce započala na Valdštejně další zcela ojedinělá aktivita, a to projekt náhrady deseti soch z valdštejnského mostu kopiemi. Pískovec je po 270 letech jejich existence velice poškozen, a tak jen restaurování a následné umístění "pod střechou" je může zachránit. Celá akce, na níž se podílí více odborníků pod vedením akad. sochaře J. Nováka z Hrubé Skály, byla umožněna díky dotaci, kterou město na tuto památku získalo od MK ČR v minulém roce. Bohužel, přes všechny důkazy vzorné péče, nedostalo letos na Valdštejn město nic.

Kostel sv. Matěje na Hruštici

Do péče MěÚ prozatím také patří jedna z turnovských dominant - kostel sv. Matěje na Hruštici. Předlistopadové vedení města zde chtělo vybudovat v Turnově chybějící rozlučkovou smuteční síň, a proto uzavřelo již v roce 1978 s církví smlouvu o pronájmu na 99 let. K přestavbám však nedošlo a památka chátrala dále. Zlom nastal až v loňském roce, kdy se podařilo získat prostředky z fondu památkových zón od MK ČR. Na celkovém zajištění nejnnutnější rekonstrukce, jež stála 1,2 mil. korun, se podílelo 40% město a 10% uhradila církev jako majitel.

Kronika Města Turnova za rok 1995 - V. ZDRAVOTNICTVÍ A SOCIÁLNÍ PÉČE

Privatizace

V roce 1995 byla ukončena základní privatizace zdravotnictví v Turnově. Nejdříve se rozdělila Stomatologická poliklinika na privátní lékaře, letos ukončilo svou činnost jako příspěvková organizace města Sdružení ambulantních zařízení osamostatněním praktických i odborných lékařů, pouze plicní oddělení je nadále ve správě města. Většina privátních lékařů zůstala ve svých původních ordinacích. Ale např. zvláště v Turnově II. nastaly problémy v soukromých domech a donutily tak některé lékaře k nemalým investicím. Již letos otevřela ve Studentské ulici moderní ordinaci MUDr. Emmingerová, v těsném sousedství staví MUDr. Letáková ordinaci pro své malé pacienty, ke stavbě se rozhodla i MUDr. Šídová.

Záchranná služba

Záchranná služba nadále funguje jako příspěvková organizace města hospodařící na státním majetku a je financována především z prostředků pojišťoven a státu.

Nemocnice

Zásadní význam v systému místního zdravotnictví pak měl bezúplatný převod majetku nemocnice ve výši přibližně 100 mil. korun na město. Během letošního roku proběhla inventarizace tohoto majetku. Na svém posledním letošním zasedání schválilo městské zastupitelstvo zřizovací listinu Městské nemocnice, která se k 1. 1. 1996 stala příspěvkovou organizací města. Její chod zajišťuje dosavadní vedení v čele s MUDr. Eckertem ve spolupráci s nově ustavenou komisí pro nemocnici a s městskou radou.

Městská nemocnice i nadále poskytuje péči pacientům nejen z Turnova, ale v rámci celé spádové oblasti, tzn. asi pro 30 - 40 tisíc obyvatel. Její chod zajišťuje celkem 330 zaměstnanců, z toho 34,8 lékařů a 151,7 středního zdrav. personálu. Celkové náklady na provoz přesahovaly v tomto roce 78 mil. korun, hospodářský výsledek skončil se ztrátou 1,952 mil.

Péče je poskytována na lůžkových i ambulantních odděleních. Současný počet 257 lůžek by se měl výhledově snížit asi na 190. Jedním ze základních ukazatelů činnosti lůžkových oddělení je tzv. lůžkoden - 1 den strávený pacientem na lůžku. V roce 1995 činil úhrn lůžkodnů všech oddělení 57 745, celkem bylo přijato k hospitalizaci 6 460 pacientů. Operační obory provedly celkem 1 791 operační výkon (chir. 1 144, gyn. 647). Průměrná délka hospitalizace činila 8,93 dne. Ambulantní oddělení, která jsou vzhledem k současným ceníkům pojišťoven významným ekonomickým přínosem, poskytla v tomto roce 743.219 výkonů (ošetření a vyšetření).

Úroveň péče o pacienty by měl výrazně zlepšit nový interní pavilon. Téměř havarijní je však stav staré budovy a město bude muset v dalších letech přispívat i na pořizování nové zdravotnické techniky, které by udržela městskou nemocnici na požadované úrovni. Jedna taková investice však byla učiněna již letos. Na podzim minulého roku vznikla v Turnově občanská iniciativa nazvaná "Konto mammograf", která si vzala za cíl sehnat peníze na nákup tohoto speciálního rentgenu na včasné zjišťování rakoviny prsu. Nakonec rozhodlo městské zastupitelstvo přidat rozhodující částku z městského rozpočtu. Ve výběrovém řízení byl vybrán finský přístroj v hodnotě 3,6 mil. korun. Po zkušebním provozu by měl od září plně zajišťovat používání nejmodernějších vyšetřovacích metod ve prospěch zdraví žen celého Turnovska.

Stávka lékařů

O celostátní problematice zdravotnictví, zvláště o nedostacích v jeho financování se diskutovalo

dlouhou dobu a letos na podzim se situace vyhrotila. Byl ustaven Lékařský odborový klub v čele s pražským lékařem MUDr. Rathem. Také v turnovské nemocnici byla tato organizace ustavena především z iniciativy mladých lékařů. Na středu 1. listopadu byla dokonce vyhlášena jednodenní výstražná stávka, která proběhla i v Turnově při zajištění základního chodu nemocnice. Názory veřejnosti na tuto výjimečnou akci se značně lišily. Následovaly ještě další protesty především administrativního charakteru (např. různé tiskopisy byly zaslány na ministerstvo a ne na příslušné úřady). Výsledky těchto akcí však nebyly takové, jak bylo původně lékaři požadováno a očekáváno.

SOCIÁLNÍ PÉČE

V Turnově jsou kromě domova důchodců zajišťovány všechny stupně služeb pro starší občany pod názvem Turnovské sociální služby. Jejich ředitelem byl v polovině minulého roku jmenován J. Bradáč, je zde zaměstnáno 12,6 pracovníků. V tomto roce přispívalo město na jejich provoz částkou 1,5 mil. korun.

Penziony pro důchodce - 84 byty ve třech pavilonech obývaly 102 osoby. Počáteční nedůvěra starších občanů v toto zařízení byla vystřídána možno říci až nadšením z úrovně bydlení v těchto nových domech. Projevuje se to i v počtu žádostí, které si podali další zájemci o byty v penzionech. A tak ani nový čtvrtý pavilon, @LH 6 který se začal stavět, neuspokojí všechny požadavky.

Domy s pečovatelskou službou (Výšinka, pod nemocnicí) - 121 bytů poskytuje bydlení pro 130 osob. V domě pod nemocnicí je poskytována rozšířená péče. Ve všech těchto zařízeních je zajišťován dovoz obědů, úklid, nákupy, praní a mandlování prádla. Všechny domy navštěvuje lékař, kadeřnice, pedikérka, @LH 6 pro penziony je k dispozici rehabilitace.

Pečovatelská služba v terénu - pracovníce rozvázejí do @LH 6 bytů obědy, dle přání provádějí nákupy a úklid.

Klub důchodců - je tradiční turnovské zařízení se sídlem v rekonstruované budově ve Skálově ulici (č.p. 72). Má 40 členů, kteří se scházejí 3 - 4krát týdně. Kromě sledování televize, četby novin a časopisů, @LH 6 kulturních pořadů jsou oblíbené i časté zájezdy.

Chráněné dílny - byly zřízeny v únoru tohoto roku usnesením městské rady a z iniciativy občanského sdružení Fokus. Jsou navštěvovány 8 - 10 postiženými spoluobčany, pro které byla zajištěna práce na zakázce turnovské tiskárny UNIPRESS. Pod vedením terapeutů paní Krišicové a Svobodové zde tito občané našli nejen pracovní rehabilitaci, ale i společenské začlenění. Postupně byla budována také klubová činnost - začala sem docházet ak. mal. paní Matoušová s dcerou, která učí klienty základům tkání, bylo uspořádáno několik kratších výletů. Je snahou všech pracovníků získat pro toto užitečné zařízení více zájemců.

Dětské centrum - od 1. 7. 1994 bylo zřízeno jako příspěvková organizace města s právní subjektivitou. Je to vlastně nástupnické zařízení Dětského rehabilitačního stacionáře, který v budově bývalých jeslí v ul. Kosmonautů sídlil od listopadu 1990. Odborný personál pracuje pod vedením ředitelky MUDr. J. Čepkové a vrchní sestry M. Macháčkové. Dětem je zde poskytována speciální výchovná, logopedická, rehabilitační, psychologická a neurologická péče. Centrum pečuje o 40 dětí ve věku 2 - 10 let.

Z ostatních aktivit, jež mají pomoci handicapovaným občanům, by mohlo být uvedeno také např. vydláždění bezbariérových nájezdů na chodníky Technickými službami během letošního léta.

Kronika Města Turnova za rok 1995 - VI. ŠKOLSTVÍ

Turnov je tradičním centrem základního i středního školství. Nadále přetrvává dojíždění žáků z okolních vesnic do vyšších ročníků základních škol, což však přináší při současných podmínkách financování tohoto stupně škol z městského rozpočtu značné problémy a mnohdy i rozpory s okolními vesnicemi.

Střední školy se pak snaží rozšiřovat nabídku studijních možností a zkvalitňovat výuku, aby získaly plný počet žáků a obstály tak v silné konkurenci rostoucího počtu středních škol. Za tyto školy, které sídlí většinou v městských budovách, platí stát nájem. Získaná částka je pak opět vložena do údržby těchto budov.

Tato kapitola je časově členěna poněkud odlišně vzhledem k cyklu školního roku.

Město Turnov provozovalo ve školním roce 1995/96, tak jako v předchozích letech, 8 mateřských škol, 4 školy základní, Zvláštní školu, Základní uměleckou školu a Středisko pro volný čas dětí a mládeže. Šest středních škol je zřizováno MŠMT a na tomto úseku spolupracuje město především se Školským úřadem v Semilech.

Okresní program rozvoje školství

O kvalitách turnovských pedagogů svědčí nejen úspěchy žáků v dalším studiu, ale např. také vyhodnocení 1. ročníku Okresního programu rozvoje základního a středního školství na Semilsku. Svými projekty dokázali učitelé získat pro turnovskou mládež nemalé finanční prostředky, které jistě přispějí k vyšší úrovni vzdělávání. Např. P. Haken získal na činnost Turnovského divadelního studia 80 tis. Kč, Vítězslav Čapek pro smyčcový orchestr při ZUŠ 30 tis. Kč, K. Bárta na zřízení školní knihovny ve III. ZŠ 40 tis. Kč, Radka Šimůnková ze ZvŠ - projekt Vhodné formy organizace volného času mentálně retard. žáka 35 tis. Kč, Do přírody drogy nepatří - K. Štrincel, SVCČ, a dr. J. Dudková pro nově zřizované Studijního a informačního centra Gymnázia v Turnově dokonce 100 tis. Kč.

MATEŘSKÉ ŠKOLY

Mateřské školy navštěvuje v 19ti klasických a dvou logopedických třídách 528 dětí. Proti původním předpokladům nebývale vzrostl zájem rodičů o umístění dětí v těchto zařízeních, kam docházelo dokonce až o 58 dětí více, než dovozovala kapacita. Po dohodě se školským úřadem v Semilech byla sice V. mateřská škola škola rozšířena o jednu další třídu, ale výše uvedené problémy se tím zcela nevyřešily.

Neinvestiční náklady na jedno dítě se pohybovaly ve výši obecného normativu (1070,- Kč na dítě), k větším investicím ze strany města patřila především plynofikace V. MŠ ve Zborovské ul., (ve výši 500 tisíc korun) a utěplení oken. K dalším nákladnějším akcím na úseku údržby se řadily opravy střech na budovách VII. a VIII. MŠ a oprava komínu ve IV. MŠ.

ZÁKLADNÍ ŠKOLY

Základní školství v Turnově doznalo v roce 1995 zásadní změny dokončením přestavby areálu spodních kasáren.

III. Základní škola se tak mohla přestěhovat do nové moderní budovy a zároveň uvolnila prostory

pro rozšíření učeben gymnázia. Po dlouhých letech se podařilo vyřešit tíživé prostorové problémy a kapacita základních škol se v Turnově rozšířila na počet 75 tříd, které navštěvuje 1 790 žáků, a to i z okolních obcí. S tímto faktem je spojen ovšem také jeden dlouhodobý problém. Vzhledem k tomu, že provoz základních škol je hrazen z prostředků městského rozpočtu, požaduje Turnov od okolních obcí poměrný příspěvek těchto nákladů na jednoho žáka. Ve většině případů se tyto obce na provozu škol podílejí, některé však dlouhodobě odmítají jakoukoli částku uhradit. Vzhledem k tomu, že mezi takovéto případy patří například Příšovice s největším počtem žáků, jsou tyto pohledávky ze strany města nemalé.

Z hlediska potřebných kapacit byla tedy situace základního školství v Turnově vzhledem k dosavadnímu vývoji populace vyřešena, bez problému bude možné zajistit v dalších letech i rozšíření základních škol na devět ročníků. Jiná situace je však v jejich technickém stavu, tedy v oblasti investic a údržby. Z přehledu, který zpracovala školská komise, je zřejmé, že v následujících letech bude bezpodmínečně nutné zařadit do městského rozpočtu např. rekonstrukci kuchyně a školní jídelny při I. ZŠ, vybavení II. ZŠ plynovým topením, výstavbu tělocvičen při III. ZŠ, stavební úpravy ve IV. ZŠ atd. Při základních školách je pro žáky z nižších ročníků k dispozici 10 družinových oddělení s 320 přihlášenými dětmi.

Základní školy hospodaří jako příspěvkové organizace. Jejich aktivita byla značně podpořena tím, že většině byla udělena právní subjektivita. I. ZŠ a III. ZŠ učinily tento krok nejdříve, II. základní škola zahájila v tomto směru jednání až na podzim, takže po dohodě se Školským úřadem schválilo městské zastupitelstvo její právní subjektivitu k 1. 1. 1996.

I. Základní škola (Skálova ul.):

Škola má 31 třídu s počtem 759 žáků (232 dojíždějících), vyučuje zde 45 učitelů (na prvním stupni 13 učitelek, na druhém stupni 28 učitelek a 4 učitelé), ředitelem je mgr. J. Rytíř.

Výuka probíhá ve třech budovách. V Prouskově ulici je umístěno 9 tříd (1. - 4. ročník) s počtem 203 žáci. Jedna z těchto tříd pracuje jako vyrovnávací na pomoc slabším žákům. Další 94 žáci nižších ročníků navštěvují čtyři třídy v budově bývalé mateřské školy "U lip" v Turnově - Daliměřicích.

Ve třech odděleních školní družiny bylo zapsáno 108 dětí.

Žáci prvního stupně se od 2. ročníku mohou učit cizímu jazyku nebo hře na flétnu. Výuku plavání ve 2. - 4. roč. usnadnilo využívání plaveckého bazénu na Výšince místo složitějšího dojíždění do Jablonce nebo do Liberce.

Druhý stupeň, tedy 5. - 8. ročník, s počtem 461 žák (18 tříd) je umístěn v hlavní budově ve Skálově ulici, která vykazuje špatný technický stav, ačkoli zde byla před několika lety provedena rekonstrukce (opadávání omítky v zadním traktu, vlhkost zdiva, zatékání střechou, závady v instalaci). Je zde také k dispozici 11 odborných učeben, nově byla dána do provozu učebna literární výchovy. Některé třídy jsou sportovně zaměřeny, především na lehkou atletiku, kde škola dosahuje vynikajících výsledků - mladší dívky např. obsadily 1. místo v oblastním finále Poháru rozhlasu, starší chlapečci se umístili jako první ve florbalu a v "malé kopané", na 3. místě skončili v okresním finále v košíkové.

Ve škole již několik let působí pěvecký sbor pod vedením paní uč. Cuché. Každoročně vystupuje při různých kulturních akcích ve škole, především pak na každoroční akademii, pro niž si však tradičně připravují vystoupení děti ze všech tříd. I nadále pokračovali žáci pod vedením svých učitelů v práci na ekologických projektech Kyselý déšť, Ozon a Čistá řeka. Ve volném čase mohli využívat prostor čítárny a herny se stolním tenisem. K rozvoji výtvarné výchovy přispěl i nákup keramické pece.

II. Základní škola (ul. 28. října):

Do konce školního roku 1994/95 navštěvovalo 23 třídy školy 537 žáků, od září r. 1995 se počet tříd

zmenšil o jednu a počet žáků klesl na 503 (180 dojíždějících). Výuku zajišťuje 27 učitelů pod vedením ředitele Zdeňka Vavřicha, od září nastoupil do školy jako jeho zástupce Miroslav Netušil (M. Dittrichová odešla do důchodu, bývalý ředitel St. Sedláček zůstal ve škole ještě jako učitel). Část učeben pro nižší ročníky je umístěna i nadále v budově mateřské školy na Zelené cestě a v provizorních prostorách v sousedství školy. Z hlediska technického stavu činí problémy zastaralé topení, nedostatečná kapacita tělocvičny, nevyhovující školní jídelna a kuchyň. Jsou připraveny projekty na přístavbu čtyř učeben, stavbu školního hřiště a místnost stolního tenisu. V roce 1995 se podařilo provést modernizaci ředitelny, sborovny a od září je dětem k dispozici nová počítačová učebna.

Žáci se s úspěchem zúčastnili různých soutěží - soutěž mladých historiků, recitační a výtvarné soutěže, v oblasti sportu vynikli žáci např. v soutěži o nejlepšího skokana do výšky.

První i druhý stupeň každoročně připravuje školní besídka, kde v letošním roce vystoupili i tanečníci z taneční školy ILMA a skupina hist. šermu IGNUS.

III. Základní škola (Žižkova ul.):

Rok 1995 přinesl pro tuto školu zásadní změnu. Po dlouholetém soužití s turnovským gymnáziem ve společné budově v ul. Jana Palacha slavnostně zahájila III. Základní škola dne 3. ledna 1995 své působení v nové moderní budově. Této slavnosti se zúčastnili nejen představitelé města a okresu, ale také ministerstva školství (nám. ministra ing. Jan Kavan) a Parlamentu ČR (dr. František Kozel a Stanislav Pěnička). Zároveň byla tato škola usnesením městského zastupitelstva od 1. ledna t.r. zřízena jako samostatná příspěvková organizace s vlastní právní subjektivitou.

Náklady na rekonstrukci vynaložené z rozpočtu města a státu přesáhly 50 mil. Kč. Vlastní rekonstrukce stála 33, 5 mil Kč, na podzim roku 1994 byla ještě přistavěna jídelna (13, 4 mil Kč) a vybavení interieru bylo pořízeno za 4,7 mil. Kč. Nové objekty byly také propojeny s budovou sousední "školičky" (býv. ruské školy), která byla od r. 1991 využívána pro třídy I. stupně III. ZŠ. Investorem celé akce bylo tedy město Turnov (za příspěví státních dotací), stavbu provedl BAK Trutnov, na vybavení se podílely především firmy Tomek Semily (žákovské lavice a židličky) a Trilobit Turnov.

Ve škole vzniklo 16 kmenových tříd a 18 odborných učeben včetně laboratoří. V suterénu školy jsou umístěny šatny, učebna technických prací a technické zázemí školy, v přízemí učebna a laboratoř přírodopisu, studovna s knihovnou, učebna rodinné výchovy, 4 třídy prvního stupně s kabinety, bufet a vchody na terasu. V prvním patře se nachází 6 tříd druhého stupně, učebna fyziky, herna stolního tenisu, sborovna, sekce vedení školy, sklad učebních pomůcek a civilní obrany, ve druhém patře jsou tři další kmenové třídy, odborné učebny hudební a literárně dramatické výchovy, zeměpisu, matematiky a dějepisu s kabinety a fitcentrum. Do třetího poschodí byly umístěny 3 jazykové učebny, učebny výpočetní techniky a výtvarné výchovy.

V sousední malé škole nadále zůstává 5 tříd prvního stupně, 3 oddělení školní družiny, malá tělocvična, pracoviště pedagogicko - psychologické poradny a byt správce. Škola prozatím nebyla vybavena vlastní kuchyní a do jídelny se obědy dovážejí z gymnázia.

Během tohoto roku došlo ještě k dalšímu vybavování školy, a to také díky sponzorům (např. tímto způsobem byly hrazeny textilní žaluzie v ceně 250 tisíc korun).

K 1. lednu 1995 měla škola v 18 třídách 420 žáků, kteří sem spolu s učiteli přešli z bývalé základní školy v ulici Jana Palacha. Ve vedení školy nastala změna již od 1. září 1994, kde byl po Břetislavu Mánkovi, který odešel do důchodu, jmenován do této funkce mgr. Karel Bárta, jeho zástupcem se stal Jaromír Roubíček.

Tehdy byl také změněn a dle nových koncepcí modernizován učební plán školy. Na prvním stupni se v 1. a 2. ročníku vyučovalo dle projektu Obecná škola s nepovinnou výukou jazyků od 1. ročníku. Na druhém stupni od 5. ročníku byly v povinné části učební plány redukovány a žáci si mohli vybrat z široké nabídky nepovinných nebo volitelných předmětů. Od 5. ročníku se též všichni

žáci seznamovali se základy výpočetní techniky.

Od 1. září 1995 se počet žáků zvýšil na 502 (161 mimoturnovských) a počet tříd se rozšířil na 21. Ve škole vyučuje 29 pedagogů, ve třech odděleních družiny působí vychovatelky a do nově otevřené školní knihovny byla přijata odborná pracovnice. Škola dále zaměstnává 10 nepedagogických pracovníků.

I když je tato škola nejmodernější školní budovou ve městě i v širokém okolí a vzbuzuje zájem rodičů i mnohých významných návštěv, čekají i tento areál v budoucnu ještě mnohé úpravy. V plánu např. zůstává přístavba tělocvičny a hřišť, likvidace býv. koníren a případná rekonstrukce na středisko pro zájmovou činnost dětí, opravy jsou nutné také v sousední budově býv. ruské školy.

IV. Základní škola (Mašov):

Tuto školu, kde se tradičně vyučuje pouze na prvním stupni, navštěvuje 61 žák, z toho třetina dojíždí z blízkých obcí. Dosavadní čtyři třídy bude v budoucnu nutné rozšířit o pátý ročník a jedno oddělení družiny.

Škola se nachází v budově klasické venkovské školy, což klade nemalé nároky na údržbu, trvale je pocíťováno nevyřešené stravování. Škola má však veliký přínos např. pro bezpečnost malých dětí, které nemusí dojíždět do Turnova.

Zvláštní škola (Sobotecká ul.):

Škola je svým významem jedinečná ve městě i v širokém spádovém území. Její součástí jsou také dvě třídy pomocné školy.

Do zvláštní školy dochází 125 žáků (polovina je ze spádových obcí), ve 14 třídách vyučuje 15 pedagogů většinou se speciálním pedagogickým vzděláním, pro menší děti je k dispozici oddělení družiny. Školu řídí Jaroslav Drbohlav, jeho zástupkyní byla od nového školního roku jmenována Zdeňka Casanovová (L. Jachková se od listopadu stala důchodkyní). Škola se stala samostatnou příspěvkovou organizací s právní subjektivitou.

Od 1. ledna 1995 se podařilo zahájit práci speciálně pedagogického centra v adaptovaném objektu ve dvoře školy. Pro tento projekt se podařilo získat podporu ministerstva školství, a to i finanční. Sociální pracovníci centra se stala Petra Blúmelová, která spolupracuje s rodinami a v terénu vyhledává postižené děti. Bohužel se zatím nepodařilo obsadit místo odborného psychologa. Centrum zabezpečuje diagnostickou, terapeutickou a metodickou činnost pro mládež zpravidla jednoho typu postižení. Důraz je také kladen na včasnost odb. péče pro další vývoj dítěte. Probíhají zde nápravy řeči a dyslexie, terapie pohybová, pracovní, sociální, arteterapie a biblioterapie. Pedagogové ZVŠ připravují tradičně pro své žáky mnoho zajímavých školních a mimoškolních aktivit. Pracovaly zde zájmové kroužky (aerobik, ruční práce a keramika, stolní tenis, kopaná, turistika, angličtina), uskutečnil se den dovedností, školní akademie, žáci se zúčastnili sportovních turnajů. Zvláštní škola tak plní významnou funkci ve výchově a vzdělávání méně nadaných či zdravotně postižených dětí.

Základní umělecká škola

Škola vstoupila do roku 1995 s nově rekonstruovaným koncertním sálem. Otevřená zůstává nadále otázka přístavby do stávající zahrady za školou, čímž by se především rozšířila kapacita tohoto významného kulturně vzdělávacího zařízení ve městě. Zájem o studium dětí na této škole je veliký

jak v Turnově tak i v celém okolí a toto by byla jedna z možností, jak uspokojit vzrůstající zájem. Vyřešení tohoto problému záleží ovšem především na rozpočtu města.

Ve školním roce 1995/96 bylo zapsáno na ZUŠ 478 žáků: hudební odbor 339 (klavír, dech. a smyčcové nástroje, kytara, zpěv, bicí, akordeon, smyčcový a dechový orchestr, dva pěvecké sbory), výtvarný odbor 130 (kreslení, keramika) a taneční odbor 9 žáků. Ve funkci ředitele působil do září V. Čapek, kterého pak na základě výsledku výběrového řízení nahradil Vl. John.

V roce 1995 se mohla škola pochlubit opět úspěchy svých žáků. Některé žákyně se staly studentkami hudebních oborů středních pedagogických škol, houslistka M. Langová byla přijata na pražskou konzervatoř. První a druhé místo v krajské soutěži získaly dva smyčcové komorní orchestry, které ve škole nedlouho působí vedle velkého smyčcového orchestru, úspěšné byly i žákyně z pěveckých oborů. Velkou oblibu obecnostva má také školní dechovka, jejíž vedení převzal od tohoto roku opět J. Grof. Tento orchestr vystupoval na Turnovských staročeských trzích, v Kopidlně, Semilech i v Lázních Sedmihorky. Společně s mládežnickou dechovkou z Norska si zahrál v turnovském divadle.

Dívčí pěvecký sbor CARMINA pod vedením L. Grundové vystoupil na červnové přehlídce školních pěv. sborů v Krásné Lípě, děti mají hezké zážitky také z vystupování v hudebních pohádkách v městském divadle.

Výjimečnou událostí jsou pro žáky ZUŠ pravidelné koncerty pro rodiče - během školního roku i závěrečné vystoupení těch nejlepších v městském divadle. A pak již přijdou prázdniny s oblíbeným táborem, který se po pět let koná především v sokolském areálu v Pleskotech, a to díky obětavosti pedagogů Základní umělecké školy.

Středisko pro volný čas dětí a mládeže

Žákům základních škol, ale i studentům je k dispozici Středisko pro volný čas dětí a mládeže, které zřizuje MěÚ ve spolupráci se Školským úřadem v Semilech jako svou příspěvkovou organizaci, od 1. 1. 1995 s právní subjektivitou.

Středisko, v jehož čele stojí Karel Štrincl, využívá především externích spolupracovníků a vedle prostor v kině (Žižkova ul.) má i detašovaná pracoviště při základních školách. Sdružuje 13 zájmových kroužků sportovního, výtvarného i vzdělávacího zaměření, nově se k němu připojili dramatické soubory dětí a mládeže - Turnovské divadelní studio pod vedením mgr. P. Hakena, který dříve působil pod hlavičkou kulturního střediska (50 členů). V zájmových útvech pracuje celkem asi 300 dětí, příležitostných akcí se zúčastnilo letos na 3 tisíce zájemců. 44 divadelních představení TDS (z toho 5 premiér) shlédlo 2.897 diváků. Dětem je k dispozici i táborová základna v Krčkovících a objekt bývalé hvězdárny na Vrchhůře.

STŘEDNÍ ŠKOLY

Gymnázium (ul. J. Palacha)

Školu navštěvovalo v tomto roce 450 studentů v 15 třídách. Pod vedením ředitele M. Suchardy zajišťoval pedagogický sbor výuku v základních učebních hodinách i ve výběrových seminářích, které významně rozšiřují objem studia a přispívají ke kvalitní přípravě studentů k přijímacímu řízení na vysoké školy. O tom svědčí i 80% úspěšnost absolventů turnovského gymnázia v tomto roce.

Prostorná budova, kterou může nyní škola využívat pouze pro svou potřebu, je postupně modernizována - projekčně se připravovala plynofikace topení, započalo se s modernizací kabinetů a tříd. Byla zřízena učebna hudební výchovy, která bude sloužit i jako přednáškový a koncertní sál.

Ve specializovaných učebnách byla zaváděna počítačová síť.

Studenti reprezentovali školu, tak jako každým rokem, v různých soutěžích, a to vzdělávacích i sportovních. K nejúspěšnějším patřil P. Matoušek, který skončil na třetím místě Mezinárodní chemické olympiády, která se konala v Číně. E. Hrdinová zvítězila v celostátní soutěži mladých historiků pořádané Nezávislou památkovou unií.

Sportovní soutěže přinesly úspěchy kolektivů i jednotlivců. Dorostenky obsadili 5. místo v ČR v orientačním běhu, lehkooatletický a odbíjenkářský oddíl uspěl v okresních soutěžích. Škola má své zástupce i v dorosteneckých reprezentačních družstvech - M. Poršovou v moderní gymnastice a Jakuba Omu v Radiovém orientačním běhu.

Integrovaná střední škola (Alešova ul.)

Integrovaná škola, která v nových podmínkách vznikla z bývalého SOU - výrobního, navazuje na tradice průmyslového školství v Turnově a zároveň nabízí zcela nové studijní a učební obory.

Studijní obory čtyřleté s maturitou:

- manažer se zaměřením na strojírenství
- rodinná škola se zaměřením obchodně podnikatelským nebo sociálně zdravotním
- oční optik (pro školní r. 1995/96)

Učební obory tříleté zakončené výučním listem:

- zlatník a klenotník
- brusič technického a šperkového kamene
- optik se zaměřením pro brýlovou optiku
- strojní mechanik
- obráběč kovů
- nástrojař

Praktická výuka probíhá v 5 střediscích u velkých závodů a u 25 soukromých firem.

Škola nabízí i možnost dalšího vzdělávání:rekvalifikace na uvedené učební obory, státní zkouška v psaní na stroji, získání svářečského průkazu,nástavbové studium na uvedené obory zakončené maturitou.

ISŠ navštěvuje téměř 500 studentů a učňů denního studia, přihlášeno ke studiu je i 48 žáků večerního studia. V 21 třídách vyučuje 25 interních a 12 externích učitelů. Vzhledem k tomu, že škola má také ubytovací kapacity, zaměstnává i 5 vychovatelů. I když musí škola mnohdy řešit výchovné problémy některých studentů, zvláště pak učňů, nabízí těm, kdo mají zájem, skutečně široké možnosti k všestrannému vzdělávání, ať již jsou to zájezdy do zahraničí, účast na různých studentských a učňovských přehlídkách a kulturních akcích, sportovních kurzech apod. V únoru např. uskutečnilo DUV Granát pro své učně exkurzi do mnichovské Pinakotheky a na mezinárodní výstavu šperků a kamenů. Nejlepší zlatníci navštívili v dubnu Řím a Florencii. Děvčata rodinné školy zase procvičovala své praktické znalosti při přípravě maturitního plesu. Jejich stánek obdivovali i návštěvníci Turnovských staročeských trhů, své výrobky zde prodávali také žáci SPU strojírenského. Třída manažerů letos navštívila zářijový veletrh v Brně atd.

Obchodní akademie a hotelová škola (nám. Českého ráje)

Ve školním roce 1994/95 studovalo na OA 121 žáků (4 třídy) a na HŠ 219 žáků (8 tříd).

Pedagogický sbor tvořilo 28 interních a 6 externích učitelů. Maturitní zkoušky proběhly pouze v jednom ročníku OA.

Počet tříd ve školním roce 1995/96 zůstal na OA stejný (119 žáků), na HŠ vzrostl na 10 s 257 studenty. Škola získala více interních učitelů (38), externí zůstal pouze jeden.

I v roce 1995 provázely tuto školu problémy organizačního i technického rázu. V polovině února t.r. totiž vrchní soud v Praze zrušil rozhodnutí ministerstva školství vyřadit soukromou hotelovou školu ze sítě soukromých škol k 30. 6. 1994 a vytvořit z ní opět od 1. 7. 1994 školu státní. Celá záležitost se vrátí k rozhodnutí opět na MŠMT. Nyní začala soukromá škola ovšem znovu existovat spíše jen na papíře, neboť všichni její zaměstnanci s ní a s jejím zřizovatelem rozvázali pracovní poměr k 30. 6. 1994 a všichni žáci dobrovolně přestoupili na školu státní. Výsledek rozhodnutí soudu je právně velice složitý, v praxi by však neměl nic změnit na nynější existenci státní školy.

Vzápětí však přišla ještě jedna pro školu velice nepříjemná událost. V přízemí školy probíhaly dokončovací práce na cvičné kavárně, když 25. února vypukl v těchto prostorách požár, zaviněný neopatrností řemeslníků. Největší škody způsobil na novém počítačovém vybavení. Studenti se vrátili do školy 8. března a nové odborné učebny byly uvedeny do provozu v květnu.

Období prázdnin bylo věnováno dalším stavebním úpravám - ve škole i v domově mládeže bylo zavedeno plynové topení, dokončena přestavba části domova mládeže na výukové prostory, byla provedena první etapa elektroinstalace a další. Celkové investice byly nemalé - 5 mil. Kč (3,5 mil. Kč od státu, 1,5 mil. Kč město a škola).

O studium na hotelové škole a obchodní akademii je značný zájem vzhledem k dobré úrovni studia. Za čtyři roky na OA získají žáci všeobecné ekonomické vzdělání se zaměřením na cestovní ruch, finance a bankovníctví, a také z hotelové školy odcházejí všestranně vzdělaní odborníci. Žáci se zúčastňují tuzemských i zahraničních exkurzí a praxí, různých soutěží a přehlídek dovedností. V dubnu se ve škole konala krajská soutěž v psaní na stroji, žáci prvního ročníku se zúčastnili ekologického semináře v Krkonoších.

Tradičně velký zájem má veřejnost o každoroční dny otevřených dveří pro zájemce o studium - letos se konaly 11. ledna.

Střední umělecko průmyslová škola (Skálova ul.)

Škola, tradičně zaměřená na výtvarné zpracování kovů a drahých kamenů, měla v roce 1995 tyto obory: broušení drahých kamenů, rytí kovů, zlatnictví, umělecké kovářství a umělecké odlévání jako nejmladší umělecké zaměření (od škol. r. 1994/95). V řádném denním studiu je ve škole 149 studentů, počet pedagogů se zvýšil z 28 na 33, z toho je 8 externích. Tři pracovníci zajišťují chod ubytovacího zařízení.

V měsíci říjnu bylo otevřeno nové oddělení školy, a to školní odborná knihovna, která je především k dispozici studentům ubytovaným v domově mládeže.

V oblasti odborného vzdělávání studentů mají velký přínos odborné výměnné stáže s holandskou umělecko-průmyslovou školou Zalkine Vakschool v Schoonhovenu a výměnné stáže se zlatnickou školou v řeckém Volosu. Žáci prezentují své práce na různých výstavách (leden - Kov a šperk, Smržovka, březen - říjen - Kov, kámen, šperk, Helfštýn, červen - Výstava maturitních prací, Jablonec n. N., srpen - Mezinárodní sympozium Hefaiston). Pro "věhlas" školy je důležitá spolupráce s odbornými institucemi (Umělecko-prům. muzeum a Národní muzeum v Praze, Severočeské muzeum v Liberci, SOkA v Semilech i OMČR v Turnově) i členství pedagogů v různých organizacích - např. ředitel V. Žatečka je členem Svazu výrobců bižuterie a Svazu podnikatelů v klenotnictví ČR, odb. uč. J. Prášil je členem restaurátorské komise při MK ČR, odb. uč. ing. Zb. Blecha členem Gemologické společnosti ČR atd.

K mimoškolní činnosti nedílně patří i výrobní spolupráce. K významným zakázkám tohoto roku patřil návrh a realizace ceny v podobě granátové jehlice pro sponzory Výboru dobré vůle Olgy Havlové.

Střední zdravotnická škola

Škola nabízí především mladým zájemkyním možnost získat kvalifikaci zdravotní sestry, všeobecná a dětská sestra, a to nejen ve čtyřletém denním studiu, ale některé obory i v dvouletém pomaturitním studiu a ve studiu externím.

V tomto roce maturovalo 128 žáků z 5 tříd. Po usilovném jednání se v březnu podařilo ředitelství školy získat povolení k otevření pomaturitního studia oboru dětská sestra od 1. 9. 1995.

Ve školním roce 1995/96 má škola 8 tříd oboru všeobecná sestra a 1 třídu pomaturitního studia dětská sestra. Celkem zde studuje 213 žáků, z toho 2 chlapci. V externím studiu byl otevřen obor všeobecná sestra - 6 žáků, ošetrovatelka - 3 žáci. Ve škole působí 58 pedagogů, z toho 20 externě. Vzhledem k tomu, že nemocnice rekonstruovala dům v ul. 28. října, kde měla škola chemickou laboratoř, bylo nutné vybudovat tuto učebnu nově. Nákladem 250 tisíc korun vzniklo v suterénu domova mládeže moderní odborné pracoviště i s kabinetem. Částka 360 tisíc byla vynaložena na rekonstrukci sportoviště (asfaltové hřiště a atletické sportoviště), současně probíhaly terénní úpravy a výsadba okrasných keřů (50 tis. Kč). V průběhu prázdnin slouží domov mládeže jako ubytovací zařízení pro rodinnou rekreaci, a tak získává škola další prostředky na vylepšení své hospodářské situace. I v této škole jsou obvyklé sportovní aj. kurzy (září - sportovní kurz v Krkonoších se speciálním zaměřením na ekologii a pomoc slabozrakým), oblíbené jsou exkurze do zahraničí. Na jaře to byly zájezdy do Itálie a Rakouska, v říjnu cestoval 4. ročník přes Itálii na ostrov Korfu. Tradiční jsou i exkurze pedagogů.

Každým rokem se recitační soubor školy zúčastní předávání stříbrných plaket dobrovolným dárcům krve - tuto akci pořádal v listopadu ČČK v Semilech.

Kromě odborného vzdělávání získávají studentky této školy i nové životní postoje a přístup k nemocným vzhledem k církevnímu zaměření výchovy v některých ročnících.

Střední odborné učiliště obchodní a společného stravování SČMMSD, s.r.o. (Alšova 1723)

Toto turnovské SOU je jedním ze 17 učilišť v republice, jejichž zřizovatelem je Svaz českých a moravských spotřebních družstev. Od 1.1. 1993 bylo zapsáno do obchodního rejstříku v Hradci Králové jako společnost s ručením omezeným a Ministerstvem hospodářství ČR bylo k tomuto datu zařazeno do sítě soukromých škol. Ředitelkou je Eva Pugnerová, jejím zástupcem D. Mach.

Teoretické všeobecné a odborné vyučování ve školním roce 1995/96 zajišťovalo 22 pedagogů, za odborný výcvik odpovídaly 3 mistrové a řada instruktorů v provozovnách soukromníků.

V tomto školním roce probíhala v SOU výuka v těchto oborech obchodu a služeb:

a) učební obory v 11 třídách pro 346 žáků:

- prodavač potravinářského zboží
- prodavač smíšeného zboží
- prodavač textilu a oděvů
- tj. celkem 111 žáků

- kuchař - číšník - 223 žáků
- cukrář pro výrobu - 12 žáků

b) nástavbové studium absolventů učebních oborů - dvouleté denní studium - podnikání v oboru prodavač, kuchař - číšník

- tj. celkem 89 studentů

SOU v každém školním roce spolupracuje s podnikatelskou sférou v širokém okolí Turnova při zajišťování odborného výcviku :

a) střediska praktického vyučování - Potraviny a.s. Turnov, Vesna Turnov, Společenstvo hostinských a hoteliérů Mladoboleslavska v Mladé Boleslavi

b) pracoviště praktického vyučování podnikatelů, majitelů a provozovatelů prodejen, hotelů, rest. zařízení, cukrářských výroben v Turnově, Jičíně, N. Pace, Bakově, Mnich. Hradišti a celém regionu Pojizeří.

Jazyková škola Hamson Turnov s.r.o. (Na Výšince 994):

Tuto školu je možné označit za nový fenomen v turnovském školství. Působí zde jeden rok, tedy od června 1994. Zabývá se zájmovou výukou jazyků pro děti i dospělé. Jako jedno z prvních jazykových pracovišť v republice zahájila výuku pro předškolní děti již od 4 let. Škola pod vedením ředitelky dr. E. Fričové nabízí kurzy angličtiny, němčiny a francouzštiny různých pokročilostí a různého stupně intenzity studia, organizuje i firemní kurzy na zakázku.

Podobné možnosti jazykové výuky nabízí i liberecká škola Dair, která působí v prostorách ISS v Alešově ul., tradičně organizuje vzdělávací kurzy, a to nejen jazykové, i Turnovské kulturní středisko aj.

Kronika Města Turnova za rok 1995 - VII. KULTURA

Poměrně široké kulturní vyžití pro všechny věkové kategorie obyvatel z Turnova i z širokého okolí zajišťují již tradičně nejen instituce městské, ale i kulturní zařízení mající jiného zřizovatele. Významným obohacením turnovské kultury jsou pak každoročně akce místních spolků a iniciativy různých zájmových skupin. V tradiční nabídce, která si udržuje poměrně kvalitní úroveň, se letos objevila zcela nová akce - Turnovské staročeské trhy. Pokud se podaří zajistit této aktivitě pravidelnost, zajímavě se obohatí nejen turnovské kulturní dění, ale získá na kvalitě i propagace našeho města.

Turnovské staročeské trhy

V roce 1995 měly asi největší ohlas v turnovském kulturním dění právě Turnovské staročeské trhy, které uspořádal pod záštitou a za pomoci MěÚ Spolek přátel muzea ve spolupráci s ostatními kulturními institucemi, především Turnovským kulturním střediskem. První ročník se konal po tři dny, a to 29. - 30. dubna a 1. května. Malebné Mikulášské náměstí s vkusnými stánky nabízelo návštěvníkům přehlídku tradičních řemesel, atmosféru doplňoval nejen hlas flašinetu, "balon" pro dobové fotografie pana Jansy, ale i vůně opékaných uzenin a pěnící se pivo z okolních pivovarů. Kvalitní zábavu pro téměř 10 tisíc návštěvníků zajišťoval také kulturní program, který probíhal ve dvoře areálu muzea. Podílela se na něm většina místních hudebních, pěveckých a divadelních sdružení (ZUŠ, dechovka TKS, Musica Fortuna, soubory taneční školy ILMA, Čmukaři, soubor "Na židli"). Skauti zajistili táborový oheň na ostrově, v neděli pak country zábavu, v divadle hostovali ochotníci z Bakova n. Jizerou s operetou Podskalák, na Střelnici probíhala staročeská zábava. V třídním programovém maratonu vystoupili i další hosté, folklórní soubory, kouzelník ad., takže si každý mohl nalézt něco podle svého vkusu. Dlouhodobá a pro organizátory velice náročná příprava se vyplatila a Turnov jen může doufat, že byla založena nová tradice, která se stane trvalou součástí zdejší kultury. (I když podzimní opakování této akce ve dnech 29. 9. - 1. 10. naznačilo, i vzhledem k již chladnějšímu počasí, že bude napříště nejvhodnější pořádat trhy jednou do roka v jarním termínu.)

Dvořákův Turnov a Sychrov

K vážnější oblasti turnovské kultury zase patří Dvořákův Turnov a Sychrov, jehož tradice byla založena již v roce 1951, kdy byla z podnětu zdejšího zpěváckého spolku na zámku Sychrov slavnostně odhalována pamětní deska Antonínu Dvořákovi. Letošní jubilejní 40. ročník měl výjimečnou úroveň - hostoval zde na pozvání "Dvořákoveců" pěvecký sbor Vivace ze spřáteleného Reeuwijku a dále čtyřicetiletý sbor studentů university Buffalo State ze státu New York. Vrcholem nejen tohoto hudebně kulturního cyklu, ale letošních kulturních aktivit v Turnově vůbec, pak byl 3. června koncert Jihočeské filharmonie, kde jako host a sólista vystoupil přední český houslový virtuos Václav Hudeček. Na programu byly skladby Egmont L. van Beethovena, Koncert pro housle a orchestr J. Sibelia a Symfonie č. 9 e moll "Z nového světa" Antonína Dvořáka. Do posledního místa zaplněný sál turnovského kina potvrdil, že takovéto kulturní svátky jsou pro turnovskou veřejnost vždy přitažlivé a zasluhují podporu především ze strany města.

MĚSTSKÉ KULTURNÍ INSTITUCE

Turnovské kulturní středisko

TKS je samostatnou příspěvkovou organizací města a zajišťuje podstatnou část místních kulturních

aktivit. V tomto roce zde pracovalo 7,3 zaměstnanců, po nástupu nového ředitele do funkce zůstala ještě do konce roku i p. Fričová. Zajišťovat tak širokou programovou nabídku při tomto personálním obsazení je jistě chvályhodný výkon.

Dosavadní vynikající ředitelka paní I. Fričová podala v tomto roce žádost o odchod do důchodu, a proto bylo vyhlášeno výběrové řízení na nového ředitele. Výběrová komise nakonec rozhodla, že jako nejvhodnější kandidát bude městské radě navržen Václav Feštr, i když se paní Fričová nakonec do tohoto řízení přihlásila také. Dne 7. března byl nový ředitel jmenován do funkce a ve spolupráci s dosavadní paní ředitelkou se postupně ujímal svých povinností. Ty samozřejmě spočívají nejen v organizování kulturních pořadů, ale také v péči o technický stav budov, což není při jejich stáří a "opotrebovanosti" vůbec jednoduché. Nejen běžnou údržbu, ale zásadní rekonstrukci vyžaduje jak divadlo, tak budova "Střelnice". Proto budou pro budoucnost důležité i výsledky koncepce kulturních zařízení, o jejímž zadání rozhodla MR koncem tohoto roku.

Turnovské kulturní středisko připravuje své programy pro jednotlivé okruhy zájemců, divadlem počínaje a například dechovkou konče.

Právě z divadelní programové nabídky si mohli zájemci vybrat např. Divadlo Jára Cimrmana hned v lednu, v únoru sehrál turnovský soubor "Studio BEZ" pod vedením Petra Hakena Horníčkovu komedii Dva muži v šachu, v březnu to byla komedie s Ivou Janžurovou, v dubnu opět komedie s dalšími známými pražskými herci a vystoupení Miroslava Horníčka. Z podzimní divadelní nabídky bylo kromě vystoupení Karla Heřmánka asi nejúspěšnější listopadové představení Studia Ypsilon Horké to někdo rád.

Oblíbené jsou také divadelní představení a pořady pro děti a mládež od pohádek až po vystoupení divadelního studia, nově vzniklého při Středisku pro volný čas dětí a mládeže.

Koncerty vážné hudby jsou připravovány ve spolupráci se zdejším Kruhem přátel hudby, který při TKS působí a za třicet let své činnosti připravil desítky "Turnovských hudebních večerů". Letos zde vystoupilo např. Panochovo kvarteto, absolventi pražské konzervatoře, úspěch měli operní pěvkyně Eva Charvátová, houslový virtuos Ivan Ženatý, kytarista Štěpán Rak ad. Hojně jsou navštěvovány tradiční vánoční koncerty pěveckých sborů Ant. Dvořák a Musica Fortuna. Před letošními Vánoce také vzbudily nebývalý zájem dva koncerty Krčkova souboru Musica bohémica.

Jiné hudební žánry zastupovali Vlasta Redl a Jura Pavlica s Hradišťanem (únor), Jan a Fr. Nedvědovi a Spirituál kvintet (duben), Pavel Bobek, Jarek Nohavica, Pavel Dobeš, K. Plíhal, Jitka Molavcová s Jiřím Suchým ad.

Novou turnovskou tradicí začínají vytvářet jazzová setkání - hned v lednu to byl minifestival na Střelnici, kde vystoupil Turnovský Big Band s předními sólisty Bandu Radio Praha a Jazz "H" Faktor z Jablonce n. N. V říjnu potěšil své příznivce E. Viklický.

Lidový hudební žánr zastupoval v nabídce Jan Slabák s Moravankou a v listopadu Jožka Černý. Starší generace ráda navštěvuje taneční setkání s dechovkou na Střelnici i ve víceúčelové budově na Daliměřicích.

Kromě plesů a oblíbených jarních a letních tanečních nabízí TKS každoročně i různé vzdělávací kurzy - cizí jazyky, počítače, účetnictví.

Nemalý význam má TKS pro činnost některých tradičních spolků, jež většinou působí pod jeho záštitou (spolek divadelních ochotníků A. Marek, Pěvecký sbor A. Dvořák, loutkářský soubor "Na židli" ad.). Jejich vystoupení jsou pak nedílnou součástí v programové nabídce TKS.

Městské kino

Turnovské kino bylo převedeno od 1. 1. 1995 z rozpočtové na samostanou příspěvkovou organizaci. V jeho čele stojí již od r. 1988 Miloš Kerpl. V roce 1990 opustila tato instituce starou budovu v centru města a přesunula se do nové budovy, která v Žižkově ulici zůstala po ruské armádě.

Kino je, tak jako většina těchto zařízení v republice, ztrátové a stále se zvětšující finanční schodek vyrovnává město. Přes lákavé tituly, které má v nabídce, nedokáže kino plně vzdorovat konkurenci televizních stanic a videa. Zatímco např. loni navštívilo kino za leden - květen 21.380 diváků, letos jich bylo již jen 14.760, což představuje průměr 60,74 diváků na jedno představení. Tržby za toto období poklesly o 90 tisíc korun. Tento nepříznivý vývoj donutil MZ a MR, aby se problematikou kina pečlivě zabývaly. Nikdo si v Turnově zatím nepřeje, aby zde tato instituce zcela zanikla. Po

podrobném ekonomickém rozboru však město přistoupilo počínaje druhým pololetím t.r. k některým úsporným opatřením. Byl snížen stav zaměstnanců (na 6,22 úvazku), zrušena neefektivní videopůjčovna. Především diváků se dotklo omezení promítací doby. V létě funguje za příznivého počasí pouze letní kino, a to jen pět dní v týdnu, od září se takto promítalo v budově. Podařilo se tak příspěvek na činnost snížit a hrozivý propad značně zmírnit.

Je také potěšitelné, že zde od září obnovil svou činnost Filmový klub, který je určen především zájemcům o kvalitní filmovou tvorbu.

Městská knihovna Antonína Marka

I v roce 1995 vyvíjela turnovská knihovna s 9 zaměstnanci pod vedením ředitelky Dany Altové svou činnost na obvyklých úsecích - výpůjčky, kulturněvýchovná a metodická práce.

Knihovna vykázala v tomto roce větší nárůst ve svém knihovním fondu (2.519 sv.) díky zvýšenému příspěvku MěÚ a dotaci OkÚ. Novinkou, jež by měla významně zmodernizovat knihovnické služby, je počítačová síť, do jejíhož programu se převádí celý knihovní fond.

Po vyřešení vztahu k Okresní knihovně v Semilech si turnovská knihovna uhájila svou metodickou působnost k okolním obecním knihovnám, jimž mimo jiné zajišťuje výměnný výpůjční fond. MK začala také působit jako metodické a poradní pracoviště pro nové samostatné školní knihovny. V tomto roce byly otevřeny právě zásluhou turnovské městské knihovny tři - III. ZŠ, Gymnázium, SUPŠ. Díky tomu se rozšířily vysoce odborné služby studující mládeži, což však na druhé straně přineslo mírný úbytek výpůjček městské knihovně (o 1.108 proti r. 1994). Zároveň však stoupl zájem o periodika a služby zvukové knihovny. Počet výpůjček v oddělení pro dospělé byl 57.948, v odd. pro děti 12.726. Celkem tedy měla MK v roce 1995 70.674 výpůjček, navíc vyřídila i 234 žádostí na meziknihovní výpůjční službu.

Je potěšitelné, že městská knihovna si již tradičně udržuje postavení významného kulturněvýchovného centra Turnova. Programovou nabídku, kterou připravuje především odborná pracovnice knihovny Eva Kordová, využívají dospělí i děti.

V tomto roce pokračovaly lekce výchovy ke čtenářství pro I. a II. stupeň ZŠ, informační výchova a literární semináře pro studenty středních škol.

Obzvláštní přínos měly nově zavedené hodiny biblioterapie pro děti s poruchami čtení (především dyslexie). Projekt "Děti a čtení" však zahrnuje nejen práci s dětmi, ale předpokládá i zájem a podporu rodičů. Pro ně také bylo určeno několik odborných přednášek s praktickými ukázkami. Děti také rády navštěvují besedy se spisovateli (J. Žáček, B. Šimková), vzdělávací přednášky ("Poznej a chraň" s pracovníky CHKO), literárnědramatické pořady (dílo K. Poláčka) apod. Úspěch měly i výtvarné výstavy - Ex libris, Kniha a humor, K. Poláček - život a dílo) či akce konané u příležitosti 175. výročí založení knihovny v Turnově. Velký ohlas mezi dětmi měly i dvě literární soutěže - k mezinárodnímu roku tolerance a evropskému roku ochrany přírody. Mezinárodní výtvarné soutěže se v Turnově zúčastnilo dokonce 300 dětí, z nichž sedm patřilo k nejúspěšnějším v celorepublikovém hodnocení.

V rámci činnosti Klubu dětských knihoven při Národní knihovně v Praze je turnovská knihovna zařazena do databanky nabídek literárních výletů pro školy.

Také pro dospělé připravila městská knihovna různé, především však literární pořady. Veliký úspěch sklídila beseda s J. Žáčkem, pořad s Ivankou Devátou či komponované pásmo se zde žijícím hercem B. Kollinerem "Karel Poláček - smutný humorista."

Celkem tak bylo letos uspořádáno 228 kulturních a vzdělávacích akcí, jež si získávají u veřejnosti stále větší oblibu.

Knihovna nezapomínala ani na starší generaci našich spoluobčanů - spolupracovala s penzióny pro důchodce, zajišťovala výpůjční službu nejen v Turnově II., ale i v pečovatelské službě na Výšince. Postiženým občanům mohly být knihy a časopisy dodávány v rámci donáškové služby až do domu. Přehled bohaté a různorodé činnosti městské knihovny dosvědčuje, že je toto zařízení důležitou a nedílnou součástí nejen městských kulturních zařízení, ale turnovské kultury vůbec.

Hrad Valdštejn

Tato významná historická památka má v rámci památkové péče poněkud výjimečné postavení - je totiž spravována Městským úřadem v Turnově, i když se na stavebních výdajích podílí i státní rozpočet, ovšem jak již bylo v přehledu památkové péče ve městě konstatováno, ne zcela v dostačující a potřebné výši. Přitom hrad, ležící na nejfrekventovanější trase Českého ráje, navštívilo loni téměř 55 tisíc turistů.

Kromě běžné návštěvní trasy však mohou návštěvníci každoročně shlédnout nějakou zajímavou výstavu, uspořádanou především z iniciativy kastelána L. Kouckého. Letošní sezónu zahájila 1. května velice úspěšná výstava prací členů fotoklubu z holandské Goudy. Tuto akci zprostředkovali turnovští fotografové L. Randák a J. Pilař z místního fotoklubu Safír. Pak následovala výstava obrazů J. Matouše z Vyskře. V prvním prázdninovém týdnu obohatila hudební nabídku vystoupení pěveckého sboru Hradecké komorní tucteto. Oblíbená jsou i vystoupení skupin historického šermu. Nejen církevním, ale i kulturním svátkem bylo pro všechny účastníky slavnostní vysvěcení kostelíka sv. Jana Nepomuckého v úterý 16. května, kde po bohoslužbě vystoupily turnovský pěvecký sbor A. Dvořák a dívčí pěvecký sbor ze Semil.

OSTATNÍ KULTURNÍ INSTITUCE

Okresní muzeum Českého ráje

Turnovské muzeum navštívilo v letošním roce 53. 607 návštěvníků (včetně Dlaskova statku v Dol.), což svědčí o jeho přínosu pro turistický ruch v celém regionu. Odbornou činnost i veškerý provoz (včetně prodejny a kavárny) zajišťuje 13 zaměstnanců.

Tato instituce, vedená PhDr. Vl. Jakoubčovou, stojí již tradičně u zrodu většiny významných kulturních aktivit ve městě. Nejinak tomu bylo i v letošním roce, kdy byl z iniciativy muzea ustaven Spolek přátel muzea, který se pak stal hlavním organizátorem Turnovských staročeských trhů, snad nejúspěšnější kulturní akce tohoto roku. Je samozřejmé, že do tohoto organizačně náročného dění se zapojili, tak jako je v této instituci dobrým zvykem, všichni pracovníci.

Rok 1995 proběhl ve znamení 100. výročí Národopisné výstavy československé, kde bylo Pojizeří i sbírky turnovského muzea významnou měrou zastoupeny.

Na počátku roku, 10. ledna, se konala slavnostní vernisáž výstavy "Pojizeří na Národopisné výstavě československé v roce 1895 v Praze", která bohatě dokumentovala tehdejší účast celého regionu na této akci. Navíc byla doplněna dvěma přednáškami dr. J. V. Scheybala, předního znalce národopisu našeho kraje.

V lednu také odstartovala soutěž pro mladé historiky z turnovských škol, jež byla inspirována opět tímto výročím. Proběhla ve třech kolech a v několika kategoriích. Mladší i starší žáci se seznamovali s historickými a národopisnými zajímavostmi našeho kraje včetně historie obrazu Pobití Sasíků pod Hrubou Skálou, který také slavil 100 let od svého vzniku. Velice zajímavé práce pak vznikly z podrobného poznání historie Dlaskova statku v Dolánkách. Tato soutěž i pravidelné učební hodiny v expozicích i při výstavách se stávají nedílnou součástí učebních osnov turnovských škol a vedou k užitečnému poznávání kraje, kde děti žijí.

Zajímavým způsobem připomněl výročí pražské výstavy celostátní folklórní festival "Dlaskův statek 1995", který se konal na počátku července (1.- 2. 7.) a byl pestrou přehlídkou folklórních souborů z celé republiky. Největší úspěch měly asi soubory z Moravy a jižních Čech. Pořadatele jen mrzela poněkud nižší návštěvnost, jež byla způsobena také úmorným horkem, které po chladném červnu v těchto dnech zavládlo.

Závěrečnou akcí celého cyklu pak byla podzimní výstava "Česká historická malba 19. století", uspořádaná u příležitosti 100. výročí obrazu Pobití Sasíků pod Hrubou Skálou, který od roku 1974 našel umístění v galerii muzea. V samostatném představení pak loutkářský soubor "Na židli" pobavil diváky nově nastudovanou hrou Panenské vězení pod Hrubou Skálou, kterou ze starého originálu upravil ve 30. letech turnovský učitel Lejsek a nyní jí dal současnou podobu prof. Jaromír Horáček.

Zaslouženému zájmu návštěvníků se v hlavní turistické sezóně těšila výstava "Přírodní léčivé síly" věnovaná lidovému léčitelství a působení drahých kamenů.

V dalších výstavních prostorách probíhaly také výstavy výtvarné - letos zde představili např. své dílo Jiří Urban s bývalým prof. SUPŠ Zd. Rybkou a turnovský rodák L. Novák (u příležitosti 70. narozenin).

Na konci výstavního kalendáře pak stála tradiční vánoční výstava "Slavnosti vánočního stromku". Vernisáž v měšťanském duchu minulého století doplnila dětmi každoročně očekávaná mikulášská nadílka.

Kromě výstav věnují pracovníci muzea velkou péči postupnému budování stálých expozic. A tak i letos byla otevřena u příležitosti Mezinárodního dne muzeí nová expozice nazvaná "Z kulturní historie kraje". Dílo významných osobností, které jsou spjaty s Českým rájem, je důkazem bohatých kulturních tradic tohoto kraje. Znalost jmen V. F. Durych, A. Marek, J. Pekař a J. V. Šimák. J. Patočka patří k všeobecnému přehledu o kulturních dějinách našeho národa.

Ani v tomto roce neopomenulo muzeum připomenout návštěvníkům svou zajímavou specializaci na drahé kameny. Dokladem toho je kromě zmíněné výstavy neustálé rozšiřování mineralogické a kamenářské expozice - nyní o kabinet drahých kamenů z celého světa.

Odborná práce se sbírkami a jejich prezentace při výstavních akcích je doplňována dalšími odbornými aktivitami. Na Hrubé Skále se koncem června konala Mezinárodní mineralogická konference INTERGEMS III, kde zaznělo 24 odborných příspěvků na téma prospekce, zpracování a geologie ložisek drahých kamenů.

Jako již po několik let, tak i letos se na počátku prázdnin sešlo v dílnách SUPŠ v pořadí již VII. šperkařské sympozium. Soubor 16ti nových unikátních šperků obohatí muzejní kolekci ze sympozií předešlých, která slaví každoročně úspěchy i v zahraničních výstavních sálech.

Zámek Hrubý Rohozec

Tento turisticky atraktivní objekt na okraji Turnova je spravován státní památkovou péčí. Prohlídkovou trasou, která zahrnuje 23 místností s historickým nábytkem, obrazy, zbraněmi, cenným českým sklem a porcelánem, projde ročně kolem 30 tisíc turistů. Svými dalšími aktivitami obohacuje správa zámku, představovaná již dlouhá léta obětavými manželi Novákovými, především letní programovou nabídku turnovské kultury. Velice oblíbené jsou koncerty pořádané především za spolupráce Turnovského kulturního střediska v zámecké kapli - v srpnu zde vystupoval Štěpán Rak, v září zazněla hudba baroka.

Daleko více než kulturní aktivity však zajímá turnovskou veřejnost tzv. "kauza Walderode", která čas od času plní i stránky celostátního tisku. Petiční výbor, který byl k restitučnímu případu "Walderode" ustaven podle zákona 85/1990 především z iniciativy J. Kunetky a M. Kopala, zaznamenal v tomto roce první velký úspěch. V pátek 24. listopadu t.r. ministr zemědělství ČR Josef Lux rozhodl, že Karel Des Fours Walderode nesplňuje podmínky zákona o půdě, pokud jde o pojmy trvalý pobyt, trvale žijící osoba a už vydané lesy mu nenáleží stejně jako další majetek, o který žádá. Tento případ se stal důkazem, že veřejnost se musí a má právo zajímat se o věci, které by jí neměly být lhostejné. Městské zastupitelstvo bylo průběžně o činnosti petičního výboru informováno - vždyť kromě J. Kunetky jsou jeho členy také zastupitelé V. Čapek, V. Jenšovský a P. Šilhán. Na svém zasedání dne 30. listopadu městské zastupitelstvo veřejně poděkovalo členům PV za práci, kterou vykonali v této kauze.

SPOLKOVÁ ČINNOST

Spolek rodáků a přátel Turnova

Tento spolek, jehož členové patří především ke starší generaci, se řadí k neaktivnějším společenským organizacím a stojí u zrodu mnoha kulturních a veřejných aktivit v Turnově. Jeho předsedou je MUDr. Jiří Šolc, kulturní programovou nabídku zajišťuje tradičně pan M. Haken, o pokladnu se stará p.M. Stelzigová. Spolek vydává také svůj časopis *Náš Turnov*, v jehož redakční radě pracují dr. E. Hubička, dr. Fr. Novák, Zb. Suk a J. Zajíc. Čtenáři zde naleznou nejen zprávy o činnosti, ale i příspěvky o historii Turnova, jeho spolcích a osobnostech. Fotodokumentaci pak zajišťuje pan J. Hajfler, který spolupracuje např. i na přípravě kulturně vzdělávacích pořadů. Jednou z největších akcí spolku v roce 1995 byl na sklonku dubna zájezd členstva do spřáteleného holandského Reeuwijku. S přizvanými studenty nacvičila členka spolku J. Kubínová Českou besedu, aby tak naši holandsští přátelé měli další možnost seznámit se s českými tradicemi. Každým rokem pořádá spolek vzpomínku na prvního prezidenta T. G. Masaryka v den jeho narozenin 7. března. Oslaveny byly i státní svátky 8. května a 28. října. Velmi zajímavý byl pořad věnovaný 70. výročí konání Krajské výstavy v Turnově, který se konal 21. června v Muzeu ČR. Na sobotu 24. června byl svolán v pořadí druhý sjezd spolku do restaurace Šetřilovsko. Přátelskému setkání předcházela návštěva hrobů významných Turnováků na místním hřbitově. Mezi další zdařilé akce patřilo společné posezení s přáteli v restauraci Chlum pod Vyskří dne 28. června na závěr spolkového roku.

Také na podzimní měsíce bylo připraveno několik zajímavých pořadů. Dne 10. října to byl v galerii muzea literárně hudební večer pro tělesně postižené děti s ukázkou jejich literárních projevů. Velmi zdařilý byl zájezd do Prahy (24. 10.), kde po prohlídce Hradčan následovalo setkání s pražskými členy spolku.

Oslavu 28. října uspořádal spolek v městském divadle, členové navštěvovali akce muzea i městské knihovny.

K pravidelným každoročním akcím patří zábavné odpoledne pro prvňáčky zdejších škol v městském divadle, kdy přijde k dětem i Mikuláš.

Z uvedeného přehledu je zřejmé, že činnost spolku v tomto roce patřila k nejbohatším od jeho založení. A tak se Spolek rodáků Turnova stal již nedílnou a významnou součástí spolkového života ve městě.

Pekařova společnost Českého ráje

Společnost má poněkud podobný charakter a zaměření, jako Spolek rodáků, a proto je zpráva o ní uváděna na tomto místě. Po loňské celostátní konferenci se její činnost zaměřila spíše na drobnější působení a šíření vlastivědných znalostí. Jednalo se především o pravidelnou vlastivědnou přílohu v *Pojizerských listech* (poslední týden v měsíci), kterou obětavě zajišťoval prom. fil. V. Jenšovský. Členové se podíleli na přednáškových a soutěžních akcích pro mládež nejen v Turnově, ale i v Jičíně a Mladé Boleslavi. V druhé polovině roku se již dostala do popředí příprava akcí k výročí J. V. Šimáka v příštím roce.

Spolek divadelních ochotníků Antonín Marek

Spolek s bohatou historií prožívá poněkud útlum ve své činnosti. Předsedkyní se stala H. Pavlatová,

režisérskou osobností zůstává nadále M. Haken, který vede i kroniku spolku. Naděje vkládané do mladé generace se zatím nepodařilo naplnit. Petr Haken odešel dokonce se svým studiem dětí a studentů "pod křídla" Střediska pro volný čas dětí a mládeže. A tak se vlastně nepodařilo v letošním roce připravit žádnou novou inscenaci.

Pěvecký sbor Antonín Dvořák

Na rozdíl od ochotníků dokázal sbor překonat generační problémy a celkem úspěšně se daří doplňovat jej o nové mladé tváře. V jeho čele i nadále stojí jako předseda J. Zajíc, místopředsedkyní se po MUDr. Halamovi stala J. Lochmanová sbormistry jsou Z. Chmelíková a M. Vonička.

Letošní rok byl významný z hlediska historie - vždyť spolek slavil již 135. výročí od svého založení a vydal při této příležitosti pěkný pamětní tisk. Současná činnost, kdy spolek účinkuje prakticky při všech významných akcích ve městě, je dokladem, že jeho členové stále naplňují myšlenky a poslání původního Zpěváckého spolku.

Deset vystoupení v roce potvrzuje předchozí věty a je důkazem nezměrné obětavosti všech členů. K nejnáročnějším vždy patří vystoupení v rámci Dvořákova Turnova a Sychrova, letos dokonce i společně s holandským sborem VIVACE. K působivým zážitkům se zařadilo i vystoupení při slavnostním vysvěcení valdštejnského kostelíka či účast na koncertu pěveckých sborů v Chrámu Narození P. Marie dne 17. června. Ke každoročním vrcholným okamžikům v činnosti sboru patří tradiční vánoční koncert v Mariánském chrámu 26. prosince, který se stal pro mnohé Turnováky nedílnou součástí Vánoc.

Musica Fortuna

Další turnovské pěvecké sdružení nezůstává za svým starším konkurentem nijak pozadu. Navíc se oba sbory natolik repertoárově liší, že jejich soužití naopak rozšiřuje zdejší hudební programovou nabídku.

Tento pěvecký sbor se pod vedením V. Čapka vypravil letos na svůj zahraniční zájezd do daleké Anglie. Je to už v pořadí čtvrtý výměnný zájezd. Ve městě Wimborne čekalo naše zpěváky milé uvítání včetně české vlajky a nápisu: "Vítáme vás ve Wimborne". Vyvrcholením první části pobytu byl koncert sboru ve zdejší katedrále. Pak následovala cesta k dalším hostitelům, a to do Farnborough. V moderním kostele ve Flett se pak konal druhý koncert na ostrovech. Při vystoupeních zazářili především sólisté ve zpěvu E. Lédlová a V. Zajíc, stejně tak i klavírista Zd. Berger. Ovace ovšem sklízeli všichni členové sboru.

18. srpna sbor uvítal v Turnově své hostitele z anglického Farnborough, kteří oplatili Turnovákům vystoupení v městském divadle.

V samém závěru roku se pak konal opět již tradiční vánoční koncert v divadle.

Turnovské orchestrální sdružení

Toto obnovené hudební těleso doplnilo určitou mezeru v turnovské amatérské tvorbě. Po téměř roce pilného nacvičování pod vedením dirigenta J. Novotného, člena orchestru divadla F. X. Šaldy z Liberce, vystoupilo sdružení poprvé před místním publikem. Snad všechna místa městského divadla byla tentokrát zaplněna a bouřlivý potlesk ocenil dobrou uměleckou úroveň koncertu.

Fotoklub Safír

Fotoklub sdružuje od roku 1993 většinu vynikajících turnovských fotografů, členy má však i na jiných místech republiky, exkluzivní členství bylo uděleno také fotografům z USA a Švédska.

Nejdůležitější událost v jeho činnosti probíhá většinou hned v prvních měsících roku. Již XII. ročník fotosoutěže Český ráj obeslalo letos 63 autorů celkem 548 fotografiemi. Odborná porota vybírala ze tří soutěžních témat: "Krajina ve všech podobách" (1. cena J. Platenka z Holic), "Český ráj, pískovcové oblasti a všechna chráněná území a parky světa" (1. cena neudělena, 2. cena ing. Zb. Šanc z Trutnova), "Životní prostředí" (1. cena J. Kučera z Přerova). Vernisáž výstavy spojená s vyhlášením oceněných prací se pak konala 17. února následujícího roku v galerii turnovského muzea.

Dále provozuje fotoklub celoročně galerii v koridoru muzea, kde se téměř každý měsíc objeví fotografie našich i zahraničních autorů.

V letošním roce obdržel fotoklub výjimečné ocenění - prestižní cenu k poctě prezidenta firmy Olympus za významné přispění k rozvoji a propagaci ekologicky orientované fotografie v České republice.

Loutkářský soubor "Na židli"

Tento malý soubor sdružuje 10 nadšenců, kteří jsou pod vedením P. Záruby vesměs spolu se svými dětmi ochotni obětovat tomuto svému koníčku obdivuhodné množství svého volného času.

Starší i nově nastudované hry, které turnovští loutkaři připravují včetně loutek a scény, přilákaly do hlediště více než 3 200 malých diváků. Soubor zatím nemá stálou scénu, a tak hraje přímo ve mateřských a základních školách, a to nejen v Turnově, ale např. i v Tatobitech, Všeni, v Lázních Železnice atd. Loutkové divadlo nesmělo chybět ani při Turnovských staročeských trzích. Při besedě Boženy Šimkové v Městské knihovně sehrál soubor jednu z jejích pohádek. Asi nejnáročnější pak bylo nastudování hry "Panenské vězení" o slavném pobití Sasíků pod Hrubou Skálou, jejíž premiéra se konala začátkem října v turnovském muzeu.

Ostatní spolky

V Turnově působí ještě značné množství dalších kulturně zaměřených spolků počínaje hudebními tělesy, jako je např. dechovka při TKS či Turnovský Big Band až po spolek filatelistů, numismatiků atd. Ale jsou zde i jiná uskupení, jež sdružují další zájmové skupiny Turnováků.

ZO Českého svazu chovatelů

Pravidelné výstavní a prodejní akce v areálu u zastávky ČD Turnov organizuje základní organizace Českého svazu chovatelů s 50 členy v čele s předsedou L. Šicem. Mezi neaktivní patří např. pan P. Němec, který se významně podílí na všech těchto aktivitách. K nim patří nejen zmíněné výstavy ve vlastním areálu, ale i účast na akcích jiných spolků. V tomto roce pořádali chovatelé v Turnově i okresní výstavu, jejíž návštěvníci mohli shlédnout na 500 králíků nejrůznějších plemen. Důležitou úlohu v činnosti mají i propagační akce pro mládež, pořádané ve spolupráci se Střediskem pro volný čas. Organizace má však i problémy, a to např. v úbytku členů, kdy se velmi omezila činnost chovatelů drůbeže a zcela skončil odbor chovatelů psů. Nemałym problémem je i restituce pozemku, na kterém stojí chovatelský areál. V Turnově vyvíjí činnost i několik nadací, zahrnujících širokou oblast od kultury až po charitu.

Zvláště v dnešní době, kdy spěch a nedostatek času ovládá téměř každého, je tato spolková činnost velmi potřebná. A to nejen pro aktivity, které již neodmyslitelně patří k životu města, ale také pro vytváření opět "normálních" občanských mezilidských vztahů.

Na závěr tohoto přehledu uvedme v tomto roce širší zprávu ještě o jednom spolku, který vždy nedílně patřil ke koloritu každého města či vesnice. Jedná se o turnovský Sbor dobrovolných

hasičů, který právě letos oslavil 125 let od svého založení.

125 let Sboru dobrovolných hasičů v Turnově

První zápis o myšlence založit ve městě hasičský sbor pochází již z roku 1868, kdy byl v rámci Sokola ustaven odbor hasičský. Turnovský sbor se tak zařadil mezi nejstaší v regionu. V roce 1870 se pak osamostatnil a vytvořil si vlastní výbor. První valná hromada se konala až 7. září 1873 brzy nato bylo zřízeno cvičiště a ležiště v místech dnešního Havlíčkova náměstí.

Teprve v roce 1876 byl vydán hasičský zákon, podle něhož byl zvolen předsedou tehdejší starosta Ed. Vorel. O pět let později byla ustavena Hasičská župa pojizerská se sídlem v Turnově. Sbor tehdy čítal 169 členů.

Z hlediska novodobé historie je důležitý rok 1972, kdy byl v Turnově zřízen profesionální požární útvar jako detašované pracoviště PÚ Semily. I když dobrovolný sbor nadále s profesionály spolupracoval především při náročných akcích, jeho činnost nebyla již tak intenzivní. V letech 1978 - 82 pak byla postavena nová požární zbrojnice v akci "Z", především ale za spolupráce profesionálních požárníků. Zde získal dobrovolný sbor společenskou místnost a jednu garáž. Po roce 1989 došlo ke změně novodobého názvu a Český svaz požární ochrany se stal znovu Sbohem dobrovolných hasičů. Sbor se snaží především rozšířit svou členskou základnu a oživit tradiční spolkovou činnost, zatím bohužel jen s malými úspěchy.

PROPAGACE MĚSTA

Městské informační středisko

O potřebnosti propagace a zviditelňování města i celého regionu Českého ráje především v zájmu rozvoje turistiky se mluvilo při různých příležitostech již několik let. Zatím však nebyla snad ani vůle např. v minulém zastupitelstvu nějaké návrhy a iniciativy realizovat. Teprve letos se podařilo učinit zcela zásadní krok otevřením Městského informačního střediska, a to od 1. dubna 1995 v prostorách pod hlavním vchodem radnice ve Dvořákově ulici.

Tato nová instituce byla zřízena usnesením městského zastupitelstva jako rozpočtová organizace bez právní subjektivity, prozatím se dvěma zaměstnanci. Vedoucí se stala ing. P. Bičíková, v prvním roce existence nesl velkou zodpovědnost za činnost střediska i J. Kuliš, vedoucí referátu školství a kultury. Pro běžnou činnost byli také využíváni praktikanti z SHŠ a OA, kteří zde získávali praktické znalosti pro oblast cestovního ruchu.

Městské informační středisko poskytovalo tyto služby:

- bezplatné informace o turistických a kulturních zajímavostech, stravovacích, ubytovacích aj. službách v Českém ráji, vyhledávání vlakových a autobusových spojů v ČR i v celé Evropě.
- zprostředkování ubytování, průvodcovská činnost
- databáze podnikatelů, obchodů a služeb v Turnově
- předprodej vstupenek na kulturní akce, prodej známek na popelnice
- prodej informačních materiálů, map, průvodců, pohledů - prodej doplňkových služeb
- tvorba propagačních a informačních materiálů
- propagace kulturních a společenských akcí
- propagace Turnovska na výstavách a veletrzích cestovního ruchu u nás i v zahraničí

Hned na počátku roku prezentovalo MIS naše město v rámci Koridoru na veletrhu cestovního ruchu Regiontour 95 v Brně.

K významným aktivitám patřila spoluúčast na přípravě Turnovských staročeských trhů. Náročné však byly především akce připravené pro zahraničí.

MIS zajišťovalo ze strany města účast devítičlenného soutěžního týmu, který zastupoval Turnov v mezinárodní televizní soutěži "Hry bez hranic". Samotné klání s dalšími evropskými městy se uskutečnilo v řeckých Athénách v sobotu 5. srpna, ČT vysílala záznam v pátek 18. srpna. V čele naší výpravy cestoval do Řecka starosta JUDr. V. Šolc, který zastupoval Turnov při oficiálních setkáních. S účastí Turnova na této akci byla spojena i diskuze především na stránkách PL o účelnosti vynaložených finančních prostředků. Vzhledem k tomu, že si účastníci zajistili nakonec všechny náklady sponzorsky, nestála město tato propagace ani korunu.

Důležitou součástí činnosti MIS byla prezentace města a také jeho firem na různých mezinárodních akcích. V letošním roce to byla např. společná prezentace regionů Liberce, Jablonce a Turnova ve Vídni. Spočívala nejen ve společenském večeru na české ambasádě (zde Turnov zastupoval pěvecký sbor Musica Fortuna), ale především ve výstavě, jež představila Turnovsko jako zajímavou turistickou oblast. S touto akcí souvisel i kontraktační týden, jehož se zúčastnily některé turnovské firmy.

Informační středisko bylo hned v první návštěvní sezóně poměrně hojně navštěvováno turisty jak tuzemskými, tak zahraničními, kde převažovali Němci a Holanďané. A tak již nyní se naskytá otázka, zda pro tuto potřebnou instituci nehledat nějaké atraktivnější umístění přímo na náměstí.

Regionální televize Turnov - RTT

Místní kabelová televize, zaváděná JUDr. Milanem Brunclíkem a turnovskou firmou Elektronik Centrum P. Müllera v letošním roce do některých domů, se stala v Turnově zcela novým informačním fenoménem. Především v panelových domech na sídlištích si od 1. června mohli majitelé televizorů (kabelová přípojka na společné antény) naladit Pojizerský infokanál. Ten díky zpravodajské iniciativě JUDr. Brunclíka vysílal neustále se opakující čtvrt hodinové bloky regionálních aktualit, čímž byla zajištěna maximální sledovatelnost. Postupně bylo zpravodajství obnovováno dvakrát v týdnu a rozšiřoval se i okruh posluchačů. V závěru roku pak začali provozovatelé RTT jednat s městem o finančním příspěvku na provoz RTT v zájmu informovanosti obyvatelstva o dění v Turnově.

Pojizerské listy

Tento tradiční turnovský týdeník přes všechny problémy i přes silnou konkurenci např. Krkonošských novin přetrvával pod vedením dr. Luboše Klikara. Již koncem roku však pronikaly zprávy, které se nakonec potvrdily. K datu 31. 12 1995 ukončila činnost dosavadní redakce a Pojizerské listy získal nový majitel firma Omikron - NV s.r.o. Je paradoxem, že tento týdeník prožívá životně důležité změny právě v době, kdy se blíží 100. výročí jeho založení. Jaká bude jeho budoucnost, je pro všechny velká neznámá.

Od Ještěda k Troskám

Obnovený vlastivědný sborník začalo společně vydávat několik turnovských institucí : nadace "Fond Českého ráje" a "Rozvoj Českého ráje", Okresní muzeum ČR a Správa CHKO ČR. Nulté číslo se podařilo vydat v lednu t.r., i když má v titulku uveden prosinec 1994. Útlý sborník přináší 3 - 4krát do roka čtivě psané příspěvky určené zájemcům o vlastivědné zajímavosti z celého regionu.

Kronika Města Turnova za rok 1995 - VIII. SPORT

Město Turnov má to štěstí, že se přes všechny problémy může chlubit nejen zlepšující se úrovní zdravotnictví a školství, kvalitními aktivitami na poli kulturním, ale i početnou částí obyvatelstva, která se ve volném čase věnuje sportu. Je obdivuhodné, jak se místní sportovní jednoty a kluby dokázaly vyrovnat s často nelehkými tržními podmínkami, kdy navíc zákonné zásady pro sponzorování v podstatě ještě neexistují. Proto je jistě chvályhodné, že se město letos poprvé rozhodlo věnovat část z rezervy svého rozpočtu právě na podporu místního sportu.

Nejlepší sportovec města

V prvních měsících roku probíhají ve většině oddílů členské schůze. Celoměstské hodnocení uplynulé sportovní sezóny již od roku 1992 vrcholí v jarních měsících vyhlášením ankety o nejlepšího sportovce města Turnova za uplynulý rok. Výsledky hodnotí jak odborníci, tak veřejnost. Nejinak tomu bylo i letos, kdy koruna pro nejlepšího sportovce byla při slavnostním vyhlášení vítězů ve středu 5. dubna v restauraci Slávie předána Lence Novotné. Tato 15letá studentka gymnázia, reprezentantka ČR v radiovém orientačním běhu, získala v roce 1994 titul mistryně světa, republiky, mezinárodní mistryně Německa a Slovenska a byla spoludržitelkou dalších dvou medailí z MS - tedy úspěchy skutečně obdivuhodné. Na druhém místě skončil v hodnocení atletický běžec Radek Adamičko /dorostenecký přeborník v hale i na dráze v běhu na 3000m), dále pak orientační běžci Václav a Tomáš Zakouřilové a další. V kategorii družstev zvítězili atleti muži za postup do I. atletické ligy před juniory ROB (P. Jelínek a M. Baier, mistři světa v pásmu 3,5MHz). Třetí byli volejbalisté TJ Turnov za úspěchy ve III. volejbalové lize. Největší nadějí roku byla vyhlášena Michaela Omová z ROB, nejlepším trenérem atlet Milan Drahoňovský st. Tato anketa se po třech letech již stala téměř tradiční součástí nejen turnovského sportovního života, ale zdejšího společenského dění vůbec.

Otevření plaveckého bazénu

Na počátku školního roku, dne 2. září, se po roce rekonstrukce podařilo otevřít krytý plavecký bazén - sportovní zařízení, které je v jiných městech vzhledem k vysokým nákladům na provoz spíše rušeno. Z iniciativy učitele M. Kopala, který se podílel v 60. letech na jeho výstavbě, se v minulém roce městský úřad ujal nelehkého úkolu - rekonstruovat deset let uzavřenou a chátrající plaveckou učebnu přiléhající ke škole na Výšince. Rekonstrukce včetně vybavení stála 7,1 mil. korun, přičemž 4,1 mil. bylo hrazeno z městského rozpočtu, zbytek ze státní dotace, jež se však bude vracet gymnáziu ve formě bezplatných učebních hodin, tzn. opět z financí města. Stavbu provedla turnovská firma Profes. Na základě výběrového řízení se provozovatelem stala firma Fitness Athena, s.r.o., jíž bude MěÚ doplácet ne učební hodiny pro turnovské školy, které tak po letech nemusí vozit své žáky do Liberce nebo Jablonce. Především večerní hodiny pak může využívat turnovská veřejnost. (Náklad na 1 hod. provozu je předběžně spočítán na 500,-Kč.).

SPORTOVNÍ JEDNOTY A KLUBY

Atletický klub Turnov - AC TURNOV

Začneme kapitolu o turnovském sportu v roce 1995 přehledem činnosti právě tohoto sportovního

klubu, neboť turnovská atletika slavila v letošním roce 70 let své existence.

První nadšenci začali provozovat lehkootletické disciplíny sice již hned po první světové válce na hřišti SK Turnov, ale výchozím bodem se stal rok 1925, kdy na podnět lékárníka K. Bažanta a za spolupráce J. Novotného byl založen atletický odbor při SK Turnov. Odbor se stal řádným členem České atletické amatérské unie a byl zařazen do Středočeské župy. Jeho členové, z větší části příslušníci Sokola, které lákal pohyb v přírodě, a mladí studenti si hned v počátcích vybudovali kolem fotbalového hřiště 400 m dlouhou dráhu, směrem k Jizeře doskočiště, prostory pro vrh koulí a hod diskem, rozběžiště pro hod oštěpem i dřevěnou klubovnu. V pol. 30. let se atletika stěhuje k sokolovně, kde byla po dohodě s tělocvičnou jednotou Sokol vybudována nová atletická sportoviště, která se zde nacházejí dodnes. Z bohaté historie klubu uvedme alespoň ještě válečný rok 1944, kdy se 13. srpna konal na popud redaktora Horáčka z Prahy 1. ročník Velké ceny města Turnova ve skoku o tyči. Tato cena se stala základem tradice, na niž dnes navazují Turnovské memoriály, kde je tato disciplína (skok o tyči) každoročně vyhlašována a bohatě obsazována. U příležitosti výročí AC Turnov byl vydán pamětní sborník, který velice podrobně a zajímavě informuje o bohaté historii klubu.

Atletický klub v Turnově, který je dle stanov dobrovolným sdružením aktivních atletů, rozhodčích, trenérů a ostatních zájemců, evidoval v roce 1995 (k 31. 12.) 375 členů, z toho 260 aktivních sportovců ve všech kategoriích od mladších žáků až po muže. Jeho tajemníkem je Fr. Svoboda, prezidentem P. Šilhán. Svou činnost provozuje v rámci Českého atletického svazu a ČSTV. Spravuje a vlastní atletický areál (v hodnotě cca 10 mil. Kč), který stále modernizuje a rozšiřuje. K materiálnímu zajištění používá nejen členských příspěvků, ale vyvíjí i vlastní hospodářskou činnost. V roce svého 70. výročí se mohou turnovští atleti pochlubit vysoce hodnotnými výsledky: družstvo mužů - vítěz 1. ligy skupiny "sever", 3. místo ve finále 1. ligy a v kvalifikaci o postup do extraligy

družstvo žen - vítěz 2. ligy skupiny "sever" a přímý postup do 1. ligy pro r. 1996

družstvo juniorů - vítěz oblast. přeboru Vč. obl., 4. místo v přeboru ČR juniorů

starší žákyně - vítěz oblast. přeboru Vč. obl., 2. místo v semifinále a 8. místo ve finále přeboru ČR

starší žáci - vítěz oblast. přeboru Vč. obl., postup do 1. třídy

mladší žáci - 3. místo v semifinále obl. přeboru

mladší žákyně - 4. místo ve finále oblast. přeboru

družstvo mužů "B" - 2. místo v oblast. přeboru Vč. obl.

Mezi nejlepší jednotlivce se řadí:

Tomáš Krámský - mistrovství Evropy juniorů - 9. místo v hodu oštěpem

Mistři ČR: M. Procházková (hod kladivem žen), P. Stehlík (vrh koulí a hod diskem jun.), L. Melich (hod kladivem žáků)

Stříbrné medaile: R. Šimůnek (běh na 110m přek. mužů), Rad. Adamičko (běh na 3000m přek.-reprez. ČR), Tomáš Krámský (hod oštěpem - reprez. ČR), A. Žalský (hod diskem a vrh koulí).

V celkovém hodnocení všech kategorií v České republice obsadil AC Turnov 11. místo těsně za oddíly Pardubic a Zlína. V kategorii mužů a žen to je místo 12., nejméně úspěšnější pak byli Turnovští v kategorii juniorů a juniorek, kde jim patřilo dokonce 5. místo. A to je pro zdejší atletiku právě v jubilejním roce velice nadějným příslibem pro budoucnost.

Sokol Turnov

V tomto roce završuje Sokol Turnov 5 let činnosti od svého obnovení v květnu 1990. Svou členskou základnu, která má dnes na 800 členů, obohatil nejdříve převzetím oddílu stolního tenisu (50 sportovců) a v roce 1993 spojením s místním odborem Klubu českých turistů (300 členů). Starostou byl zvolen J. Lebeda, místostarostou M. Hejduk. Dnešní majetek tvoří především sokolovna s pozemky a přírodní areál v Pleskotech. Tyto objekty jsou také používány k získání příjmů, které dosahují s dotacemi od města a ČOS cca 1 mil. Kč. Téměř celá tato částka je opět vynakládána na

údržbu objektů i pro vlastní sportovní činnost. Ostrov byl poskytnut Junákům pro vybudování jejich základny.

Sokol se poněkud ve své činnosti liší od ostatních seskupení sportovců. Dalo by se říci, že v duchu tradic svých zakladatelů pořádá akce pro potěšení z pohybu, z pobytu v přírodě, mezi přáteli - bratry. Nejedná se tedy většinou o vrcholné závodní klání, ale především o běžnou a především pravidelnou sportovní a kondiční činnost oddílů. S tou se pojí již tradiční akce, jakými jsou např. Běh Šetřilovskem, vystoupení jednotlivých oddílů při veřejných cvičebních hodinách - akademiích, jako byla ta podzimní ve čtvrtek 30. listopadu. Dvakrát až třikrát ročně se pořádají závody pro Ještědskou župu.

Dobrou účast mají pochody a tábory turistů. V letošním roce se konal již 24. ročník dálkových a turistických pochodů Achátová stezka. Této oblíbené tradiční akce se letos zúčastnilo 337 turistů. Kvalitní úroveň mají také soutěže oddílu stolního tenisu. I ten má svou tradiční akci - ve dnech 22. a 23. dubna uspořádal 18. ročník turnaje "Granátová pálna" pro dospělé a 17. roč. turnaje pro žactvo "Kozákovský achát". Koná se i oblíbený turnaj amatérských družstev, který navazuje na předešlou Podnikovou ligu. Jednotlivci z tohoto oddílu se prosazují také v krajských přeborech. Oblíbenou kulturní akcí jsou pro všechny příznivce Sokola tradiční Šibřinky.

Důležitou oblastí v činnosti Sokola je práce s mládeží. Mimořádný ohlas a význam měl turnovský první sraz žactva ČOS ve dnech 5. - 7. ledna. 41 mladých účastníků z osmi okolních žup prokazovalo vysokou úroveň své kondice pod vedením zkušených cvičitelů a mělo také možnost seznámit se s historií místní jednoty.

Mladí členové Sokola se dále účastnili několika závodů, které prověřily jejich schopnosti. 8. dubna to byl přebor v přespolním běhu v Liberci, v neděli 23. dubna následoval tradiční Sokolský běh Šetřilovskem. Deset méně zkušených turnovských závodníků sice nedosáhlo na přední místa, ale především účast na sportovním klání byla důležitá. Úspěch čekal na Turnováky až na župních závodech všestrannosti, které se konaly 29. dubna v Liberci. Mezi žákyněmi se umístily na 2. a 3. místě A. Černá a T. Klíbová. Ze starších žáků postoupil M. Křivan na celostátní přebor do Prahy. Ve dnech 10. - 11. června se zde sešlo 191 závodníků. Ve své kategorii získal M. Křivan 1. místo v atletických disciplínách, celkově obsadil 12. místo.

K slavnostním okamžikům v životě Sokola také jistě patřila účast 40 členek na oslavách Plzně americkou armádou. Dne 7. května se tam uskutečnilo veřejné vystoupení cvičenců se sletovými skladbami.

TJ Turnov

Tělovýchovná jednota Turnov patří vedle Sokola k největším sportovním organizacím ve městě. Sdružuje 708 členů ve 14 oddílech. K nejpočetnějším patří volejbalisté, SPV Daliměřice, orientační běžci. Předsedou TJ Turnov je RnDr. Otto Jarolímek.

Rok 1995 přinesl Tělovýchovné jednotě kromě nezanedbatelných úspěchů na poli sportovním i značné problémy v oblasti hospodářské, z níž je finálně podporována činnost všech oddílů. Jednalo se např. o výpověď z provozovny Press Tip nebo důsledek neuváženého rozhodnutí výboru z roku 1990 poskytnout majetkovou záruku nesolidnímu podnikateli p. Horáčkovi na jeho úvěr. Majetek jednoty činil v roce 1995 více než 20 mil. korun, ze státních dotací bylo od OVV ČeSTV přiděleno 133 tisíc korun, jednota dostala i příspěvek z rozpočtu MěÚ v rámci dotace na sport, kterou si již mezi sebou rozdělují turnovské sportovní organizace samy.

V roce 1995 se sice jednota musela "obejít" bez titulu mistra světa, přesto je však 2. místo Tomáše Zakouřila na juniorském mistrovství světa v orientačním běhu na krátké trati v Dánsku excelentním výsledkem. K dalším vynikajícím výsledkům tohoto sportovce patří 5. místo na tomto MS na klasické trati, titul juniorského mistra ČR atd. K dalším úspěšným jednotlivcům patřili v r. 1995 Jan Mlejnek (nejlepší hráč volejbalového dr. mužů TJ Granát Turnov) a Dagmar Klausová (nejlepší střelkyně dr. házené, úspěšná závodnice AC Turnov v I. lize). Velmi dobrých výsledků dosáhli i reprezentanti v kolektivních sportech - družstvo mužů ve volejbale (III. liga, 1. místo po pol.

soutěže) a družstvo v házené žen - postup do II. ligy. Věnujme se nyní alespoň ve stručnosti jednotlivým oddílům.

AAK - Atletický akademický klub (23 čl., předs. RnDr. A. Linka)

Od r. 1994 se účastní Oblastního přeboru družstev mužů v atletice - po 3 kolech na 9. místě. Mimo to se členové věnují turistice a míčovým hrám v pronajaté tělocvičně SUPŠ.

Basketbal (62 čl., předs. ing. Jaroslav Brunclík, v lednu zvolen nový výbor pod vedením p. Cvrčka)

Oddíl tvoří prozatím tři družstva (žáci, dorostenci, muži), čtvrté se dává teprve dohromady po náborech na turnovských školách, takže se počet členů v budoucnu jistě ještě zvýší. Navíc si při nedostatku financí na nákup hráčů snad vychová vlastní kvalitní hráče pro další roky. Všechna družstva zápolí se střídavými úspěchy ve východočeském obl. přeboru, muži si letos poprvé vyzkoušeli kvalitní libereckou ligu, kde se probojovali do finálové skupiny.

Od svého vzniku v r. 1974 pořádá oddíl pravidelné podnikové turnaje smíšených družstev o putovní achát - letos XIII. roč.

Cyklistika (18 čl., předs. mgr. Jiří Vlasák)

Rok 1995 byl pro tento oddíl velice úspěšný. Jednak se podařilo stabilizovat a rozšířit členskou základnu o cyklisty nejen z Turnova, ale i z Rokytnice n. J., Harrachova, Žel. Brodu, Mn. Hradiště, Koberov a dokonce až z Hradce Králové. Oddíl zorganizoval řadu cyklistických podniků i ve spolupráci s okolními kluby, dosáhl dobrých sportovních výsledků a také se postupně podařilo zabezpečit chod klubu finančně. Co se zatím klubu nedaří, to je práce s mládeží. V tomto roce se konala již tradiční časovka jednotlivců do vrchu - XXII. ročník "Memoriálu Josefa Hnyka" z Malé Skály na Kopaninu, dále potom I. ročník časovky do vrchu pro děti (11 - 14 let) "Na hrad Valdštejn". Oddíl se podílel i na organizování II. roč. závodu "Tříkrát kolem Kalicha" na Malé Skále. Novinkou, jež vyvolala příznivý ohlas, se stal I. ročník seriálu oddílových závodů, skládající se ze šesti podniků rozložených do celé závodní sezóny. Z různých závodů si turnovští cyklisté přinesli 42 umístění do 15 místa - z toho 4 první.

Házená (76 čl., předs. Pavel Novotný)

V roce 1995 měl oddíl 4 družstva, muži a ml. žákyně startovali v Krajském přeboru I. tř., dorostenky a ženy od podzimní části dobývaly úspěchy ve II. lize. Z každoročně zdařilých akcí lze připomenout v Turnově oblíbený házenkářský ples. Také V. roč. turnaje mužů "Memoriál Jaroslava Jelínka", kde Turnováci letos zvítězili a turnaj ml. žaček se staly již tradicí. Velké problémy měl oddíl s technickým stavem svých budov, především s částí staré klubovny a šaten.

Po úspěšné podzimní sezóně se bohužel nevydařil oddílu mužů postup do III. ligy, a tak "zůstal" na 2. místě z osmi. III. liga však zůstává cílem i pro novou sezónu 95-96 a nadějně je umístění v závěru roku na čele tabulky.

Pro turnovskou ženskou házenou pod vedením dlouholetého trenéra Jana Vološčuka byl rok 1995 nejúspěšnější v celé jeho historii - postup do II. ligy byl vyvrcholením dosavadní činnosti. První zkušenosti z podzimních zápasů přinesly setkání s obrovským rozdílem mezi hrou v oblastním přeboru a v II. lize. Ve snaze zachránit se v této soutěži doplnilo družstvo svůj kádr dokonce o dvě hráčky z Hradce Králové. Díky kvalitní hře se také podařilo poprvé v historii turnovské házenkářce Dáše Klausové uplatnit se v nejvyšší soutěži při půlročním hostování v celku Uhelné sklady Praha. V soutěži dorostenek se nepodařilo udržet ligu a družstvo se zcela rozpadlo. Také družstvo žákyň zatím nesklízelo velké úspěchy, ale vzhledem k jeho krátké existenci - pouze 2 roky, lze teprve

vzestupný trend očekávat.

Kanoistika (39 čl., předs. ing. Zdeněk Fišer)

V roce 1995 patřila k nejdůležitějším sportovním aktivitám oddílu závodní činnost ve slalomu a sjezdu na divoké vodě. Úroveň výsledků však zaznamenala určitý pokles především vzhledem k odchodu starších zkušených závodníků a zaměřením dosavadních dorostenců především na vodní turistiku.

Na druhé straně historického úspěchu dosáhla kombinovaná posádka TJ Turnov a Elektro Praha v seriálu závodů Českého poháru ve sjezdu na divoké vodě v kategorii R4, kde vybojovala 1. VT. Většina členů oddílu však provozuje především vodní turistiku, věnuje se údržbě areálu loděnice atd. V červnu byly uspořádány tradiční závody pramic, které se staly již neodmyslitelnou součástí turnovského sportovního dění.

Silový trojboj a kulturistika (11 čl. trojb., 16 čl. kult., předs. Petr Plesar)

Dne 18. února byly v Turnově uspořádány první závody silového trojboje - krajský přebor severních Čech. Turnovští závodníci zde získali 2 druhá a 2 třetí místa. V březnu získala členka turnovského oddílu Marcela Pasecká dokonce stříbrnou medaili na mistrovství Čech.

Kondiční kulturisté se po celý rok aktivně věnovali udržování a zlepšování fyzické zdatnosti.

Lední hokej (21 čl., předs. David Anděl)

Historie turnovského ledního hokeje je sice velmi bohatá, ale dnešní činnost oddílu je spíše sporadická. Těžiště činnosti je především v přípravě přírodního kluziště pro turnovskou mládež a veřejnost. Členové aktivně spolupracují s oddílem malé kopané a zúčastnili se Turnovské ligy v této disciplíně.

Malá kopaná - FC Dalmach (11 čl., předs. Stanislav Hlubuček)

V roce 1995 byl uspořádán nultý ročník Turnovské ligy malé kopané, v níž se za účasti 15 družstev odehrálo 210 zápasů. Oddíl v ní skončil na 2. místě a byl jedním z hlavních pořadatelů. Také na mimoturnovských turnajích byl úspěšný - ve Vilémově a ve Žďáru n. Sázavou si i přes silnou konkurenci vybojoval třetí a druhé místo.

Orientační běh (85 čl., předs. RnDr. Miroslav Šulc)

Vedení oddílu ve své zprávě o činnosti konstatuje, že na činnost oddílu poněkud dolehl měnící se styl života - na sport zbývá stále méně času. A tak činnost tohoto oddílu většinou závisela na několika rodinách a jednotlivcích.

Výsledky ze závodů jsou však stále nadprůměrné, i když zdaleka nedosahují absolutní špičky.

Pouze V. Kvapilová, která byla na mistrovství ČR v klasice 6. a ve sprintu 12., drží krok s elitou.

Navíc získala mistrovský titul v cykloorientačním sprintu. Členové získali v tomto roce 7 licencí A,

7 lic. B, navíc v lyžařském orientačním běhu 1 licenci E, 3 lic. A a 3 lic. B. Někteří členové pracují také v oddíle ROB, kde dosahují zvláště vynikajících výsledků. Jmenujme např. Petra Jelínka, M. Omovou a Lenku Novotnou.

Vedení oddílu si však trochu stěžuje, že některým členům oddílu chybí tréninková kázeň, především co se týká pravidelnosti. Přesto však nezměrné množství práce věnovali především pořádání závodů - lednový lyžařský orientační běh (LOB) v Kořenově, 23. 4. se konal 3. závod Ještědské oblasti a souběžně cyklo OB. Dobrou úroveň měly 10. září nejdůležitější závody - Pohár elity a žebříčky A, B, ke kterým vydal oddíl přepracovanou mapu Kančí zoubek.

Nakonec vedení oddílu ve své výroční zprávě muselo konstatovat, že snad největším problémem byly různé fámy a pomluvy, které se kolem oddílového dění vyskytovaly a moc mu v celkové činnosti nepomohly. Přesto pořádání velkého množství závodů přineslo oddílu slušné finanční prostředky, které budou použity pro následující sezónu.

SOK Samostatný orientační klub (32 členů, předs. Pavla Pospíšilová).

Oddíl se v minulosti oddělil od výše jmenovaného oddílu orientačního běhu a jeho činnost a členská základna se spíše teprve formují. Hlavní trenérskou osobností je jistě Václav Zakouřil st., jehož syn Tomáš byl také "borcem" oddílu v roce 1995 díky svému vynikajícímu umístění na juniorském mistrovství světa v Dánsku (2. místo na krátké trati a 5. místo na klasické trati).

Prvním cílem v činnosti SOK bylo zformování nového družstva LOB po odchodu nejlepších na VŠ. Podařilo se získat několik nových zájemců, a tak se dostavily i výstředky - např. 1. místo na mistr. ČR klasika H 18 (Vodrážka), 2. místo na mistr. ČR sprint a 1. místo v žebříčku H 20 (Janoušek) ad. Druhým cílem SOK v r. 1995 bylo pořádání 7. závodu Poháru elity, žebříčku A a B Čechy. 80 pořadatelů pečovalo o 1.200 závodníků a celá akce měla velice příznivý ohlas. V říjnu pak oddíl uspořádal závod Ještědské oblasti (350 účast.) a prázdninové 3 dny OB (210 účast.)

Veliký zájem mezi turnovskou veřejností, především mezi mládeží, vzbudila orientační soutěž "Orientace pro každého" na trase v lese u Vesecka - dokončilo ji 321 účastníků a díky sponzorům mohlo být vylosováno 15 cen. Doufejme, že v této aktivitě pro turnovskou veřejnost bude SOK pokračovat i nadále.

Volejbal (114 čl., předs. David Meixner)

Pro oddíl, který má více jak 70 aktivně hrajících členů, byl rok 1995 velmi úspěšný. Družstvo mužů A hraje dokonce již třetí sezónu národní volejbalovou ligu, v níž se letos umístilo na historicky nejlepším čtvrtém místě. Po podzimní části tohoto ročníku ligy jsou turnovští dokonce druzí. Pod vedením trenéra Karla Borovičky tvoří jádro družstva místní odchovanci - Mlejnek, Nešpor, Ježek, Mareš, Dobiáš, Feštr, posilovaní hráči z jiných oddílů.

Další dvě družstva mužů hrají Oblastní a Okresní přebor, družstvo žen, které se potýkalo v této sezóně s nedostatkem hráček, soutěží v Oblastním přeboru II. třídy.

Oproti předchozímu období nastala změna k lepšímu v mládežnickém volejbale. K obětavým trenérům - Vl. a Kv. Šonským se přidali J. Roubíček a Š. Dekány. A tak bylo založeno nejen družstvo žáků, ale družstvo starších dorostenců se dokonce v prvním roce své existence proboujalo kvalifikací do Krajského přeboru I. tř.

Oddíl pracuje na zcela amatérských základech, kdy svou sportovní činnost provozuje s pomocí členských příspěvků a díky sponzorům, mezi něž se řadí především Granát Turnov, Sklostroj, Čs. spořitelna ad. K nejdůležitějším pořadatelským aktivitám patří kromě oblíbeného plesu Memoriál Jana Mareše pro družstva žáků, Mistrovství republiky v deblech, Podnikový turnaj ad.

SPV Daliměřice - Sport pro všechny (113 čl., předs. Ant. Louda)

Činnost oddílu zaznamenává stálý vzestup. Za tento rok stoupl počet členů o 23 a rozšířila se i cvičební činnost v standardních oblastech tělesné výchovy. Působí zde i kroužek sálové kopané a členové církve adventistů mají samostatné cvičení rodinných kolektivů.

SPV Mašov - Sport pro všechny (81 čl., předs. Petr Tausig)

Oddíl provozuje klasické tělocvičné aktivity ve všech mužských a ženských kategoriích. Žákovské kategorie a oddíl žen se zaměřily především na pohybovou průpravu, muži se věnovali míčovým hrám - kopané a odbíjené. Účast na turnaji v minikopané v daliměřické sokolovně jim přinesla přední umístění. Problémy má oddíl především s nedostatkem cvičitelů.

Z uvedeného přehledu je zřejmé, že složení TJ Turnov je velice pestré a některé z jejích oddílů dosahují vynikající úrovně i ve vyšších soutěžích. Zároveň je však důležité, že vedle provozování závodních sportovních disciplín poskytuje možnost sportovního vyžití i pro běžné zájemce z řad veřejnosti a nezapomíná ani na sportovní vyžití mládeže.

Tělovýchovně sportovní klub TSC Turnov

Tento klub je hlavní sportovní organizací v Turnově II, kde také leží centrum jeho činnosti - sportovní hala. Část jejích prostor je v pronájmu prosperující firmy Fitnes Athena, která zde má posilovnu vybavenou kvalitními stroji zn. Grun a prodává i speciální stravu pro sportovce. V dopoledních hodinách mohou halu využívat okolní školy a ke svému výcviku i městská policie. Dále klub vlastní hotel Sport u fotbalového hřiště jako svou důležitou ekonomickou aktivitu a horolezeckou chatu v Sedmihorkách. Největším cílem v činnosti klubu, jehož předsedou je Jiří Vele, je asi realizace projektu sportovního areálu pro širokou veřejnost Turnova II v sousedství haly, k čemuž zatím nemá klub amatérského charakteru dostatek finančních prostředků.

V současné době má klub ve svých řadách 741 členů, přičemž nejsilnější jsou oddíly SPV (401 čl.) a judo s 250 členy. Dále zde působí oddíl badmintonu a horolezectví.

Aktivní je oddíl judo Turnov, který se může pochlubit vynikající prací s mládeží - např. 1. kola turnaje Samurajská katana, které se konalo na jaře v Turnově, se v kategorii mláďat a mladších žáků zúčastnilo 114 mladých judistů. Jednotlivci z tohoto oddílu také dosahují kvalitních výsledků na republikových i mezinárodních turnajích.

Obdobně jsou úspěšní i horolezci, kteří dokonce v prostorách haly zbudovali "Umělou horolezeckou stěnu", jež patří mezi nejlepší v ČR.

SK Český ráj Turnov

Pohnuté události kolem turnovského fotbalového oddílu plnily po celý rok sportovní stránky zvláště regionálního tisku.

V závěru roku 1994 byl zvolen novým prezidentem druholigového SK Český ráj Turnov majitel rohozeckého pivovaru Pavel Korbel, který hodlal zdejší fotbal nejen financovat, ale zároveň jej přivést případně až do I. ligy.

Řádná valná hromada 12. ledna pak odhlasovala i změnu názvu na SK Korbel Turnov a zvolila

nový výkonný výbor, kde vedle předsedy Korbela zasedli O. Polák, A. Trmal, J. Černík, K. Stanner, K. Formánek, Zb. Kotrman, J. Fabšo a Vr. Slavík. Dosavadní ředitel klubu p. Čech ukončil svou činnost v této funkci. Jako trenér působil K. Stanner, později se stal sportovním ředitelem vzhledem k tomu, že nesplňoval trenérské klasifikační podmínky I. tř. Zároveň se začaly prohlubovat finanční potíže, jež měly původ nejen v minulém období, ale i v neplnění slibů P. Korbela. Také proto se v jarní ligové sezóně vrátil klub k původnímu názvu SK Český ráj Turnov. Hostující hráči odešli, chyběly peníze na běžnou činnost. Nebylo v silách např. městského rozpočtu v této situaci fotbalu pomoci, nenašel se v této době ani silný sponzor. Vždyť se odhaduje, že druholigové mužstvo potřebuje na svou činnost alespoň 6 mil. korun ročně.

Problémy s výkony pak měl vyřešit od prvních jarních měsíců nový trenér Josef Bouška, který dříve mj. působil ve Slavii Praha, v zahraničí, naposledy pak v Brandýse n. L. Ten přišel za situace, kdy podmínky pro soutěž byly přes sliby pana Korbela katastrofální. Přesto se stal zázrak, kdy "poslepaný" tým se pod jeho vedením zachránil po jarním kole ve druhé lize na devátém místě, ale mnoho nechybělo k umístění lepšímu. 30. června pak končily všechny profesionální smlouvy nejen hráčům, ale i trenéru Bouškovi a prezidentu Karlu Stannerovi. Koncem května se konala další valná hromada, kde mělo být rozhodnuto, co dál s turnovským fotbalem. Ekonomická zpráva konstatovala, že klub má závazky ve výši přes 3 mil. korun. Očekávaná spása od Seco Turnov a.s., jež zde byla zastupována gen. ředitelem ing. J. Dědečkem a dr. J. Slepíčkou, však nepřišla. V závěru byla alespoň zvolena pětičlenná skupina, jež měla dále jednat s turnovskými podnikateli o možném řešení neutěšené situace.

Začátek fotbalové sezóny 1995/1996, kdy se zápasy prvního kola měly hrát 13. srpna, byl pro Turnov velmi nejistý. Představitelé klubu stále jednali nejen s firmami, ale i s Českomoravským fotbalovým svazem a s jinými kluby. Hlavním cílem bylo udržet se v druholigové soutěži. Město slíbilo pomoc ve výši 200 tisíc korun v rámci podpory všech sportovních aktivit ve městě, pokryt celkovou režii v žádném případě nebylo schopno.

V polovině července se podařilo zorganizovat jednání na radnici z iniciativy ČMFS, ovšem závěr byl ten, že Turnov peníze na II. ligu skutečně nemá. O několik dní později však Turnov potvrdil účast v novém ročníku II. ligy, protože se podařilo zajistit finanční krytí soutěže. Zároveň by měly pomoci i nové aktivity, jako automobilové závody na škvárovém hřišti. Zároveň byl od pondělí 17. 7. jmenován novým trenérem bývalý hráč Turnova a v poslední době trenér dorostu v Jablonci n. N. Jiří Dozorec. Mělo být obsazeno i místo nového sportovního ředitele.

Podzimní kolo soutěže však Turnov skončil na dně tabulky, a tak jej na jaře čeká těžký úkol posunout se kupředu, aby se v II. lize udržel.

TK Turnov - Tenisový klub

Tenisový klub v čele s Vl. Jenčovským, má v současné době 139 členů, z toho 33 ve věku do 18 let. V závodní činnosti slavila největší úspěchy mládež. Družstvo dorostu udrželo 4. místem příslušnost do I. třídy oblastního přeboru a žactvo zvítězilo v II. třídě, což znamenalo postup do I. třídy oblasti. Stagnovala však výkonnost dospělých, kterým se nepodařilo vyhrát okresní přebor. V jednotlivcích se však stal přeborníkem okresu Turnovák P. Roubíček. Tradičně dobře si vedla družstva veteránů v meziokresní soutěži.

Klub v tomto roce uspořádal dobře obsazené turnaje dorostu a žactva, počátkem července třetí ročník veteránského "Memoriálu J. Melicha". Dvěma setkáními pokračovaly už více než dvacetileté sportovně společenské styky s berlínským klubem TC Rahnsdorf a počtvrté navštívili Turnov tenisoví veteráni z Lutjensee u Hamburku.

Se smíšenými pocity však bylo členy přijato zřízení restaurace v tenisové klubovně.

Na technickém úseku, kromě běžné náročné údržby, pokračovaly rekonstrukční práce a opravy staré klubové budovy.

ROB - Radiový orientační běh

Byť je tato disciplína velice blízka "klasickému" orientačnímu běhu, je její náročnost podtržena ještě potřebou dokonalého zvládnutí radiové techniky. Turnovský ROB slaví každoročně úspěchy také díky kvalitám a nadšení trenérských osobností, jež vyrostly především z rodičů, kteří v počátcích z iniciativy učitelky Evy Krejčové tuto disciplínu od poloviny 80. let se svými dětmi pěstovali. Např. MUDr. Jana Omová se jako trenérka umístila v turnovské anketě za svou činnost v roce 1994 na 2. místě a působí dokonce i v reprezentaci.

Turnováci uspěli již při klasifikačních závodech - všech pět závodníků si bez problémů "vyběhlo" místo ve státní reprezentaci. V tomto roce sklízel asi největší úspěchy Petr Jelínek, který navázal na sezónu minulou a nakonec vynikl i na zářijovém mistrovství Evropy. Kromě titulu juniorského mistra republiky se stal i jun. mistrem Evropy v pásmu 144 MHz a zároveň byl i členem vítězné štafety ve stejném pásmu. Za rok 1995 tak obsadil 1. místo v národním žebříčku.

Junák Turnov

Také skautink patří mezi sportovní odvětví, a tak je zpráva o jeho činnosti zařazena do této kapitoly. Rok 1995 byl pro turnovské skauty a skautky velmi úspěšný. Podařila se obměna a především obohacení členstva o 60 nováčků. Rádcové absolvovali rádcovské a zdravotnické kurzy ukončené zkouškami.

Pro veřejnost byl v dubnu zapálen tradiční svatojiřský oheň s hezkým programem, který byl součástí Turnovských staročeských trhů. Na podzim se konaly na ostrově skautské závody Memoriál Karla Sochora - Štiky. Účast na něm byla velická a večerní táborák měl slavnostní atmosféru.

Středisko uspořádalo celkem 8 letních táborů v Jizerských horách, ve Skokovech, Hradčanech u Mimoně, z toho jeden pro více než 50 oldskautů s vnoučaty.

V tomto roce byly také zahájeny práce na vybavení areálu na ostrově - buduje se sociální zařízení, ekologické vytápění kluboven plynem, byly zahájeny práce na čističce odpadních vod. Všechny tyto investiční akce mohly proběhnout také díky příspěvku z městského rozpočtu.

Největším úspěchem Turnováků byla účast ve Svojsíkově závodě. V tomto celonárodním skautském závodě družstev ve znalostech přírody, skautských dovednostech apod. se dívčí hlídka ve složení P. Hejralová, T. Hockeová, T. Polmová, B. Pavliščáková, M. Macáková, Š. a R. Machotkovy umístila v okresním kole na 1. místě a v krajském kole na 2. místě. V ústředním kole, které se konalo 15. - 16. září, turnovské skautky jasně zvítězily. Navázaly tak na dávné vítězství chlapecké hlídky v roce 1969.

Jistě v Turnově působí ještě další vynikající jednotlivci a sportovní oddíly, které nejsou v této kapitole zcela v úplnosti popsány.

K mimořádně úspěšným turnovským sportovcům patřil v roce 1995 bezesporu mladý cyklista Jan Čapek, který vynikl mezi sluchově postiženými sportovci. Po splnění limitů na květnovém mistrovství ČR a po vítězství na červnovém mezinárodním mistrovství Německa v časovce a závodě jednotlivců byl nominován do reprezentace ČR na mistrovství světa sluchově postižených. Nedaleko francouzského města Lille vybojoval 25. srpna Jan Čapek titul mistra světa v časovce jednotlivců na 24 km. V závodě jednotlivců pak obsadil 5. místo a patřil tak k nejúspěšnějším.

K aktivním oddílům patří např. i šachisté, kteří se účastní různých turnajů a mnohé sami pořádají. V roce 1995 se osmičlenné družstvo Slavie Turnov stalo suverénním vítězem šachového přeboru okresu Semily. Slavie Turnov byla také pořadatelem okresního přeboru v bleskové hře v šachu pro rok 1995, jehož se dne 15. dubna zúčastnilo 18 hráčů. Orel Turnov pořádá zase pravidelné vánoční turnaje.

Zároveň se však patří v této kapitole uvést také informaci i o jiných aktivitách sportovního charakteru v Turnově. Jednou z nich je od letošního roku např. tak zvaný autošťouch - závody starých vozidel na škvárovém hřišti za fotbalovým stadionem, pořádané ze soukromé iniciativy p. Fr. Richtera. Na oválu hřiště startují vždy dvě a dvě otlučená a pomalovaná auta a jejich řidiči se ve dvou soutěžních kolech snaží "vyšťouchnout" protivníka z trati. Tato zábava se stala velice populární jak mezi diváky, tak mezi účastníky. Jediný, kdo je nespokojen, jsou obyvatelé domů v ulici Na Perchtě, kam doléhá hluk a stoupá prach za závodících aut.

Kondici a zdraví občanů však daleko více prospívá činnost rostoucího počtu fitcenter. Jedno z nich ve sportovní hale v Turnově II bylo již zmíněno. Další provozuje stejná firma v plaveckém bazénu na Výšince, hojně navštěvované je toto zařízení v pensionu manželů Ouvínových mezi mosty v sousedství házenkářského hřiště.

Uvedený přehled opět dokazuje, že nejen kultura, ale i sportovní činnost má v Turnově svou tradici. Vždyť přes všechnu uspěchanost doby věnují právě sportu stovky turnovských občanů značnou část svého volného času.

Kronika Města Turnova za rok 1995 - IX. OBYVATELSTVO

K 1. 1. 1995 žilo v Turnově 14.627 obyvatel. Nejlépe bude ilustrovat bilanci obyvatelstva k 1. lednu 1995 následující tabulka.

stav narození zemř. přistěh. vystěh. stav k 31.12.

muži 6.995 67 74 126 88 7.026

ženy 7.632 58 85 144 95 7.654

celkem 14.627 125 159 270 183 14.680

Roční přírůstek byl ovlivněn migrací obyvatelstva, přirozený přírůstek naopak zaznamenává vytrvale sestupnou tendenci.

Statistický souhrn provedený Okresní statistickou správou v Semilech pro léta 1990 - 1995 přináší i pro

Turnov zajímavé demografické údaje:

1990 1991 1992 1993 1994 1995

Sňatky (na 1000 obyv.)

9,1 7,4 7,1 5,5 4,7 -

Rozvody (na 1000 obyv.)

3,46 3,2 3,39 3,44 3,3 -

Naroz. děti (na 1000 obyv.)

14,2 13,5 12,7 10,6 9,0 8,5

Potratovost (na 1000 obyv.)

11,8 12,6 11,6 8,1 6,6 -

Součástí dnešní doby a důležitým ukazatelem životní úrovně je také nezaměstnanost, jejíž míra v okrese Semily patří k nejnižším v republice.

V roce 1995 dosáhla míra nezaměstnanosti v okrese 1, 75%. Počet uchazečů o zaměstnání, které evidují úřady práce v okrese, činil 721 osob, z nichž 73% představovaly dělnické profese. Zároveň je však zajímavé, že množství volných míst převyšovalo počet neumístěných uchazečů.